Í Ň Ī ĵ Ņ Ĭ Ň ı Ĭ

ı ķ Ĩ Ň Ĕ Ķ Ķ Ĵ Œ Ĭ Ő ľ κ η Ĕ Ĭ ń Ĭ
ł η Ī ĵ Ņ Ĭ Ő ľ η Ĕ ĝ Ņ Ĩ Ň ĝ Ņ Í α
ł η Ī ĵ Ņ Ĭ Ő ľ η Ĕ ĝ Ņ Ĩ

Normative Behaviors in Recreation of Thai an
Foreign Visitors to National Park: A Case
Khao Yai National Park

ĭ ń Ħ Ĥ Ň Ĩ Í Ň Ī ĵ Ņ κ ń ĵ Ȯ Ĵ ľ Ņ Í
ı Ǫ̇ 5,56

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว)

ปริญญา

อุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว — **สาขา**

อนุรักษวิทยา — **ภาควิชา**

เรื่อง พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการตามบรรทัดฐานของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติชาวไทยและชาวต่างประเทศ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

Normative Behaviors in Recreation Settings of Thai and Foreign Visitors to National Park: A Case Study of Khao Yai National Park

นามผู้วิจัย นางสาวอภิชญา พูลสวัสดิ์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภวรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เขียว, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

(รองศาสตราจารย์สันต์ เกตุปราณีต, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดรรชนี เอมพันธุ์, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการตามบรรทัดฐานของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติชาวไทยและชาวต่างประเทศ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

Normative Behaviors in Recreation Settings of Thai and Foreign Visitors to National Park: A Case Study of Khao Yai National Park

โดย

นางสาวอภิชญา พูลสวัสดิ์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว)
พ.ศ. 2556

อภิชญา พูลสวัสดิ์ 2556: พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการตามบรรทัดฐานของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติชาวไทยและชาวต่างประเทศ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว) สาขาอุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว ภาควิชาอนุรักษวิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภวรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เขียว, Ph.D. 117 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ เปรียบเทียบบรรทัดฐานเกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการในอุทยานแห่งชาติของผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศ และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติ โดยเก็บข้อมูลจากผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 420 ชุด ทั้งผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศในสัดส่วนเท่ากันด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบไคสแควร์ การทดสอบที และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนชาวไทยกระทำพฤติกรรมทางลบสูงกว่าผู้มาเยือนชาวต่างประเทศใน 14 ตัวแปร จากตัวแปรพฤติกรรมที่ทำการศึกษา 15 พฤติกรรม ตัวแปรที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติมีเพียงตัวแปรการนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติเท่านั้น ผู้มาเยือนชาวไทยยอมรับพฤติกรรมทางลบในแหล่งนันทนาการสูงกว่าผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (t=4.864; P-value=0.000) นอกจากนี้ยังยอมรับหรือต้องการให้มีผู้มาเยือนอื่นในแหล่งนันทนาการที่ประกอบกิจกรรมสูงกว่าผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (t=4.361; P-value=0.000) เมื่อทดสอบความมีอิทธิพลของตัวแปรอิสระ 9 ตัวแปร ต่อตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติด้วย วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ พบว่า ตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติโดยก่อให้เกิดความแปรผันในตัวแปรตามร้อยละ 33.3 ($F = 20.435$; P-value = 0.000; $R^2 = 0.333$) ตัวแปร 4 ตัวที่มีอิทธิพลเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เชื้อชาติ พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ และ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ

/ /

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Apichaya Poolsawat 2013: Normative Behaviors in Recreation Settings of Thai and Foreign Visitors to National Park: A Case Study of Khao Yai National Park. Master of Science (Parks, Recreation, and Tourism), Major Field: Parks, Recreation, and Tourism, Department of Conservation. Thesis Advisor: Assistant Professor Noppawan Tanakanjana Phongkhieo, Ph.D. 117 pages.

The objectives of this research were to study behaviors in recreation settings of Thai and foreign visitors to Khao Yai National Park, to compare recreation norms of Thai and foreign visitors, and to study factors influencing behaviors in recreation settings of the park visitors. Questionnaires were used to collect data from 420 Thai and foreign park visitors with equal proportion. The survey data were analyzed by descriptive statistics, Chi-square test, t-test, and multiple regression analysis. The analysis found that Thai visitors had more negative behaviors than the foreign visitors had in 14 items from the total number of 15 items in the study. The only behavior found no significantly difference between the two groups of visitors was taking alcoholic beverage into national park. Thai visitors accepted more negative behaviors than foreign visitors did and the numbers were significantly different (t=4.864; P-value=0.000). They also accepted higher number of other visitors within the same activity area they were than the number required by foreign visitors and were significantly different from one another (t=4.361; P-value=0.000). Multiple regression analysis found that 4 independent variables from 9 variables significantly influenced the behaviors in recreation settings of park visitors and accounted for 33% of variance in the behaviors (F=20.435; P-value=.000; R^2 = 0.333). Those four variables ordering by strength of influence were race, behavior of other visitor encountering within recreation area, personal norm toward number of visitors and personal norm toward inappropriate behavior in recreation settings.

/ /

Student Thesis A

Ě Ň Ĩ Ĩ Ň Ě Ķ Ķ Ĵ Į Ķ Ń Ě Ņ Ļ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผศ.ดร.นภวรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เขียว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รศ.ดร.สันต์ เกตุปราณีต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ ให้ความกรุณาให้คำปรึกษา และตรวจแก้งานอย่างต่อเนื่อง รวมถึง ผศ.ดร.ถวัลย์ เนียมทรัพย์ ผู้แทนจากบัณฑิตวิทยาลัย และ ผศ.ดร.สุวิทย์ แสงทองพราว ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง และมีคุณค่าทางวิชาการ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้และอบรมสั่งสอนในด้านวิชาการและจริยธรรมให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอบพระคุณเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในพื้นที่ ผู้ร่วมเดินทางเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกรุ่นของนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาอุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว และเพื่อนๆ พี่ๆ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอมอบคุณความดีและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แด่บิดา มารดา รวมทั้งครอบครัวพูลสวัสดิ์ และครอบครัวเอาผล ที่ให้การอบรมเลี้ยงดู ให้คำปรึกษาที่ดีและเป็นกำลังใจที่สำคัญตลอดมา

อภิชญา พูลสวัสดิ์
กุมภาพันธ์ 2556

Ľ Ņ Ķ ĭ ń Ġ

ľ Ì

สารบัญ (1)
สารบัญตาราง (2)
สารบัญภาพ (4)
คำนำ 1
วัตถุประสงค์ 3
การตรวจเอกสาร 6
อุปกรณ์และวิธีการ 42
อุปกรณ์ 42
วิธีการ 42
ผลและวิจารณ์ 52
สรุปและข้อเสนอแนะ 85
สรุป 85
ข้อเสนอแนะ 87
เอกสารและสิ่งอ้างอิง 89
ภาคผนวก 97
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย 98
ภาคผนวก ข ภาพพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของนักท่องเที่ยว 113
ประวัติการศึกษา และการทำงาน 117

Ľ Ņ Ķ ĭ ń Ġ Ĩ Ņ Ķ Ņ Ě

Ĩ Ņ Ķ Ņ Ě Ī ň ŗ ľ Ì

1	นันทนาการกับช่วงอายุ	15
2	นันทนาการกับบุคลิกภาพ	17
3	กิจกรรมนันทนาการ ทรัพยากรนันทนาการและประสบการณ์ที่ควรได้รับจากการประกอบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติ	19
4	จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร	54
5	จำนวน และร้อยละของผู้มาเยือนจำแนกตามประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่และลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง	57
6	วัตถุประสงค์ในการมาเยือนและสาเหตุที่ผู้มาเยือนเลือกมาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	60
7	จำนวน และร้อยละของผู้มาเยือนจำแนกตามรูปแบบการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	62
8	การประกอบกิจกรรมนันทนาการตามที่ตั้งใจไว้	65
9	จำนวน และร้อยละของผู้มาเยือนจำแนกตามพฤติกรรมการของผู้มาเยือนในอุทยานแห่งชาติ	67
10	จำนวน และร้อยละของผู้มาเยือนจำแนกตามพฤติกรรมการของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็นในอุทยานแห่งชาติ	69
11	ผลการเปรียบเทียบร้อยละของผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศตามพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการ	71
12	การรับรู้ถึงจำนวนผู้มาเยือน	74
13	จำนวน และร้อยละของผู้มาเยือนจำแนกตามพฤติกรรมของผู้มาเยือนที่ยอมรับไม่ได้ในอุทยานแห่งชาติ	77
14	ผลการเปรียบเทียบบรรทัดฐานเกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศ	78
15	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทย	80

Ľ Ņ Ķ ĭ Ȯ & Ĝ ĩ ŋ Ŋ Ķ Ņ Ě

Ĩ Ņ Ķ Ņ Ě Ī ň ŗ ľ Ĭ

16	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ	81
17	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนโดยภาพรวม	83

Ľ Ņ Ĭ ĵ Ň ń Ġ

ij Ņ̄ ı ľ Ĭ

1	ลำดับวิธีการควบคุมทางสังคม	11
2	แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของระบบอุทยานแห่งชาติ	25
3	ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	34
4	เส้นทางและจุดที่ทำการเก็บข้อมูลภายในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	44

ij Ņ ı į Ĭ Í Ĕ Ī ň ŗ

ข1	ผู้มาเยือนทิ้งขยะนอกพื้นที่รองรับ	114
ข2	ผู้มาเยือนให้อาหารสัตว์ป่า	114
ข3	ผู้มาเยือนพยายามเข้าใกล้สัตว์ป่าเพื่อถ่ายรูป	115
ข4	ไกด์และผู้มาเยือนนำแอลกอฮอล์เข้ามาในพื้นที่	115
ข5	ผู้มาเยือนนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	116

ı ķ Ĩ Ň Ĕ Ķ Ķ Ĵ Œ Ĭ Ő ľ κ η Ĕ Ĭ ń Ĭ Ī Ĭ Ņ Ĕ Ņ Ķ Ĩ Ņ Ĵ
Ő κ Ń ĝ Ņ Í Ĩ η Ņ Ĕ Į Ķ Ń ŏ Ī Ļ 8 Ȯ Ĕ Ķ Ħ ň Ļ

Normative Behaviors in Recreation of Thai and Foreign Visitors to National Park: A Case Study of Khao Yai National Pa

ė Ŝ Ņ Ĭ Ŝ Ņ

ปัจจุบันนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้รับความนิยมจากคนในสังคมเพิ่มขึ้น จากข้อมูลสถิติการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช พบว่าในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2537-2553) มีผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เดินทางมาเยี่ยมชมพื้นที่อุทยานแห่งชาติทั้งทางบกและทางทะเล เพิ่มขึ้นจาก 9.7 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2537 เป็น 10.4 ล้านคน ในปี 2553 (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, 2553) ผู้มาเยือนจำนวนมากดังกล่าวนี้นำมาซึ่งความต้องการในการประกอบกิจกรรมและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการที่หลากหลาย แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มโดยความแตกต่างนี้นักวิชาการเชื่อว่าส่วนหนึ่งเป็นเพราะบรรทัดฐานทางสังคม ที่หล่อหลอมให้คนแต่ละเชื้อชาติมีความแตกต่างกัน (นภวรรณ, 2551; จำนงค์ และคณะ, 2552) นอกเหนือจากการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการที่แตกต่างกันแล้ว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้มาเยือนกลุ่มอื่นและการตอบสนองที่เกี่ยวข้องก็ยังแตกต่างกันไปด้วย หากรู้สึกไม่พอใจในพฤติกรรมของผู้มาเยือนกลุ่มอื่น หรือรู้สึกถึงความขัดแย้งระหว่างกิจกรรม สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรม อาจเริ่มตั้งแต่การย้ายแหล่งประกอบกิจกรรมไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการที่เคยคาดหวังเอาไว้ (แสงจันทร์, 2548) โดยภาพรวมการศึกษาถึงพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการตามบรรทัดฐานของผู้มาเยือนในเชิงเปรียบเทียบระหว่างผู้มาเยือนชาวไทยกับชาวต่างประเทศจึงมีความสำคัญต่อการจัดการผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นที่ตั้งของแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงมากแห่งหนึ่ง เป็นที่รู้จักของผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เนื่องจากเป็นพื้นที่คุ้มครองที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพรรณและสัตว์ป่า มีทรัพยากรนันทนาการที่สวยงามมีเอกลักษณ์โดดเด่น รวมทั้งที่ตั้งที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร การเดินทางเข้าถึงจึงเป็นไปด้วยความสะดวก ผู้มาเยือนสามารถเดินทางไปกลับได้ภายในวันเดียวหรืออาจพักค้างในพื้นที่ก็ได้ ประกอบกับสภาพพื้นที่สามารถรองรับการประกอบกิจกรรมนันทนาการได้หลากหลาย ด้วยเหตุนี้จึง

ทำให้ในแต่ละปีมีจำนวนผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 – 2553 พบว่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีผู้มาเยือนเฉลี่ยสูงถึงปีละ 724,039 คน (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2554) นับว่าเป็นพื้นที่ที่มีสถิติผู้มาเยือนที่สูงมากเป็นลำดับต้นของประเทศ และเป็นอุทยานแห่งชาติที่ได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกโลกทำให้เป็นที่นิยมในการเข้ามาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จึงมีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนมากตามไปด้วย พื้นที่นี้จึงมีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นพื้นที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการในเชิงเปรียบเทียบระหว่างผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศในครั้งนี้ซึ่งยังไม่เคยมีการศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้มาก่อน

Í ń Ĩ ĩ ŋ Į Ķ Ń Ľ Ě ė Ɋ

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

2. เพื่อเปรียบเทียบบรรทัดฐานเกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการในอุทยานแห่งชาติของผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศ

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติ

Ĭ Ň ĵ Ṇ Ĵ Ḷ ń ı Ī Ɋ

อุทยานแห่งชาติ หมายถึง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีพื้นที่ครอบคลุม 4 จังหวัด คือ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสระบุรี รวมพื้นที่ 2,168 ตร.กม. หรือประมาณ 1,355,396 ไร่

ผู้มาเยือน หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั้งที่พักค้าง และไม่พักค้าง ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ต้องมิใช่ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษาอย่างถาวร และต้องไม่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเยือนเพื่อหารายได้

เชื้อชาติ หมายถึง กลุ่มเชื้อชาติของผู้มาเยือนโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้มาเยือนชาวไทยและผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ

การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้มาเยือน

รายได้ หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละเดือนจากการประกอบอาชีพของผู้มาเยือน

ขนาดกลุ่ม หมายถึง จำนวนของผู้ที่ร่วมเดินทางมาประกอบกิจกรรมในกลุ่มเดียวกันกับผู้ตอบแบบสอบถามในการมาเยือนพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้

จำนวนกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบ หมายถึง จำนวนรวมของประเภทกิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้ประกอบจริงในพื้นที่ศึกษา

ประสบการณ์ในการมาเยือน หมายถึง จำนวนครั้งที่ผู้ตอบแบบสอบถามเคยมาเยือนและประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการในพื้นที่ศึกษา

บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ หมายถึง แบบแผน หรือเกณฑ์ในการปฏิบัติตัวในแหล่งนันทนาการที่ผู้มาเยือนแต่ละคนยึดถือ หากพฤติกรรมที่พบเห็นที่ต่างจากแบบแผนดังกล่าวก็จะตัดสินว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมซึ่งในงานวิจัยนี้วัดจากจำนวนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มาเยือนแหล่งนันทนาการที่ผู้ตอบแบบสอบถามยอมรับไม่ได้

บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ หมายถึง จำนวนผู้มาเยือนอื่นที่ผู้มาเยือนแต่ละคนในฐานะปัจเจกบุคคลยอมรับหรือยอมให้มีได้ในพื้นที่บริเวณที่ประกอบกิจกรรมนันทนาการ

พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น หมายถึง การกระทำของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็นขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่บริเวณที่ประกอบกิจกรรมนันทนาการ

พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือน หมายถึง การกระทำของผู้มาเยือนหรือสิ่งที่ผู้มาเยือนปฏิบัติจริงขณะที่ประกอบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เช่น การหักเด็ดกิ่งไม้ ใบไม้ หรือดอกไม้ตามทางเดิน การเข้าใกล้สัตว์ป่า เป็นต้น

Ě Ņ Ķ Ĩ Ķ Í ě ŏ I· Ě Ľ Ņ Ķ

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการตามบรรทัดฐานของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติชาวไทยและชาวต่างประเทศ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบรรทัดฐาน
2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนันทนาการและนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติ
3. แนวคิดเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ
4. พื้นที่ศึกษา: อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Ő Ĭ Í ė Ň ħ ŏ Ě ň ŗ ĵ Í Ě ń ĭ ĭ Ķ Ķ Ī ń ħ

มนุษย์กับสังคมเป็นสิ่งควบคู่กันมา กล่าวคือ เมื่อมนุษย์เกิดขึ้นมาในโลก มนุษย์ก็ได้รวมอยู่เป็นสังคม แต่เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องจัดระเบียบทางสังคม (social organization) ซึ่งเป็นเรื่องของวิธีการที่มนุษย์กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบแบบแผนที่รู้กันว่าแต่ละบุคคลจะต้องปฏิบัติอย่างไร ในโอกาสใดและฐานะอะไร เพื่อควบคุมแบบแผนแห่งพฤติกรรมของมนุษย์ ระเบียบสังคมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมในแต่ละสังคม หากปล่อยให้มนุษย์แต่ละบุคคลกระทำการตามอำเภอใจโดยปราศจากการควบคุมแล้ว สังคมก็ย่อมจะเกิดความปั่นป่วนวุ่นวายและขาดระเบียบแบบแผนในการขับเคลื่อนสังคมให้เป็นไปอย่างราบรื่น การจัดระเบียบสังคมคือ การจัดระบบ ระเบียบ แบบแผนของสังคม ให้สมาชิกใช้เป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตร่วมกัน เพื่อความสงบสุขของสมาชิกและสังคม องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดระเบียบสังคมได้แก่ บรรทัดฐาน (norm) และสถานภาพ (status) ทั้งบรรทัดฐานและสถานภาพเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ การใช้ชีวิตร่วมกันเป็นกลุ่มหรือสังคม มนุษย์สร้างบรรทัดฐานหรือกฎระเบียบต่างๆ ขึ้นเพื่อการควบคุมและเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อกันในสังคม และยังกำหนดสถานภาพหรือตำแหน่งต่างๆให้คนในสังคมติดตัวไปเพื่อให้แต่ละ

คนรู้ว่าตนมีพันธะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคนอื่นในฐานะอะไร บรรทัดฐานและสถานภาพจึงเป็นสิ่งที่ต้องควบคู่กัน บุคคลต้องรู้ว่าตนมีสถานภาพใดและมีบรรทัดฐานอะไรสำหรับการแสดงบทบาทตามสถานภาพนั้นๆ (จำนงค์ และคณะ, 2552)

ดังนั้น บรรทัดฐานจึงมีลักษณะวัฒนธรรมประเภทนามธรรมที่มนุษย์แต่ละคนยึดถือปฏิบัติจนเป็นมาตรฐาน ว่าการกระทำใดถูกต้อง หรือควรไม่ควร บรรทัดฐานเป็นสิ่งที่อยู่ในความรู้สึกนึกคิดของคน จะรู้สึกว่ามีสิ่งที่เป็นอำนาจควบคุมบังคับให้เราทำสิ่งต่างๆที่ถูกที่ควร หรือรู้สึกไม่สบายใจ กลัวความผิดเมื่อเราทำในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร บรรทัดฐานจึงเป็นระบบสัญลักษณ์ชนิดหนึ่งที่คนในสังคมกำหนดขึ้น และรับรู้ร่วมกัน เมื่อใดที่เราสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าในสถานการณ์หนึ่งๆ บุคคลทุกฝ่ายที่เราเกี่ยวข้องจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร นั่นหมายความว่ามีบรรทัดฐานในสถานการณ์นั้นแล้ว

Ǐ Ň ĵ Ņ Ĵ ě ŀ Ě ĭ Ķ Ķ Ī ń ħ ġ Ņ Ǐ

คำว่า “บรรทัดฐาน” มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย และมีการใช้คำที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ปทัสฐาน และปทัสถาน ซึ่งสามารถสรุปความหมายของคำดังกล่าว ดังนี้

บรรทัดฐาน (norm) หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์แบบพฤติกรรม หรือคตินิยมที่สังคมวางไว้เพื่อกำหนดแนวทางสำหรับบุคคลยึดถือปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ (เติมศักดิ์, 2521) ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ปพาณี (2523) ที่กล่าวว่า บรรทัดฐานถือเป็นกลไกสำคัญของการควบคุมสังคม โดยกำหนดเป็นแบบแผนให้เห็นว่า ในสถานการณ์ใด เวลาใด ควรประพฤติปฏิบัติ หรืองดเว้นอย่างไร กล่าวสั้นๆ ก็คือ บรรทัดฐานเป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่ประกอบขึ้นเป็นบทบาทที่บุคคลต้องประพฤติหรือละเว้น รวมทั้ง สุพัตร (2540) ให้ความหมายว่า บรรทัดฐานเป็นกฎข้อบังคับ หรือมาตรฐานในการปฏิบัติของมนุษย์ บรรทัดฐานไม่ใช่ส่วนเฉลี่ยในทางสถิติ ไม่ใช่ค่ากลาง (mean) หรือมัธยฐาน (median) หรือฐานนิยม (mode) เพราะพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่คาดว่าทุกคนควรจะทำอยู่ภายในกรอบของสังคมเพื่อความสงบสุขและเป็นระเบียบในสังคม

บรรทัดฐานเป็นแนวทางที่ยึดถือกันมานานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นกลไกในการจัดระเบียบทางสังคม พิสมัย และคณะ (2528) กล่าวถึงที่มาของบรรทัดฐานไว้ว่า บรรทัดทางสังคมเกิดจากการที่บุคคลได้มีการเกี่ยวข้องสังสรรค์กับสมาชิกอื่นในสังคมและแต่ละบุคคลต่างพยายามปรับเกณฑ์ของตัวเองให้อยู่ในระดับกลางๆของกลุ่ม เมื่อความคิดเห็นและความเชื่อ ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติ

ของแต่ละบุคคลเบี่ยงเบนไปจากกลุ่มมาก บุคคลจะปรับเข้าสู่ระดับกลาง ระดับกลางนี้จึงเป็นบรรทัดฐานของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับทัศนีย์ (2549) ที่กล่าวว่า บรรทัดฐานเกิดขึ้นมาพร้อมกับสังคมมนุษย์ จากการที่มนุษย์ในสังคมปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติตามค่านิยมและความเชื่อถือต่างๆ จนกลายเป็นระเบียบแบบแผนหรือประเพณี ความเชื่อต่างๆ เหล่านี้มักมีรากฐานมาจากลัทธิความเชื่อทางศาสนา สิ่งเหล่านี้ได้เข้าไปมีผลต่อจิตใจมนุษย์จนกลายเป็นเครื่องมือควบคุมจิตใจ เรียกว่า มโนธรรมหรือความรู้ผิดชอบ ซึ่งอาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น ถ้าตนปฏิบัติตามแล้วจะได้รับประโยชน์หรือได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวัน ถ้าตนประพฤติผิดหรือเบี่ยงเบน (deviate) ก็จะถูกลงโทษ หรือเพราะความรับผิดชอบในใจ บุคคลที่จะปฏิบัติตามก็จะได้รับรางวัล (reward) ถ้าฝ่าฝืนจะได้รับการลงโทษ (punishment)

กล่าวโดยสรุปแล้ว บรรทัดฐาน หมายถึง ระเบียบกฎเกณฑ์ แบบแผนพฤติกรรม ที่สังคมกำหนดให้บุคคลหรือกลุ่มคนในสังคมนั้นๆยึดถือและปฏิบัติร่วมกันในสถานการณ์ต่างๆ

Į Ķ Ń ŏ ij Ī ě ŀ Ě ĭ Ķ Ķ Ī ń ħ ģ Ņ Ĭ

ปหาณี (2523) และ สุพัตรา (2540) ได้แบ่งประเภทของบรรทัดฐานได้ 3 ประเภท คือ

1. วิถีชาวบ้าน หรือวิถีประชา (folkway) เป็นบรรทัดฐานที่เรายอมรับปฏิบัติตามจนเป็นประเพณีที่ทุกคนยึดเป็นแนวทางปฏิบัติโดยทั่วไปจนกลายเป็นความเคยชิน ไม่มีกฎหมายบังคับลงโทษเมื่อบุคคลใดไม่ปฏิบัติตาม ปหาณี (2523) ได้แยกลักษณะเด่นของพฤติกรรมประจำวันของบุคคลย่อยจากวิถีชาวบ้าน หรือวิถีประชา ดังนี้

1.1 สมัยนิยม (fashion) เป็นวิถีชาวบ้านที่เกิดขึ้นรวดเร็วแต่ก็ล้าสมัยในเวลาไม่นาน ทำให้บุคคลหันเหโดยสร้างความแปลกใหม่ขึ้นมา โดยเฉพาะในสังคมเมืองที่ยกย่องนับถือบุคคลจากสิ่งภายนอกมากกว่าภูมิหลังของบุคคล และเห็นชัดมากที่สุดในสังคมที่มีการแบ่งชนชั้นแบบเปิด จึงมีการทำตามกัน

1.2 ความนิยมชั่วครู่และความคลั่งไคล้ (fed and craze) สองลักษณะนี้ถือว่าเป็นลักษณะพิเศษของสมัยนิยม มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก เป็นลักษณะผิวเผินและไร้เหตุผล

1.3 ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือสัญนิยม (convention) ประเพณีเกี่ยวกับเรื่องธรรมดาสามัญ ไม่มีผิดมีถูก ไม่มีระเบียบแบบแผนที่เคร่งครัด การกระทำผิดหรือละเมิดไม่ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญอะไร นอกจากจะเห็นว่าเป็นผู้ขาดการศึกษาหรือเสียสมบัติผู้ดีเท่านั้น เป็นเรื่องกิริยามารยาท คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ตลอดจนการกิน การพูดจา การแต่งตัว และอื่นๆ เป็นสิ่งที่เด็กจะถูกสั่งสอนมาตั้งแต่เกิดหรือเรียนรู้จากผู้ใหญ่

1.4 มารยาทสังคม (etiquette) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเลือกรูปแบบที่ถูกต้องสำหรับการกระทำบางสิ่งบางอย่าง เป็นสิ่งที่บุคคลในสังคมต้องเรียนรู้และปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับกาลเทศะและสถานการณ์

2. จารีตหรือกฎหมายศีลธรรม (moral) จารีตต่างจากวิถีชาวบ้าน เพราะมีศีลธรรมเข้ามาร่วมด้วย จึงเป็นกฎที่มีความสำคัญต่อสวัสดิภาพของสังคม สังคมมีการบังคับให้ปฏิบัติและจะรู้สึกรุนแรงถ้าใครฝ่าฝืน เป็นเรื่องของความผิดความถูก และมีการสืบทอดต่อๆกันมา (ปหาณี, 2523; สุพัตรา, 2540)

3. กฎหมาย (law) เป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่มีความซับซ้อน (complex society) ถ้าเป็นสังคมที่ไม่มีความซับซ้อนกฎหมายก็ไม่มีความจำเป็น ส่วนในสังคมที่ซับซ้อนการใช้วิถีชาวบ้านหรือจารีตไม่อาจจะสามารถควบคุมได้จึงจำเป็นต้องมีองค์กรที่ทำหน้าที่ออกกฎหมายและเป็นตัวแทนบังคับใช้ เช่น ตำรวจ ทหาร ฯลฯ กฎหมายอาจมีได้หลายแบบ ซึ่งกฎหมายที่ดีจะต้องเป็นกฎหมายที่ออกมาให้ทันกับเหตุการณ์หรือเป็นกฎหมายที่คาดการณ์ข้างหน้าเพราะกฎหมายที่ดีจะทำให้สังคมดำเนินไปได้ในทางประโยชน์แก่สังคม เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับชีวิตของมนุษย์ในทุกด้าน (ปหาณี, 2523; สุพัตรา, 2540)

ปหาณี (2523) กล่าวถึง การบังคับ (sanction) ไว้ว่า เมื่อบรรทัดฐานเกิดขึ้นเพื่อความเป็นระเบียบของสังคมเป็นส่วนร่วม สังคมก็มีวิธีการควบคุม การควบคุมทางสังคมนี้ใช้วิธีการ 2 ประการ คือ การให้รางวัล เช่น การยกย่องชมเชย และการให้เหรียญตรา เป็นต้น และการลงโทษ ได้แก่ การตอบโต้จากสังคมต่อบุคคลที่ละเมิด หรือฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคมอาจเริ่มจากจุดเล็กที่สุด คือ การซุบซิบนินทา การมองด้วยสายตาดูหมิ่นเหยียดหยาม การหัวเราะเยาะ ไม่พูดด้วย ไม่ยอมรับตัวบุคคลให้เป็นพวก มีการปรับ การจองจำ หรือถึงขั้นประหารชีวิต ซึ่งในสังคมที่มีความเป็นอยู่อย่างง่ายๆ มักใช้วิธีการเนรเทศออกจากหมู่บ้าน หรือถูกฆ่าทันที

ในชีวิตประจำวันของบุคคลจะผูกพันอยู่กับบรรทัดฐานทุกประเภท นับตั้งแต่ตื่นนอนประกอบภารกิจประจำวัน จนถึงเวลานอนอีกครั้งหนึ่ง ด้วยความเคยชิน เป็นอุปนิสัยอยู่ในขอบข่ายของวิธีการควบคุมทางสังคมทั้งโดยที่บุคคลรู้สึกตัวและไม่รู้สึกตัว กิจวัตรส่วนใหญ่จะอยู่ในประเภทของวิถีชาวบ้านและจารีต เช่น การอาบน้ำชำระร่างกาย หวีผม แปรงฟัน สวมรองเท้า สวมเสื้อผ้า เว้นการสนทนานาพูดจาปราศรัย ถ้าเขาปฏิบัติเยี่ยงคนส่วนใหญ่ในสังคมในกลุ่มของเขากระทำอยู่ เขาจะได้รับการยอมรับ มีคนคบหาสมาคมด้วย ในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลเดียวกันนี้ปฏิบัตินอกลู่นอกทางออกไป เช่น แต่งกายผิดแปลกไปจากกลุ่ม เขาก็จะได้รับการลงโทษอย่างไม่เป็นทางการ ในลักษณะของการซุบซิบนินทา หัวเราะเยาะ ถ้าไม่มีใครคบหาสมาคมด้วย การควบคุมทางสังคมในลักษณะการบังคับ เช่น บุคคลจะได้รับการลงโทษที่รุนแรง ถ้าผิดจารีตของกลุ่มตน

สำหรับบรรทัดฐานประเภทสุดท้าย คือ กฎหมายเป็นการควบคุมทางสังคมอย่างเป็นทางการและโดยตรง โทษก็มีตั้งแต่เบาที่สุด คือปรับ จนถึงโทษหนักที่สุดคือการประหารชีวิตการศึกษาการจัดระเบียบทางสังคมในแง่ระบบบรรทัดฐาน และใช้วิธีการควบคุมทางสังคมซึ่งลำดับวิธีการควบคุมทางสังคม และประเภทสุดท้ายนี้เองที่มีความสำคัญสำหรับการบังคับใช้กฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติ แสดงในภาพที่ 1

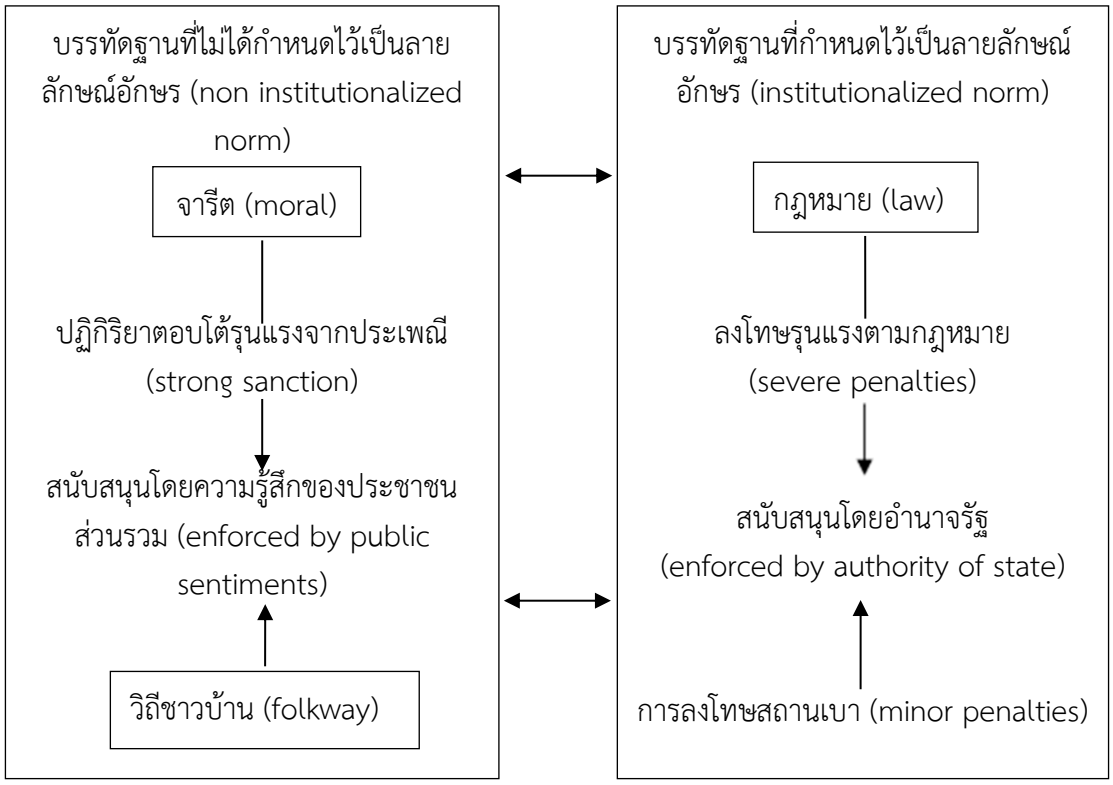

ij Ņ1ı ลำดับวิธีการควบคุมทางสังคม

Ī ňŗ Ĵ Ņ

ปพาณี (2523)

Ě Ņ Ķ ė κ Θ ł· ĵ Ĩ Ņ Ĵ Ő κ Ń Ě Ņ Ķ œ Ĵ η ė κ Θ ł· ĵ Ĩ Ņ Ĵ

การคล้อยตาม (conformity) คือ สภาวะที่บุคคลยินยอมปฏิบัติตามหรือคล้อยตามกลุ่มและสภาวะที่กลุ่มมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคล (นภวรรณ, 2551) เมื่อบุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมเพื่อแลกเปลี่ยน หรือตอบสนองความต้องการซึ่งกันและกันทำให้เกิดกลุ่มขึ้น กลุ่มจะคงสภาพอยู่นานต้องมีบรรทัดฐานของกลุ่มหรือแต่ละสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรม การยึดถือบรรทัดฐาน ซึ่งก็คือ การคล้อยตามนั่นเอง เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในสังคม หรือกลุ่มมีความสอดคล้องกับสังคมนั้นๆ (พัชนี, 2526) นอกจากนี้ ทรงพล (2538) ได้กล่าวว่า การคล้อยตาม เป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งอาจจะเป็นไปตามทิศทางหรือความเชื่อของตนจึงคล้อยตาม หรืออาจไม่เป็นไปตามคติและความเชื่อของตนดั้งเดิมแต่เห็นด้วยจึงคล้อยตาม หรืออาจไม่เป็นไปตามทัศนคติและความเชื่อของตน และไม่เห็นด้วยแต่คล้อยตาม ซึ่งมีการให้ความหมายสอดคล้องกับไวรัช (2523) ได้อธิบายลักษณะการคล้อยตามเช่นนี้ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การคล้อยตามเพื่อให้เกิดความสอดคล้อง (congruence conformity) เป็นการคล้อยตามที่หมายถึง พฤติกรรมที่มีแบบแผนเหมือนๆกัน และพฤติกรรมเช่นนี้มีทุกสังคมและในทุกคน ทุกๆ คนในสังคมหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งจะมีพฤติกรรมคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ขนบธรรมเนียม หรือ ประเพณีต่างๆ เช่น ความนิยมในเรื่องการรับประทานอาหาร เป็นต้น

2. การคล้อยตามเนื่องจากอิทธิพลจากกลุ่มในขณะนั้น (movement conformity) คือ การคล้อยตามที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เป็นการเปลี่ยนแปลงไปตามทัศนคติ การเรียนรู้ ค่านิยม และความเชื่อต่างๆในขณะนั้น เมื่อบุคคลเข้าไปอยู่ในสังคมที่มีการทำอะไรอย่างเดียวกัน บุคคลนั้นจำเป็นต้องปฏิบัติตาม อาจคิดว่าถ้าไม่ปฏิบัติตามแล้ว อาจส่งผลเสียกับตนเองได้ การปฏิบัติตามกลุ่มดังกล่าว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การปฏิบัติตามที่สอดคล้องกับจิตใจ (private acceptance) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อคล้อยตามโดยแสดงออกอย่างจริงใจ กล่าวคือ การกระทำ ความนึกคิด ทัศนคติ เปลี่ยนแปลงไปด้วย มีความสอดคล้องกันระหว่าง การกระทำกับจิตใจ และการปฏิบัติตามที่ไม่สอดคล้องกับจิตใจ (public compliance) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แสดงออกไม่ตรงกับความรู้สึกในจิตใจ แต่ทำเพื่อให้สอดคล้องกับสังคมและสามารถอยู่กับสังคมนั้นได้เท่านั้น ภายในจิตใจยังคงยึดถือเช่นเดิม

3. บุคลิกลักษณะชอบคล้อยตาม (conformity trait) การคล้อยตามบางอย่างเป็นการคล้อยตามเนื่องมาจากบุคลิกลักษณะของบุคคลก็ได้ สาเหตุของการคล้อยตามนั้นพิสมัย และคณะ (2528) อธิบายว่า การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งคล้อยตามนั้นเป็นเพราะอิทธิพลของกระบวนการสำคัญ 2 อย่าง เป็นสาเหตุพื้นฐานที่สุด สาเหตุประการแรกคือ อิทธิพลจากปทัสถานหรือบรรทัดฐาน (normative influence) เมื่อบุคคลปฏิบัติคล้อยตามการคาดหวังของกลุ่มก็ทำให้กลุ่มพอใจ ผลก็คือ ผู้คล้อยตามได้รับการยอมรับและความชอบจากกลุ่มหรือสังคมนั้น ในทางตรงกันข้าม หากไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่ม จะถูกมองว่า เป็นคนเบี่ยงเบน (deviate) และถูกทอดทิ้งในที่สุด สาเหตุรองลงมาคือ อิทธิพลของการได้ความรู้ หรือข่าวสารต่างๆ เนื่องจากธรรมชาติของคนเป็นสัตว์สังคมจึงปิดหูปิดตาไปเลยไม่ได้ บุคคลอื่น หรือสมาชิกกลุ่มเดียวกันเป็นแหล่งของข่าวสารและความรอบรู้มากมายที่ช่วยสนองความต้องการทางสังคมเพื่อความอึดอัดใจโดยเฉพาะเมื่อบุคคลหนึ่งเข้าไปอยู่ในสังคมใหม่ที่เรียกว่า “เข้าเมืองตาหลิ่ว ให้หลิ่วตาตาม” นั้นก็เป็นการกระทำโดยทำตามข้อมูลที่ได้จากกลุ่มเพื่อความอุ่นใจและไม่ถูกเพ่งเล็ง

การไม่คล้อยตาม (non conformity) หรือการต่อต้านการคล้อยตาม (counterformity or anti-conformity) หมายถึง การคัดค้านอย่างแข็งขัน ดื้อรั้น (negativistic) แสดงทีท่าเป็นศัตรูต่อ

กลุ่ม (hostile) และไม่เห็นพ้องกับกลุ่มตลอดเวลาทั้งด้านการตัดสินใจและปฏิบัติ พยายามค้นหาประเด็นที่จะชี้ให้เห็นเหตุผลของการไม่เห็นด้วยกับกลุ่ม ชอบตัดสินใจและปฏิบัติในทางขัดขืนบรรทัดฐานของกลุ่ม แม้ว่าบุคคลผู้ต่อต้านเองจะรับรู้ว่ากลุ่มตัดสินใจหรือปฏิบัติในทางถูกต้องแล้ว เขาก็หาทางปฏิเสธให้ได้สำหรับความเป็นตัวของตัวเองนั้น ที่แท้จริงมีความแตกต่างจากทั้งการคล้อยตามและการต่อต้านการคล้อยตาม ความเป็นตัวของตัวเอง หมายถึง การที่บุคคลทำการตัดสินใจเองและสมัครใจกระทำอะไรเองซึ่งอาจจะสอดคล้องกับการตัดสินใจของกลุ่มหรือไม่ก็ได้ แต่บุคคลนั้นมีความสำนึกตนเองดีพอ เมื่อกลุ่มเข้ามาบีบคั้นเขา คนที่มีความเป็นตัวของตัวเองมากย่อมมีความรู้สึกไวที่จะรับรู้และแรงบีบคั้นของกลุ่มมักผลักให้เขาหันหลังให้กลุ่มได้ด้วย (พัชนี, 2526)

Ő ĭ Í ė Ň ħ ŏ Ě ň ŗ Ő ǩ Ņ Ě Ņ Ķ Ķ Ī Ñ Ņ Ě Ņ Ķ Œ Ĭ ı Ŋ Ř

ı ķ Ĩ Ň Ě Ķ Ķ Ĵ Ĭ ń Ĭ Ī Ĭ Ņ Ě Ņ Ķ

คำว่า นันทนาการ หรือ recreation มีรากศัพท์มาจากคำภาษาลาติน 2 คำ คือ “recreatio” ซึ่งหมายถึง “to refresh” และคำว่า “recreare” ซึ่งหมายถึง “to restore” แปลว่า สร้างใหม่หรือทำให้มีขึ้นมาใหม่ซึ่งหมายรวมไปถึงการกระทำต่างๆที่ทำให้ร่างกายและจิตใจรู้สึกสดชื่น แจ่มใส ร่าเริง (นภวรรณ, 2551) คำดังกล่าวมีการให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไปอย่างกว้างขวาง ประพันธ์ศิริ และ เนาวรัตน์ (2527) กล่าวถึงความหมายของนันทนาการว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่จำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์และมนุษย์เลือกประกอบในเวลาว่างตามความสนใจตามความพอใจและตามความสมัครใจของแต่ละบุคคลโดยไม่มีการบังคับและหวังผลตอบแทนจากกิจกรรมนั้นๆ นอกจากความพึงพอใจและความสนุกสนานขณะเข้าร่วมกิจกรรม โดยกิจกรรมเหล่านั้นควรเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาโดยไม่ทำลายขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามหรือทำลายความสงบของผู้อื่น กิจกรรมนันทนาการที่เห็นอยู่ในปัจจุบันมีอยู่มากมาย เช่น การเล่นกีฬา การปลูกผักสวนครัว การร้องรำทำเพลงการเล่นดนตรี การไปงานเลี้ยงพบปะสังสรรค์และไปทัศนาจรนอกเมือง เป็นต้น เช่นเดียวกับสุรเชษฎ์ และ ศิริลักษณ์ (2535) ที่กล่าวถึงความหมายของนันทนาการไว้ว่า นันทนาการเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลดีต่อร่างกาย จิตใจหรืออารมณ์ต่อผู้เข้าร่วมโดยตรง เป็นกิจกรรมที่ทำในเวลาว่างและด้วยความสมัครใจของผู้กระทำเองโดยที่กิจกรรมนั้นจะต้องเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ไม่ใช่อบายมุข

นอกจากนี้สุรเชษฎ์ และ ศิริลักษณ์ (2535) ยังได้สรุปเพิ่มเติมอีกว่า นันทนาการจะต้องมีองค์ประกอบ (element) หรือคุณสมบัติ (qualification) ที่สำคัญ คือ 1) นันทนาการต้องเป็น

กิจกรรม (activity) คือจะต้องเป็นการกระทำโดยที่ร่างกายกล้ามเนื้อหรืออวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดได้เคลื่อนไหว หากอยู่เฉยๆ เช่น การนอนหลับ ไม่จัดว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการ 2) ต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ (voluntary) โดยเกิดจากแรงกระตุ้นภายในของตนเองไม่ได้เกิดจากการบังคับแต่อย่างใด 3) กิจกรรมนันทนาการทุกรูปแบบจะต้องเกิดขึ้นในเวลาว่างหรือช่วงเวลาที่ไม่ได้ประกอบภารกิจการงานหรือการปฏิบัติกิจส่วนตัวอื่นๆ 4) กิจกรรมนั้นต้องมีผลทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความพึงพอใจหรือความรื่นรมย์โดยตรง 5) ต้องเป็นกิจกรรมที่ยอมรับของสังคม ไม่ใช่อบายมุขหรือผิดศีลธรรม เช่น การพนัน ดื่มสุรา ชนไก่ เป็นต้น 6) กิจกรรมที่กระทำต้องไม่ยึดเป็นอาชีพ เช่น นักกีฬาอาชีพ

การแสดงออกซึ่งรูปแบบพฤติกรรมนันทนาการที่แตกต่างกันของปัจเจกบุคคลสามารถอธิบายได้หลายลักษณะ ซึ่งนภวรรณ (2551) ได้อธิบายความแตกต่างของพฤติกรรมตามช่วงอายุ บุคลิกภาพ และวัฒนธรรม โดยสรุปได้ดังนี้

1. นันทนาการกับช่วงอายุ

นภวรรณ (2551) ได้แบ่งช่วงอายุออกเป็น 6 ช่วง คือ วัยเด็กตอนต้น (6-8 ปี) วัยเด็กตอนปลาย (9-12 ปี) วัยรุ่น (13-18 ปี) วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (19 – 30 ปี) วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (31 – 50 ปี) วัยผู้ใหญ่ตอนปลาย (51 – 65 ปี) และวัยแก่ (มากกว่า 65 ปี) ในแต่ละช่วงอายุของมนุษย์นั้นมีผลต่อการแสดงออกด้านพฤติกรรมและการเลือกกิจกรรมนันทนาการที่แตกต่างกันออกไป ดังแสดงในตารางที่ 1

ĨŅĶĻŅĚĪňŗÒ

1. นันทนาการกับช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ลักษณะทั่วไป	กิจกรรมนันทนาการ
1. วัยเด็กตอนต้น (6-8 ปี)	– เริ่มมีการแข่งขัน ชอบเล่นสิ่งแปลก มหัศจรรย์ ต้องการสร้างความประทับใจในหมู่เพื่อน พัฒนาการทางสรีระเริ่มต้น	– กิจกรรมที่เน้นความหลากหลาย ผู้นำต้องมีลักษณะที่เป็นต้นแบบปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เด็กเริ่มมีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม จัดกิจกรรมเฉพาะได้
2. วัยเด็กตอนปลาย (9-12 ปี)	– ความสมบูรณ์ทางร่างกายพัฒนามากขึ้นโดยเฉพาะเด็กผู้หญิง สนใจสิ่งแปลกใหม่และเลือกจำ มีการพัฒนาการเชิงเหตุผล แบบอย่าง (role model) มีความสำคัญมาก เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของร่างกายของตนเอง	– กิจกรรมที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ประกอบกิจกรรมเป็นทีม ส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเองของเด็กโดยปราศจากผู้ปกครอง
3. วัยรุ่น (13-18 ปี)	– เป็นช่วงเปลี่ยนระหว่างวัยเด็กกับผู้ใหญ่ มองเอกลักษณ์ลักษณะเฉพาะตัว อยากเป็นอิสระจากผู้ปกครอง ติดเพื่อน และมักประสบปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของตัวเองต่อสังคม สนใจเพศตรงข้าม	– กิจกรรมที่พัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง พึ่งพาตัวเอง เชื่อมั่นในตัวเอง เคารพตัวเอง มีกิจกรรมที่หลากหลายและเลือกได้อิสระ
4. วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (19 – 30 ปี)	– เริ่มโครงสร้างของชีวิต (การแต่งงาน ครอบครัว มิตรภาพที่ถาวร) เริ่มมองหาความสำเร็จจากอาชีพ คิดเรื่องอนาคต	– กิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะ พลังมากๆและสามารถประกอบร่วมกับสมาชิกในครอบครัวได้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ช่วงอายุ	ลักษณะทั่วไป	กิจกรรมนันทนาการ
5. วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (31 – 50 ปี)	– มีครอบครัวและอาชีพมั่นคง มีเป้าหมาย ความเป็นตัวเองชัดเจนขึ้น เริ่มปรับตัวรับการต้องเลี้ยงดูพ่อแม่ เริ่มถ่ายทอดการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีให้บุตรหลาน	– เน้นกิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวร่วมกันทำได้ กิจกรรมที่ต้องใช้พละกำลังน้อยลง กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง ได้แก่ การพักแรมด้วยรถ นันทนาการ การล่าสัตว์ การตกปลา หรือการท่องเที่ยวไปในสถานที่แปลกใหม่กับกลุ่มทัวร์
6. วัยผู้ใหญ่ตอนปลาย (51 – 65 ปี)	– มีความเหงา (empty nest syndrome) เพราะบุตรหลานแยกครอบครัวออกไป ประสบความสำเร็จสูงสุดหรือล้มเหลวที่สุดและพละกำลังเสื่อมถอย เข้าสู่วัยเกษียณอายุ มีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น	– ใกล้เคียงกับวัยผู้ใหญ่ตอนกลางแต่ต้องลดกิจกรรมที่ใช้พละกำลังลง เพิ่มกิจกรรมทางสังคมเข้าร่วมในลักษณะผู้ดู (audience) กิจกรรมการพักผ่อน (relaxing) และการเดินทางในเยือนสถานที่ต่างๆที่มีความสบายพอสมควร
7. วัยแก่ (มากกว่า 65 ปี)	– มีเวลาว่าง มีความเหงา ต้องการมีอายุยืนและมีปัญหาสุขภาพ ไม่มีรายได้ของตัวเอง	– เน้นกิจกรรมที่เปิดโอกาสพบปะผู้คนในวัยเดียวกัน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ

ที่มา: กิจกรรมนันทนาการ (2551)

2. นันทนาการกับบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพของคนมีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบกิจกรรมนันทนาการ ทั้งในแง่ของประเภทกิจกรรมและความเข้มข้นของการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ รวมทั้งมีผลต่อความแตกต่างในแง่ของการได้รับผลจากการประกอบกิจกรรมนันทนาการ นอกจากนี้บุคลิกภาพยังเป็นศูนย์กลางของความแตกต่างส่วนบุคคลด้วย ซึ่งส่วนหนึ่งของความแตกต่างแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างนันทนาการกับบุคลิกภาพ

ลักษณะบุคลิกภาพ	การเลือกประกอบกิจกรรมนันทนาการ
1. คนขี้อาย (shy)	– มีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ต้องติดต่อหรือเข้าร่วมกับผู้อื่น ไม่ชอบกิจกรรมที่ท้าทายหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย
2. คนที่ชอบความสมบูรณ์แบบ (perfectionist)	– ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อาจมีความต้องการความสะดวกสบายมากเป็นพิเศษ
3. คนที่สุภาพอ่อนโยน (gentle)	– มักหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรมประเภทกีฬา ไม่ชอบกิจกรรมที่มีการทำลายทรัพยากรและหลีกหนีแหล่งนันทนาการที่แออัด
4. คนที่เชื่อมั่นในตัวเองสูงหรือชอบเป็นผู้นำ (egotistical or domineering)	– ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้แสดงออกซึ่งความเป็นผู้นำ ชอบกิจกรรมกลุ่ม
5. คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ (introspective or creative)	– สนใจในกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้พักผ่อนเต็มที่ พบเห็นสิ่งใหม่ๆ (explore) และมีโอกาสได้พัฒนาทักษะ (skill) หรือขีดความสามารถ
6. คนที่มีความคับข้องใจเจ้าอารมณ์โมโหฉุนเฉียวง่าย (frustrated or tense or angry)	– มักเข้าร่วมกิจกรรมที่ต้องใช้พละกำลังมาก เช่น กีฬา ประเภทต่างๆ และกิจกรรมที่มีการทำลายทรัพยากร เช่น ล่าสัตว์
7. คนที่ชอบสมาคม (gregarious)	– มักสนใจเข้าร่วมกิจกรรมและไปเยือนแหล่งนันทนาการที่เปิดโอกาสได้พบปะกับคนจำนวนมากหรือนักท่องเที่ยวหนาแน่น

Ĩ Ṇ Ḳ2 (ต่อ) Ĕ Ī ň ṛ Ȯ

ลักษณะบุคลิกภาพ	การเลือกประกอบกิจกรรมนันทนาการ
8. คนที่มีระดับสติปัญญาสูงและใฝ่สูง (high intelligence)	– มักเข้าร่วมกิจกรรมที่โอกาสได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ กิจกรรมที่ท้าทายและต้องพึ่งพาตนเองสูง

Ī ň ṛ ĵ Ṇ

ภาวรรณ (2551)

3. นันทนาการกับวัฒนธรรม

วัฒนธรรมของแต่ละประเทศมีผลต่อการเลือกกิจกรรมนันทนาการและมีผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมนันทนาการที่แตกต่างกัน นอกจากนี้การยังมีปัจจัยอื่นอีกที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์รวมถึงพฤติกรรมนันทนาการ ซึ่ง ณรงค์ (2519) ได้แยกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ลักษณะนิสัยส่วนตัวของมนุษย์แต่ละบุคคลและสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์

3.1 ลักษณะนิสัยส่วนตัวของมนุษย์แต่ละบุคคล ได้แก่ 1) ความเชื่อ (belief) หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งคิดถึงอะไรก็ได้ในแง่ข้อเท็จจริง คือ คิดว่าความจริงเป็นเช่นนั้นซึ่งอาจถูกหรือไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงก็ได้ ความเชื่อได้มาโดยการเห็น การบอกเล่า การอ่าน และการคิดขึ้นมาเอง 2) ค่านิยม (value) หมายถึง สิ่งที่คนนิยมยึดถือประจำใจช่วยตัดสินใจในการเลือก 3) ทัศนคติหรือเจตคติ (attitude) เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นแกนกลางของจิตวิทยาสังคมยุคปัจจุบัน ทัศนคติเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ซับซ้อน ต้องอาศัยการตอบสนองออกมาเป็นถ้อยคำหรือพฤติกรรมภายนอก 4) บุคลิกภาพ (personality) เป็นส่วนหนึ่งของลักษณะนิสัยและเป็นเครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรม

3.2 สิ่งที่ไม่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ ได้แก่ สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (stimulus object) และความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เราแสดงพฤติกรรมออกมา เช่น ความหิว หนังสือ คำสอน เป็นต้น และสถานการณ์ (situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคลและไม่ใช่บุคคล ซึ่งอยู่ในสภาพที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม เช่น การเข้าคิวซื้อตั๋วที่โรงภาพยนตร์

Ĭ ń Ĭ Ī Ĭ Ņ Ĕ Ņ Ķ Œ Ĭ ı Ŋ Ř Ĭ Ī ň ŗ ī Ķ Ķ Ĵ ĝ Ņ Ĩ Ň

สำหรับกิจกรรมนันทนาการที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท กิจกรรมประเภทแรก ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการที่ไม่ใช้พลังงานหรือกำลังกายอย่างเข้มข้น (passive recreation activities) เป็นไปในลักษณะความสงบ การผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย ได้แก่ การเดินเล่นถ่ายรูป พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น ผู้ประกอบกิจกรรมต้องการได้รับความรู้สึกจากธรรมชาติมากกว่าที่จะสร้างประสบการณ์ให้ตนเอง ส่วนกิจกรรมนันทนาการประเภทที่สอง ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการที่ใช้พลังงานหรือกำลังกายอย่างเข้มข้น (active recreation activities) อาทิเช่น ว่ายน้ำ พายเรือ ล่องแก่ง การปีนหน้าผา/ไต่เขา เป็นต้น ผู้ประกอบกิจกรรมต้องการสร้างและได้รับประสบการณ์โดยตรงจากธรรมชาติด้วยตนเอง (ดรรชนี, 2551)

ดรรชนี (2551) ได้สรุปกิจกรรมนันทนาการ ทรัพยากรนันทนาการและประสบการณ์ที่ควรได้รับจากการประกอบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติ ดังแสดงในตารางที่ 3

Ĩ Ņ Ķ Ş Ņ Ĕ Ī ň ŗ Ò กิจกรรมนันทนาการ ทรัพยากรนันทนาการและประสบการณ์ที่ควรได้รับจากการประกอบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติ

กิจกรรมนันทนาการ	ทรัพยากรนันทนาการ	ประสบการณ์ที่ควรได้รับ
1. ดูนก	– แหล่งที่มีนกสามารถมองเห็นได้ง่าย	– ความเพลิดเพลิน ความผ่อนคลาย – ความรู้เกี่ยวกับชนิดของนก พฤติกรรมและถิ่นที่อาศัย – ความเข้าใจ หรือความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ป่าไม้
2. เดินป่าศึกษาธรรมชาติ	– ป่าไม้ที่มีความหลากหลายของสังคมพืชและชนิดพันธุ์สัตว์ป่าที่น่าสนใจ	– ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน – ความผ่อนคลาย ความรื่นรมย์จากการเปลี่ยนสถานที่จากสภาพธรรมชาติ – ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศป่าไม้ – ความเข้าใจ หรือความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ป่าไม้

Ĩ Ṇ Ḳ Ṣ Ṇ Ĕ Ī ň ṛ Ȯ

กิจกรรมนันทนาการ	ทรัพยากรนันทนาการ	ประสบการณ์ที่ควรได้รับ
3. เดินป่าผจญภัย	– เส้นทางเดินป่าระยะไกลที่มีความยากลำบากและท้าทายให้พิสูจน์ตนเอง – ป่าไม้ที่มีความหลากหลายของสังคมพืชและชนิดพันธุ์ สัตว์ป่าที่น่าสนใจ	– ความยากลำบากแต่ท้าทาย – ความสนุกสนานตื่นเต้น ผจญภัย – ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศป่าไม้ – ความเข้าใจ หรือความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ป่าไม้
4. ล่องแก่งเรือยางผจญภัย	– ลำน้ำที่มีเกาะแก่งและกระแสน้ำมากพอที่จะประกอบกิจกรรมล่องแก่งในระดับ 3-4	– ความยากลำบากแต่ท้าทาย – ความสนุกสนานตื่นเต้น ผจญภัย – ความรู้เกี่ยวกับกระแสน้ำและทักษะการบังคับเรือยาง – ความเข้าใจหรือความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ลำธาร
5. ศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น	– วิธีชีวิตชนบท – วัฒนธรรมท้องถิ่นที่น่าสนใจ	– ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม – ความแปลกใหม่จากการเปลี่ยนจากสถานที่อยู่มาสู่สถานที่ใหม่ – การเรียนรู้ในการปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตท้องถิ่น – ความสนุกสนานเพลิดเพลิน
6. เล่นน้ำตก	– น้ำตกที่สามารถลงเล่นน้ำได้ – สภาพแวดล้อมของน้ำตกที่มีความเป็นธรรมชาติ	– ความสนุกสนานเพลิดเพลิน – ความผ่อนคลายทั้งจิตใจและร่างกาย

Ĩ Ņ Ķ Ņ Ĕ Ī ň ŗ Ȯ

กิจกรรมนันทนาการ	ทรัพยากรนันทนาการ	ประสบการณ์ที่ควรได้รับ
7. ดำน้ำดูปะการัง	– ปะการังที่สวยงามและหลากหลาย – น้ำทะเลใสสะอาด	– ความเพลิดเพลิน – ความรู้เกี่ยวกับปะการังและทรัพยากรทางทะเล – ความผ่อนคลายทั้งจิตใจและร่างกาย – ความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรทางทะเล
8. ขี่จักรยาน	– เส้นทางขี่จักรยานที่มีภูมิทัศน์สวยงาม มีสิ่งที่น่าสนใจ เช่น สภาพวิถีชีวิตชนบท สภาพป่าหรือธรรมชาติที่สวยงาม เป็นต้น	– ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน – ความผ่อนคลายทั้งจิตใจและร่างกาย – ทักษะในการขี่จักรยาน

Ī ň ŗ Ĵ Ņ

ดรรชนี (2551)

ı ķ Ĩ Ň Ĕ Ķ Ķ Ĵ Ī ň ŗ ŏ ľ Ĵ Ņ Ń Ľ Ĵ Œ Ĭ Ő ľ κ η Ĕ Ĭ ń Ĭ Ī Ĭ Ņ

พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการนั้นมีความสำคัญและส่งผลโดยตรงต่อแหล่งนันทนาการ เนื่องจากผู้มาเยือนเป็นผู้เข้ามาใช้ทรัพยากรในพื้นที่ พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการที่เกิดขึ้นมีทั้งพฤติกรรมเชิงบวกและเชิงลบ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2551) และมีผู้มาเยือนจำนวนไม่น้อยที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการหรือไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติ

พฤติกรรมที่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ มีดังต่อไปนี้ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, 2555)

1. ไม่นำสิ่งของในอุทยานแห่งชาติออกจากพื้นที่อุทยานแห่งชาติและสร้างอันตรายแก่สัตว์ทุกชนิด เช่น ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ ผลไม้ชนิดต่างๆ รวมทั้งของป่าทุกชนิด

2. ไม่เข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาประโยชน์จากอุทยานแห่งชาติ

3. ไม่นำอาวุธใดๆ หรือเครื่องมือล่าสัตว์ไปทำอันตรายแก่สัตว์ป่า

4. ไม่ปิดประกาศหรือขีดเขียนในสถานที่ต่างๆ หรือส่งเสียงดังเป็นการรบกวนคนและสัตว์

5. ไม่ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิง ขยะ และสิ่งปฏิกูลต่างๆ ยกเว้นในภาชนะที่จัดเตรียมไว้

6. ไม่นำยานพาหนะที่เครื่องยนต์เสียงดัง หรือมีควันดำเข้าไป

7. ขับขี่หรือจอดยานพาหนะ ในที่ซึ่งจัดไว้และปฏิบัติตามเครื่องหมายจราจร

8. การใช้สถานที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ต้องมิให้เป็นการเสื่อมเสียศีลธรรม และวัฒนธรรมอันดีงาม

9. ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ที่สั่งโดยชอบด้วยกฎหมายอย่างเคร่งครัด

พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนมีผลต่อพื้นที่โดยตรง จากผลงานวิจัยของ อภิญญา (2543) ให้ข้อสรุปว่า การพบเห็นนก นักดูนกควรมีการแต่งกายที่เหมาะสม สวมเสื้อกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ส่งเสียงดังระหว่างประกอบกิจกรรม รวมทั้งไม่เข้าใกล้รังนกและเล่นเทปเสียงนกเพื่อเรียกนกซึ่งสอดคล้องกับ สุพล (2546) พบว่า ขนาดกลุ่มที่ใหญ่เกินไป การส่งเสียงแสดงความตื่นเต้น ดีใจเมื่อพบนกหายาก และใช้แฟลชถ่ายภาพลูกนกในรัง หรือหักเด็ดกิ่งไม้เพื่อทำให้การดูนกหรือถ่ายภาพนกสะดวกขึ้น เป็นพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่าและพื้นที่ ส่วนคมเชษฐา (2545) พบว่า รูปแบบการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ปรากฏมากที่สุดในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ คือ การให้อาหารปลาในลำธาร อีกทั้งการรับรู้ความเข้มงวดในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับน้อย โดยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติ การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติ การรับรู้เกี่ยวกับความเข้มงวดในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ การรับรู้เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของนักท่องเที่ยวอื่น แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ รูปแบบการท่องเที่ยว และระยะทางจากแหล่งที่อยู่อาศัยไปยังอุทยานแห่งชาติ

และหทัยรัตน์ (2553) ศึกษาการรับรู้ และการตอบสนองต่อกฎระเบียบและมาตรการจัดการผู้ใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย พบว่า พฤติกรรมเชิงลบที่ผู้มาเยือนชาวไทยปฏิบัติมากที่สุด คือ ร้องเพลง/เล่นดนตรี เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยพบว่า ผู้มาเยือนชาวไทยส่วนใหญ่มีลักษณะเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุย เป็นกลุ่มเพื่อน ที่มีขนาดกลุ่ม 4 – 6 คน มีการนำแอลกอฮอล์เข้ามาในพื้นที่ดังกล่าว โดยปราศจากการบังคับใช้กฎระเบียบและมาตรการจัดการผู้ใช้ประโยชน์ในอุทยานแห่งชาติ อย่างเข้มงวด

Ő Ĭ Í ė Ň ħ ŏ Ě ň ŗ ĵ Í Ě ń ĭ ŀ ŋ Ī ĵ Ņ Ĭ Ő

คำว่า “อุทยานแห่งชาติ” หรือ “National Park” มีความหมายแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศทั่วโลก อาจกล่าวได้ว่า ขึ้นอยู่กับประวัติความเป็นมาและความจำเป็น ตามปัจจัยภาวะแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ สำหรับประเทศไทยมีการให้ความหมายคำว่าอุทยานแห่งชาติไว้ต่างๆกัน คือ

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ให้ความหมายของอุทยานแห่งชาติว่า “ที่ดินซึ่งรวมความทั้งพื้นที่ดินทั่วไป ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะและชายทะเล ที่ได้รับการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ลักษณะที่ดินดังกล่าว เป็นที่ที่มีสภาพธรรมชาติที่น่าสนใจและมิได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งมิใช่ทบวงการเมือง ทั้งนี้การกำหนดดังกล่าวก็เพื่อให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม เพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและความรื่นรมย์ของประชาชนสืบไป” (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2547)

สำนักอุทยานแห่งชาติฯ ซึ่งทำหน้าที่ในการจัดการอุทยานแห่งชาติของประเทศไทยให้ความหมายว่า “อุทยานแห่งชาติ คือ พื้นที่ทางธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศที่เป็นตัวแทนประเทศ ตลอดจนคุณค่าด้านความงาม ความโดดเด่นของทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย” (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2547)

อุทยานแห่งชาติ หมายถึง พื้นที่ที่มีขนาดกว้างใหญ่ ประกอบด้วยสภาพทิวทัศน์ที่สวยงามมีระบบนิเวศที่ได้รับการรักษาไว้ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพืช สัตว์ป่าที่หายากและเป็นพื้นที่ที่ได้รับการประกาศให้เป็นแหล่งสงวนและคุ้มครองสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการค้นคว้า นันทนาการและการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ (เสรี, 2525; คณะวนศาสตร์, 2530)

IUCN (1994) กำหนดให้อุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่อนุรักษ์ประเภท 2 และได้ให้คำจำกัดความของอุทยานแห่งชาติ คือ พื้นที่ธรรมชาติทางบก และ/หรือ ทางทะเล จัดตั้งขึ้นเพื่อ 1) คุ้มครองรักษาระบบนิเวศที่ปรากฏในพื้นที่เพื่อประชาชนรุ่นปัจจุบันและอนาคต 2) ไม่ให้มีการใช้ประโยชน์หรืออนุญาตเข้าครอบครองที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อระบบนิเวศ และ 3) เปิดโอกาสให้มีการใช้ประโยชน์ด้านวิจัย ศึกษาหาความรู้ และนันทนาการที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

สรุปได้ว่า อุทยานแห่งชาติคือพื้นที่ธรรมชาติขนาดใหญ่ทั้งทางบก และทางทะเล ที่มีระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติโดดเด่น เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา วิจัยและการประกอบกิจกรรมนันทนาการต่างๆ โดยยังคงรักษาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเดิมของพื้นที่มิให้เปลี่ยนแปลงไป

การประกาศจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ 1) เพื่อคุ้มครองพื้นที่ธรรมชาติที่มีทรัพยากรที่ดีเด่นและหาได้ยากในพื้นที่นั้น ซึ่งได้แก่ พืช สัตว์ ปรากฏการณ์ธรรมชาติ ทิวทัศน์ที่สวยงาม สิ่งที่น่าสนใจทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม มิให้เสื่อมสภาพลงไป โดยจะต้องได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายโดยเฉพาะและมีเจ้าหน้าที่บริหารงานอย่างเพียงพอ 2) เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไปซึ่งสามารถศึกษา ค้นคว้า วิจัย ได้โดยไม่สิ้นสุด ดังนั้นอุทยานแห่งชาติจะต้องมีบริการในด้านการศึกษา เช่น การบรรยาย ฉายภาพยนตร์ เอกสารเผยแพร่ ห้องสมุด เป็นต้น นอกจากนี้จะต้องให้ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อไปศึกษาค้นคว้าวิชาการต่างๆ 3) เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน โดยที่อุทยานแห่งชาติทั่วไปมีทิวทัศน์และธรรมชาติที่สวยงาม ซึ่งอาจจะเป็นทิวเขา ทะเลสาบ ทุ่งหญ้า ถ้ำ หุบเหว หน้าผา น้ำตก ฯลฯ การพักผ่อนหย่อนใจในอุทยานแห่งชาติกระทำได้โดยวิธีต่างๆ เช่น การตั้งแคมป์พักแรม ดูสัตว์ ถ่ายรูป เดินป่า ชมวิว เป็นต้น ดังนั้นอุทยานแห่งชาติจะต้องจัดการให้มีกิจกรรมทางนันทนาการ จัดให้มีความสะดวกในการคมนาคม สถานที่พักแรม ร้านอาหารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างเพียงพอ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2551)

เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ (2549) ได้กำหนดเขตการใช้ประโยชน์ซึ่งแตกต่างกันไปในเขตการใช้ประโยชน์สำหรับอุทยานแห่งชาติทางบกและอุทยานแห่งชาติทางทะเล ดังนี้

อุทยานแห่งชาติทางบก ให้มีการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์หลักๆ คือ เขตบริการ เขตเพื่อการพักผ่อนและนันทนาการ เขตสงวนธรรมชาติ เขตหวงห้าม เขตเพื่อการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ เขตกิจกรรมพิเศษและเขตกันชนและเขตการใช้ประโยชน์ย่อยในเขตบริการและเขตเพื่อการพักผ่อนและนันทนาการ โดยมีการจัดทำหลักเขต และเครื่องหมายแสดงให้ชัดเจนว่าเป็นเขตอะไร ดังนี้ เขตการพักแรม เขตบริการรวม เขตการจอดยานพาหนะ เขตห้ามเล่นน้ำ เขตปิกนิก/เขตรับประทานอาหาร เขตห้ามเข้าโดยเด็ดขาด เขตห้ามเข้าหากไม่ได้รับอนุญาต

อุทยานแห่งชาติทางทะเล ให้มีการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์หลักๆ ได้แก่ เขตบริการ เขตเพื่อการพักผ่อนและนันทนาการ เขตสงวนธรรมชาติ เขตหวงห้าม เขตเพื่อการฟื้นฟูธรรมชาติ และเขตการใช้ประโยชน์ทั่วไป และเขตการใช้ประโยชน์ย่อยในเขตบริการและเขตเพื่อการพักผ่อนและนันทนาการ โดยมีการจัดทำหลักเขตและเครื่องหมายแสดงให้ชัดเจนว่าเป็นเขตอะไร ดังนี้ เขตอนุรักษ์ปะการัง เขตการจอดเรือ เขตห้ามการทิ้งสมอ เขตเพื่อการเล่นน้ำ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2551)

นอกจากนี้ นภวรรณ (2551) ได้สรุปองค์ประกอบของระบบอุทยานแห่งชาติเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เพื่อการจัดการไว้ 2 ส่วน ได้แก่ 1) องค์ประกอบทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ (resource components) ซึ่งประกอบด้วย สังคมพืช สัตว์ป่า แหล่งน้ำ ธรณีสัณฐาน และอื่นๆ 2) องค์ประกอบทางด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง (human components) ได้แก่ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ราษฎรท้องถิ่น นักวิจัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน ดังแสดงในภาพที่ 2

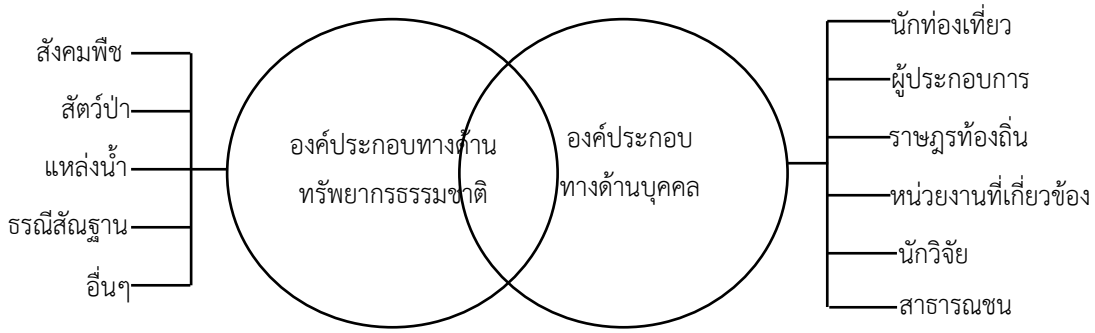

ij Ņ2ı Ī ภูมิ ñ ı ŗ Ò แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของระบบอุทยานแห่งชาติ

Ī ñ ภูมิ ŗ ı Ī Ņ นภวรรณ (2551)

จากองค์ประกอบของอุทยานแห่งชาติข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบทางด้านบุคคล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญโดยตรงที่เข้ามาใช้ทรัพยากรภายในอุทยานแห่งชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นทางอุทยานแห่งชาติจำเป็นต้องเข้ามาวางแผนการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อปกป้องทรัพยากรที่มีคุณค่าจึงมีนโยบายการอนุรักษ์ทรัพยากร (natural resources conservation policies) ได้กำหนดกรอบหรือแนวคิดในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศให้ดีที่สุดและมั่นคง มีความเปลี่ยนแปลงหรือเสื่อมโทรมที่เกิดจากผลกระทบของกิจกรรมที่มนุษย์เข้าไปเกี่ยวข้องน้อยที่สุด เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศดำรงอยู่อย่างยั่งยืนเป็นสมบัติของประชาชน เป็นมรดกทางธรรมชาติสืบต่อไป (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2551)

Ě Ņ Ķ ě ń ħ Ě Ņ Ķ ħ Ɵ Ņ Œ Ě Ě Ņ Ķ Ī Ǫ Ņ Ě Ő Ī ŋ Ę ĝ Ņ Ő Ň Ń Ĭ ń

การให้บริการการท่องเที่ยวและนันทนาการแก่ประชาชนของอุทยานแห่งชาติ เป็นจุดประสงค์หลักประการหนึ่งของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติที่ต้องการให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์พื้นที่อุทยานแห่งชาติ เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนได้รับความรู้ด้านธรรมชาติและการอนุรักษ์ การพัฒนาการท่องเที่ยวจึงควรกระทำเพื่อพัฒนาพื้นที่ที่รองรับการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ และการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนทั่วไปให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะทางธรรมชาติที่มีอยู่ รวมถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ตลอดจนความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งอุทยานแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารและจัดการพื้นที่ที่ท่องเที่ยวในแต่ละแห่งนั้นจะมีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการจัดสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่าง 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การดูแลและจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวไม่เกิดการเสื่อมโทรม การส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ รวมถึงการบริการ การอำนวยความสะดวกและปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆในพื้นที่ จึงกำหนดแนวทางการจัดการด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการไว้ดังนี้ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2551)

1. กำหนดขีดความสามารถในการรองรับการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ ในบริเวณธรรมชาติที่เปราะบาง และมีข้อจำกัดในเรื่องทรัพยากร เช่น การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวจากจำนวนพื้นที่ที่สามารถให้บริการได้ จากปริมาณน้ำที่มี จากกำลังความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการดูแล จากสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีเป็นต้น

2. ควบคุมปริมาณร้านค้า ร้านอาหาร ให้อยู่ในอัตราที่เหมาะสมปริมาณการท่องเที่ยว เพื่อป้องกันความแออัด การจัดการขยะและของเสีย

3. ศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายเขตบริการไปยังจุดท่องเที่ยวอื่นที่มีศักยภาพในเขตอุทยานแห่งชาติเพื่อลดความแออัดในบางพื้นที่

4. แนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในอุทยานแห่งชาติแห่งอื่นให้เป็นทางเลือกแก่นักท่องเที่ยว

สำหรับแนวทางการจัดการกิจกรรมนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ นอกจากจะดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแล้วสิ่งจะต้องคำนึงถึง คือ 1. การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืน 2. สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน ก่อให้เกิดประสบการณ์แปลกใหม่และได้รับความรู้ทางธรรมชาติ 3. เป็นกิจกรรมที่มีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และ 4. เป็นกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติทุกแห่งจะต้องจัดให้มีแผนกิจกรรมนันทนาการ และแผนปฏิบัติเพื่อให้มีกิจกรรมนันทนาการที่สอดคล้องกับศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละอุทยานแห่งชาติ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2551)

Ě Ņ Ĭ Í Ň ě ń ĵ Ī ň ŗ ŏ Ě ň ŗ ĵ Í ě Θ I·

คมเชษฐา (2545) ศึกษาลักษณะพฤติกรรมการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ พบว่า รูปแบบพฤติกรรมการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของนักท่องเที่ยวที่ปรากฏมากที่สุดคือ การให้อาหารปลาในลำน้ำ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติของนักท่องเที่ยว คือ ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติ การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติ การรับรู้เกี่ยวกับความเข้มงวดในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ การรับรู้เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของนักท่องเที่ยวอื่น แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ รูปแบบการท่องเที่ยว และระยะทางจากแหล่งที่อยู่อาศัยไปยังอุทยานแห่งชาติ

สุพล (2546) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรม และปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมดูนก : กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พฤติกรรมการประกอบกิจกรรมดูนกของนักดูนก มีสัดส่วนของพฤติกรรมที่เหมาะสมมากกว่าพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ความชัดเจนและความเข้มงวดของบรรทัดฐานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการประกอบกิจกรรมดูนก ได้แก่ปัจจัยหลักๆที่เกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานและกลุ่มสังคม ซึ่งประกอบด้วย ความชัดเจนของบรรทัดฐาน ความเข้มงวดของบรรทัดฐาน การมีผู้ให้

ความรู้ด้านธรรมชาติวิทยาในกลุ่มนักท่องเที่ยว ขนาดกลุ่ม และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นที่พบเห็น นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นที่พบเห็น และปัจจัยด้านลักษณะบุคคล ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง ประสบการณ์การประกอบกิจกรรม ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมดูนก การให้คุณค่าต่อสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมดูนกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประกอบกิจกรรมดูนก

นิภารัตน์ (2547) ศึกษาการรับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพและประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเชื้อชาติ ประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ รูปแบบกิจกรรมนันทนาการ (เล่นน้ำตก/ลำน้ำธรรมชาติ, ซื้อสินค้า/ของที่ระลึก) และประสบการณ์ที่ปรารถนาเกี่ยวกับความสะดวกสบายในการไปเยือนและประกอบกิจกรรมแตกต่างกัน มีการรับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการรับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยวในทิศทางบวก นักท่องเที่ยวมีการรับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นว่าอยู่ในสภาพที่เหมาะสมดี มีบางประเด็นที่นักท่องเที่ยวรับรู้ทางลบ คือ น้ำตกมีปริมาณน้ำน้อย ขุ่นและไม่สะอาด แทบไม่พบสัตว์ป่าในพื้นที่ รวมถึงการปรับปรุงสภาพพื้นที่ทำให้ความเป็นธรรมชาติถูกทำลาย สิ่งปลูกสร้าง และสิ่งอำนวยทำให้สูญเสียความเป็นธรรมชาติและความเงียบสงบ ประสบการณ์ที่ปรารถนาของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ ต้องการสัมผัสและอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติ ต้องการพบเห็นธรรมชาติที่สวยงามและหลากหลาย ต้องการหลีกหนีสภาพแวดล้อมที่แออัดวุ่นวาย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์จริงสอดคล้องกับประสบการณ์ที่ปรารถนา

แสงจันทร์ (2548) ศึกษาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อความแออัดในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ โดยเลือกพื้นที่ศึกษา 9 ประเภท ซึ่งจำแนกตามลักษณะระบบนิเวศของฐานทรัพยากร คือ ชายหาดหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ลำน้ำแควน้อย จังหวัดกาญจนบุรี น้ำตกเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี น้ำพุร้อนแม่ฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จุดชมวิว ดอยกิ่วลม จังหวัดเชียงใหม่ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ กม.33-หนองผักชี จังหวัดนครราชสีมา ถ้ำเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และลานหินปุ่ม-ลานหินแตก จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าแหล่งนันทนาการไม่มีความแออัด และส่วนใหญ่ไม่มีบรรทัดฐานเกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่ยอมรับได้ อีกทั้งยังพบว่า เชื้อชาติ จำนวนนักท่องเที่ยวขณะตอบแบบสอบถาม จำนวนนักท่องเที่ยวที่รับรู้ ความคาดหวังเกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยว ประสบการณ์ที่ปรารถนา ประสบการณ์ในการมาเยือน บรรทัดฐานส่วนบุคคล และความขัดแย้งระหว่างพฤติกรรม มีอิทธิพลต่อการรับรู้ต่อความแออัด

ของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญ และจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความแออัดกับความพึงพอใจโดยรวมและการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการพบว่า ความรู้สึกแออัดมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการและความพึงพอใจในการมาเยือน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศยังพบว่า เชื้อชาติ ส่งผลต่อการรับรู้ต่อความแออัดของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะรับรู้ถึงความแออัดได้มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย

Mcfarlane *et al*. (1998) ศึกษาเรื่องประสบการณ์นันทนาการที่ผ่านมาและการแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่สันโดษ พื้นที่ศึกษา คือ Cohutta ประเทศสหรัฐอเมริกา และ Nopiming Park ประเทศแคนาดา ผลการศึกษาพบว่า ประสบการณ์นันทนาการที่ผ่านมามีความสัมพันธ์กับการเลือกพื้นที่นันทนาการของผู้ใช้ประโยชน์และการเลือกประกอบกิจกรรมนันทนาการ และนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์นันทนาการมีการแสดงพฤติกรรมนันทนาการแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่ไม่มีประสบการณ์นันทนาการน้อยหรือไม่มีประสบการณ์เลย เช่น การเลือกเส้นทางในการเดินศึกษาธรรมชาติ การประกอบกิจกรรมนันทนาการต่างๆ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และการปฏิบัติตนในพื้นที่ เป็นต้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ที่ดีจะรู้จักเลือกใช้ข้อมูลในพื้นที่ที่เหมาะสม และรู้ว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไรเมื่อเข้าถึงพื้นที่สันโดษเพื่อตอบสนองความต้องการของตัวนักท่องเที่ยวเอง เช่น เพื่อหลีกเลี่ยงนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นที่เข้ามาประกอบกิจกรรมซึ่งอาจขัดแย้งกับกิจกรรมที่ตนประกอบอยู่ จึงเลือกพื้นที่นันทนาการที่ต้องใช้ทักษะพอสมควร ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ประสบการณ์นันทนาการที่ผ่านมาหรือนักท่องเที่ยวมีระดับประสบการณ์นันทนาการที่อยู่ในระดับดีและมีความเชี่ยวชาญในการประกอบกิจกรรมนันทนาการนั้นเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลทำให้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแตกต่างไปด้วย

Budruk and Manning (2002) ศึกษาเรื่องความแออัดมีความสัมพันธ์กับบรรทัดฐานในกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งระหว่างผู้มาเยือนชาวอเมริกาและผู้มาเยือนจากต่างประเทศ พื้นที่ศึกษา คือ เกาะ Alcatraz, อุทยานแห่งชาติ Arches, อุทยานแห่งชาติ Mesa Verde และอุทยานแห่งชาติ Yosemite ผลการศึกษาพบว่า ประชากรที่ทำการศึกษาทั้งสองกลุ่มนี้มีบรรทัดฐานที่เกี่ยวกับความแออัดแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ซึ่งทั้งสองกลุ่มมองว่า ความแออัดส่งผลต่อประสบการณ์นันทนาการ ปัจจัยที่มีความแตกต่าง คือ ช่วงเวลาในการประกอบกิจกรรม และลักษณะของนักท่องเที่ยว เช่น อายุ สถานะภาพทางการเงิน และภูมิลำเนาดั้งเดิม เป็นต้น

Cialdini (2003) ศึกษาเรื่องของการใช้บรรทัดฐานในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ คือ อุทยานแห่งชาติ Petrified Forest ใน Arizona ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับบรรทัดฐานจากสังคมเข้ามาทดลองศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยการทดสอบแต่ละครั้งจะมีตัวแปรที่แตกต่างกันออกไป เช่น การปล่อยให้มีขยะเกลื่อนกลาด การเก็บขยะให้ผู้คนพบเห็น การรณรงค์ไม่ทิ้งขยะ เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่า เมื่อนักท่องเที่ยวพบเห็นว่ามีขยะเกลื่อนกลาดนอกถังขยะ นักท่องเที่ยวจะไม่รู้สึกผิดที่จะทิ้งเพิ่มในพื้นที่ที่ไม่เป็นระเบียบ ในทางกลับกันหากบริเวณนั้นไม่มีขยะเกลื่อนกลาดนอกถังขยะ พบว่า นักท่องเที่ยวไม่ทิ้งขยะนอกบริเวณที่จัดให้ และเมื่อมีการรณรงค์ไม่ทิ้งขยะร่วมด้วย ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวหลายคนคล้อยตามหรือมีแนวทางในการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันซึ่งคนส่วนใหญ่ในสังคมปฏิบัติ จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า บรรทัดฐานทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวได้

Manning *et al*.(2004) ศึกษาเรื่องการใช้วิธีการมองเห็นเป็นเครื่องมือวัดมาตรฐานที่มีคุณภาพสำหรับอุทยานแห่งชาติ และกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง พื้นที่ศึกษา คือ อุทยานแห่งชาติ Grand Canyon วิธีการศึกษา คือ นำภาพแสดงถึงระดับความแออัดของจำนวนนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวดูแล้วตอบคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ขนาดกลุ่ม ประสบการณ์นันทนาการ บรรทัดฐานส่วนบุคคล รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมทางสังคม สภาพความแออัด ส่งผลต่อประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยวรวมไปถึงการเลือกประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง มาตรฐานของการวัดนั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการของอุทยานแห่งชาติ นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกพื้นที่ประกอบกิจกรรมนันทนาการ คือ ผลกระทบที่มักเกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การทิ้งขยะ การทำลายหรือสร้างความเสียหายแก่ต้นไม้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Manning *et al*.(2005) ศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานของบรรทัดฐานเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว พื้นที่ในการศึกษา คือ อุทยานแห่งชาติ Acadia วิธีการศึกษาจะนำรูปภาพที่มีระดับความแออัดต่างกันไปให้นักท่องเที่ยวดูแต่ละภาพแล้วให้ค่าคะแนน -4 ถึง +4 ผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานตามบรรทัดฐานของนักท่องเที่ยวมีผลต่อการตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมกลางแจ้ง คือ ประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว บรรทัดฐานส่วนบุคคล ขนาดของกลุ่ม ปัจจัยสภาพแวดล้อมมีผลต่อการเลือกพื้นที่ประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง และการย้ายพื้นที่ประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง

Anderson *et al*. (2009) ศึกษาถึงบรรทัดฐานสำหรับการส่องสัตว์ พื้นที่ศึกษา คือ อุทยานแห่งชาติใน Alaska และพื้นที่อนุรักษ์ใน New Hampshire การศึกษาครั้งนี้นำตัวชี้วัดเกี่ยวกับ

บรรทัดฐานของผู้มาเยือนเข้ามาปรับใช้ในพื้นที่ทั้งสองโดยการกำหนดขนาดกลุ่ม ระยะห่างแต่ละกลุ่ม ผู้นำเข้าชมที่มีความเชี่ยวชาญ ความเงียบสงบ และความเหมาะสมของการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยว เป็นตัวแปรในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรต่างๆดังกล่าวสามารถเพิ่มคุณภาพประสบการณ์นันทนาการของผู้มาเยือนในสองพื้นที่ศึกษาได้ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสบการณ์นันทนาการอื่นๆอีก เช่น จำนวนรถที่เข้าส่องสัตว์ ความถี่ในการเข้าชม ความเร็วของรถ ความรู้สึกถึงธรรมชาติ การมีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีผลต่อประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า เชื้อชาติ การศึกษา รายได้ ขนาดกลุ่ม จำนวนกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบประสบการณ์ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรม พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น ล้วนมีอิทธิพลต่อผู้มาเยือนด้วยกันทั้งสิ้น ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยดังกล่าวกำหนดเป็นสมมติฐานในงานวิจัยเพื่อทดสอบว่าปัจจัยดังที่กล่าวมาแล้วนั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติในการวิจัยครั้งนี้หรือไม่

ı Ŋ Ř:Ĭŀ Īŋňľ ŗĵ ĻŅňĬ ĔŐ ļľ Ņŋ Ĕ ĝ Ņ Ĩ Ň ŏ ĕ Ņ Œ ľ ļ Ķ Ń Ĺ ń Ĩ Ňė Ĺ Ņ Ĵ ŏ ļ Ŗ Ĭ Ĵ Ņ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นับเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย และได้รับสมญานามว่าเป็นอุทยานมรดกของกลุ่มประเทศอาเซียน ตลอดจนเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าเป็นอุทยานแห่งชาติที่สำคัญของโลก โดยได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจาก Dr. George C. Ruhle ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอุทยานแห่งชาติของสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติ และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งได้ดำเนินการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ โดยได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินบริเวณป่าเขาใหญ่ในท้องที่ตำบลป่าขะ ตำบลบ้านพร้าว อำเภอบ้านนา ตำบลหนองแสง ตำบลนาหินลาด อำเภอปากพลี ตำบลสาริกา ตำบลหินตั้ง ตำบลพรหมมณี อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม ตำบลสัมพันตา ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และตำบลมวกเหล็ก ตำบลซำผักแพว อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อ พ.ศ. 2502 ซึ่งลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 79 ตอนที่ 86 ลงวันที่ 18 กันยายน 2505 รวมเนื้อที่ 1,355,468.75 ไร่ หรือ 2,168.75 ตารางกิโลเมตร

ต่อมากองทัพอากาศได้มีหนังสือที่ กศ 0379/15739 ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2519 ถึง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอกันพื้นที่ก่อสร้างสถานีเรดาร์ และสถานีถ่ายทอดโทรคมนาคม ออกจากพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ได้มีมติในคราวประชุม ครั้งที่ 1/2520 ลง วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2520 เห็นชอบให้กันพื้นที่ส่วนดังกล่าวได้ มีพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนอุทยานแห่งชาติป่าเขาใหญ่บางส่วนในท้องที่ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก พ.ศ. 2521 ซึ่งลงประกาศราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 95 ตอนที่ 99 ลงวันที่ 21 กันยายน 2521 เป็นเนื้อที่ ประมาณ 71 ไร่ 3 งาน 16 ตารางวา หรือ 0.1149 ตารางกิโลเมตร และกรมชลประทาน กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ขอใช้พื้นที่บางส่วนในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในท้องที่อำเภอปากพลี และ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เนื้อที่ 1,925 ไร่ 1 งาน 73 ตารางวา หรือ 3.0807 ตารางกิโลเมตร เพื่อก่อสร้างโครงการเขื่อนคลองท่าด่านอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อประโยชน์ในการจัดแหล่งเก็บกักน้ำใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภค ตลอดจนการเพาะปลูก รวมทั้งช่วยบรรเทาอุทกภัยที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดนครนายกเป็นประจำทุกปี คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ทำการก่อสร้างโครงการเขื่อนคลองท่าด่านอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนอุทยานแห่งชาติป่าเขาใหญ่บางส่วนในท้องที่ตำบลหินลาด อำเภอปากพลี และตำบลหินตั้ง อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก มีการประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 119ก ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2542 จึงเป็นผลให้ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 1,353,471.53 ไร่ คิดเป็น 2,165.55 ตารางกิโลเมตร (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2554)

Ī Ŏ Ŏ ŗ ĸ Ñ ń ŕ Ŗ Ŗ Ĕ Ŗ Ŋ ŏ ĕ Ĩ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตั้งอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 14 องศา 5 ลิปดา ถึง 14 องศา 15 ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูด 101 องศา ถึง 101 องศาลิปดาตะวันออก มีพื้นที่ครอบคลุมถึง 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสระบุรี รวมพื้นที่ 2,168 ตร.กม. หรือประมาณ 1,355,396 ไร่ เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่ใหญ่มากเป็นอันดับ 3 ของประเทศไทย รองจากอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และอุทยานแห่งชาติทับลาน โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2554)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	เขตจังหวัดนครราชสีมา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตจังหวัดนครนายกและปราจีนบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตจังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	เขตจังหวัดสระบุรี

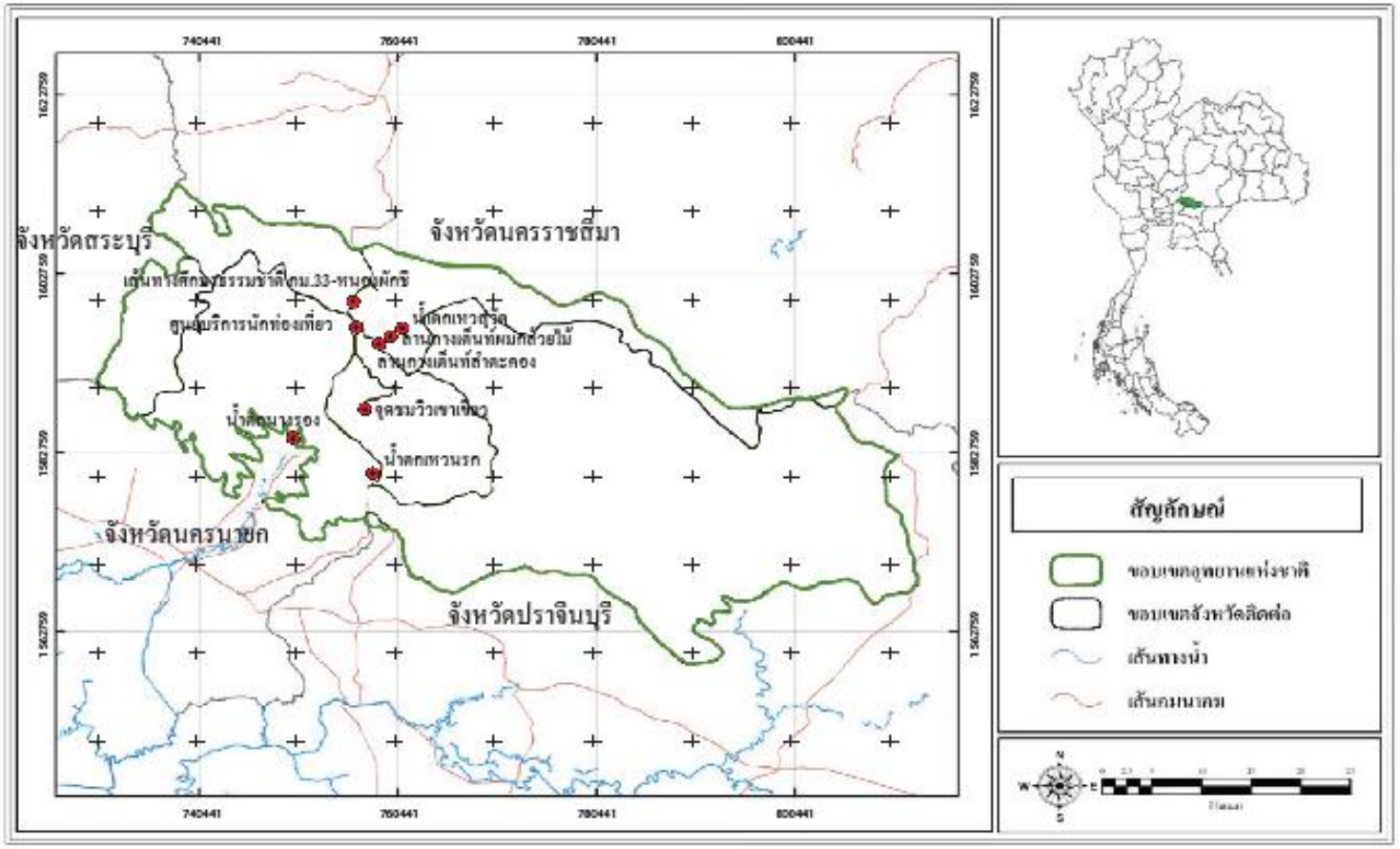

ij Ņ3ı ที่ตั้ง และอุาณาเขตติดต่อของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

Ī ภัดแปลงจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2554)

ŏ Ľ Θ Ǐ Ī Ņ Ě Ĕ Ņ Ķ ė Ĵ Ǐ Ņ ė Ĵ Ő κ Ń Ě Ņ Ķ ŏ ě Θ Ņ ĩ ħ Ě ı ſ

สำหรับการเดินทางไปยังอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นั้น สามารถเดินทางได้ 2 เส้นทาง คือ เส้นทางที่ 1 จากกรุงเทพฯ เข้าทางหลวงหมายเลข 2 หรือถนนมิตรภาพ ไปตามถนนธนะรัชต์ทางหลวงหมายเลข 2090 ถึง กม. 23 รวมระยะทางประมาณ 205 กิโลเมตร และเส้นที่ 2 จากกรุงเทพฯ เข้าทางหลวงหมายเลข 305 สู่ตัวเมืองนครนายก แล้วเข้าทางหลวงหมายเลข 33 (ถนนสุวรรณศร) ไปตามเส้นทางปราจีนบุรี-เขาใหญ่ รวมระยะทางประมาณ 190 กิโลเมตร

κ ń Ě Į Ħ Ń ij Ō Ĵ Ň Į Ķ Ń ŏ Ī Ļ Ȯ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ประกอบด้วย เทือกเขาสลับซับซ้อนกัน ได้แก่ เขาร่ม ซึ่งเป็นยอดเขาสูง 1,351 เมตรจากระดับน้ำทะเล รองลงมาได้แก่ เขาแหลม 1,326 เมตร เขาเขียว 1,292 เมตร เขาสามยอด 1,142 เมตร และเขาฟ้าผ่า 1,078 เมตร ด้านทิศเหนือและตะวันออกพื้นที่จะลาดลงทิศใต้และตะวันตกเป็นที่สูงชัน อันเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารที่สำคัญ 5 สาย ดังนี้ คือ แม่น้ำปราจีน และแม่น้ำนครนายก อยู่ทางทิศใต้ของพื้นที่ มีความสำคัญต่อเกษตรกรรมและระบบทางเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคนี้ แม่น้ำทั้งสองจะมาบรรจบกันเป็นแม่น้ำบางปะกง ลำตะคอง และลำพระเพลิง อยู่ทางทิศเหนือไหลไปหล่อเลี้ยงพื้นที่เกษตรกรรมของที่ราบสูงโคราช ไปบรรจบกันเป็นแม่น้ำบางปะกง และห้วยมวกเหล็ก อยู่ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ใช้ประโยชน์ด้านการเกษตร โดยเฉพาะการปศุสัตว์ของภูมิภาคนี้ ไหลลงสู่แม่น้ำป่าสักที่อำเภอมวกเหล็ก (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2554)

κ ń Ě Į Ħ Ń ī Ķ Ħ ň Í Ň Ī ĵ Ņ

ลักษณะทางธรณีวิทยาของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นผลมาจากวัฏจักรของการทับถมของตะกอนการยกตัวของเปลือกโลกและการกัดเซาะพังทลายของดินและหินสลับกับการระเบิดของภูเขาไฟ ชั้นหินบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ประกอบด้วยชั้นหินที่อยู่ในช่วงยุคเปอร์เมียนซึ่งมีอายุประมาณ 280-230 ล้านปีก่อน มีการเรียงลำดับชั้นหินจากบริเวณผิวดิน คือ ผิวดินเป็นชั้นหินบนสุด ชั้นหินไดโอไลท์ ชั้นหินดินดาน หินตะกอน หินยิบซัม และหินเกลือ ชั้นหินดินดาน หินชนวน หินฟิลไลท์ และหินอ่อน ชั้นหินราชบุรี และชั้นหินกาญจนบุรี ประเภทกลุ่มชั้นหินของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จัดอยู่ในกลุ่มของกลุ่มหินโคราช กลุ่มหินราชบุรี และกลุ่มหินกาญจนบุรี (ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา, 2554)

κ ή Ě Į Ħ Ń ij Ō Ĵ Ň I· Ņ Ě Ņ Ļ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีสภาพป่าที่รกทึบ และได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมทำให้เกิดฝนตกชุกตามฤดูกาล อากาศไม่ร้อนจัด และหนาวจัดจนเกินไป เหมาะแก่การท่องเที่ยวและประกอบกิจกรรมนันทนาการชนิดต่างๆ อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 23 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดอยู่ระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม ประมาณ 28 องศาเซลเซียส ในเดือนธันวาคมและเดือนมกราคมมีอุณหภูมิ ประมาณ 17 องศาเซลเซียส และมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เท่ากับ 66 เปอร์เซ็นต์ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2554)

Ī Ķ ή ι ĵ Ņ Ě Ķ Ĭ Ř Ŝ Ņ

แหล่งน้ำของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีความสำคัญและมีลักษณะเด่นเป็นพิเศษที่ช่วยส่งเสริมคุณค่าของพื้นที่ ทั้งในเชิงอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังเอื้อโอกาสด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ สนับสนุนให้มีกิจกรรมนันทนาการทางน้ำประเภทต่าง ๆ ลักษณะภูมิประเทศของเขาใหญ่เป็นจุดกำเนิดของลุ่มน้ำที่สำคัญ ซึ่งหล่อเลี้ยงพื้นที่ทางการเกษตรและอุตสาหกรรมในภูมิภาคถึง 4 สายด้วยกัน คือ (กองอุทยานแห่งชาติ, 2529)

1. ลุ่มน้ำนครนายก อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในเขตจังหวัดนครนายก เกิดจากการรวมตัวของลำห้วยสำคัญหลายสาย เช่น คลองสาริกา คลองนางรอง คลองลำกระตุก คลองท่าด่าน คลองมะเดื่อ และคลองสมพุงใหญ่ ไหลผ่านจังหวัดนครนายกไปบรรจบกับแม่น้ำปราจีนบุรี เป็นแม่น้ำบางปะกงที่จังหวังหวัดฉะเชิงเทรา ปริมาณน้ำในลุ่มน้ำนครนายกนี้มากกว่า 813 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ยังประโยชน์ให้แก่พื้นที่ 660 ตารางกิโลเมตร

2. ลุ่มน้ำปราจีนบุรี อยู่ทางด้านทิศตะวันออกและทางทิศใต้ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เกิดจากการรวมตัวของลำห้วยสำคัญที่ไหลลงมาจากเขาใหญ่ เช่น ลำพระยาธาร คลองหนองแก้ว ใสน้อย ใสใหญ่ ไหลผ่านอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี แล้วไปบรรจบกับแม่น้ำนครนายกเป็นแม่น้ำบางปะกงที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ปริมาณน้ำทั้งหมดของเขาใหญ่ให้น้ำแก่ลุ่มน้ำนี้มากกว่า 790 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี มีพื้นที่รองรับน้ำฝนขนาด 1,122 ตารางกิโลเมตร

3. ลุ่มน้ำลำตะคอง อยู่ทางตอนเหนือของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ห้วยที่สำคัญ คือ ลำตะคอง แม่น้ำนี้จะไหลลงสู่แม่น้ำมูลในที่สุด เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำลำตะคอง

ได้รับปริมาณน้ำฝนน้อย การระเหยของน้ำมีค่อนข้างสูง และพื้นที่รับน้ำมีไม่มาก เมื่อเทียบกับทางด้านทิศใต้ของอุทยานแห่งชาติ น้ำที่ลุ่มน้ำนี้จะไหลลงสู่ตอนล่างที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีปริมาณน้ำประมาณ 104 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี พื้นที่รองรับน้ำฝนมีขนาด 201 ตารางกิโลเมตร

4. ลุ่มน้ำลำพระเพลิง อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของพื้นที่เขาใหญ่ มีห้วยลำพระเพลิงเป็นแม่น้ำสายหลัก แต่เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่ผ่านมาเคยผ่านการบุกรุกทำลายไปมาก น้ำที่ได้จากลุ่มน้ำนี้จึงมีค่อนข้างต่ำ ประมาณ 19 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี พื้นที่รองรับน้ำฝนมีขนาด 114 ตารางกิโลเมตร

ı Ŋ ĝ ı Ķ Ķ Ħ ī Ķ Ķ Ĵ ĝ Ņ Ĩ Ň

สภาพป่าในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่แบ่งออกได้เป็น ป่าเบญจพรรณ ป่าดงดิบแล้ง ป่าดงดิบชื้น ป่าดิบเขา ทุ่งหญ้า และป่าสะวันนา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2554)

ป่าเบญจพรรณ (mixed deciduous forest) ป่าชนิดนี้พบขึ้นอยู่บนพื้นที่ลาดต่ำ ปรากฏอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของพื้นที่อุทยานฯ พบบริเวณพื้นที่ที่มีระดับความสูงระหว่าง 400-600 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประกอบด้วยไม้ยืนต้นประเภทผลัดใบ เช่น มะค่าโมง (*Afxelia xylocarpa* (Kurz) Craib) ประดู่ป่า (*Pterocarpus macrocarpus* Kurz) ตะแบก (*Lagerstraemia calyculata* Kurz) ปออีเก้ง (*Pterrocymbium tinctorium* (Blanco) Merr.) ซ้อ (*Gmelina arborea* Roxb.) แดง (*Xylia xylocarpa* Roxb. Taub. var. xylocarpa) ตะเคียนหนู (*Anogeissus acuminate* (Roxb. ex DC.) Guill. & Perr. var. lanceolata C.B.Clarke) สมอพิเภก (*Terminalia bellerica* (Gaertn.) Roxb.) เป็นต้น ในฤดูแล้งป่าชนิดนี้จะมีไฟลุกลามเสมอ และตามพื้นป่ามีหินปูนผุดขึ้นอยู่ทั่วไป

ป่าดิบแล้ง (dry evergreen forest) ป่าประเภทนี้ปรากฏอยู่ทางทิศตะวันออกของพื้นที่ในเขตจังหวัดนครราชสีมา และปราจีนบุรี ซึ่งมีลักษณะเป็นที่ราบลูกเนินในระดับความสูงประมาณ 200-600 เมตรจากระดับน้ำทะเล ไม้ชั้นบน ได้แก่ ยางนา (*Dipterocarpus alatus* Roxb.) ยางแดง (*D. turbinatus* Gaertn. f.) เคี่ยมคะนอง (*Shorea henryana* Pierre) ตะเคียนทอง (*Hopea odorata* Roxb.) ตะเคียนหิน(*Hopea ferrea* Laness.) สมพง (*Tetrameles nudiflora*

(Datiscaceae) สองสลึง (*Lophopetalum duperreanum* Pierre) เป็นต้น ไม้ชั้นรองที่พบได้แก่ กระเบากลัก (*Hydnocarpus ilicifolia* King.) ตาเสือ (*Aphanamixis polystachya* Wall.) R.Parker.) กระโดงแดง (*Chionanthus microstigma* (Gagnep.) Kiew) พลองขี้นก (*Memecylon floribundum* Blume) ฯลฯ พืชชั้นล่างส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ไม้วงศ์ Marantacaea ในสกุล *Phrynium, Achasma, Amomum* ฯลฯ

ป่าดิบชื้น (moist evergreen forest) ป่าชนิดนี้พบในระดับความสูง 400-1,000 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พรรณไม้คล้ายคลึงกับป่าดิบแล้ง แต่มีไม้วงศ์ยาง (Dipterocarpus) ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากกว่า พันธุ์ไม้ที่พบได้แก่ ยางกล่อง (*Dipterocarpus dyeri* Pierre ex Laness.) ยางขน (*D. baudii* Korth.) ยางเสียน (*D. gracilis* Blume) กระบาก (*Anisoptera costata* Korth.) ไม้ชั้นล่างมีความหนาแน่นมากกว่าป่าดิบแล้งแต่ชนิดพันธุ์ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน บริเวณลำธารน้ำมักพบพวกกูดต้น (*Cyathea borneensis* Copel.) มหาสดำ (*C. gigantea* Wall. ex Hook.) ส่วนพืชอิงอาศัยจำพวกเฟิร์นที่พบบ่อย ได้แก่ ชายผ้าสีดา (*Platycerium holttimii* Jonch. & Hennipman) กระปรอกเล็ก (*Drynaria rigidula* (Sw.) Bedd.) จำพวกกล้วยไม้ ได้แก่ เอื้องกุหลาบพวง (*Aerides falcata* Lindl.) เอื้องปากเป็ด (*Cymbidium simulans* Rolfe) เป็นต้น

ป่าดิบเขา (hill evergreen forest) ป่าชนิดนี้เกิดอยู่ในพื้นที่ที่มีอากาศเย็นบนภูเขาสูง พบการกระจายในความสูงตั้งแต่ 1,000 เมตรขึ้นไปจากระดับน้ำทะเลปานกลาง สภาพป่าแตกต่างไปจากป่าดิบชื้นอย่างเห็นได้ชัด ไม่มีไม้วงศ์ยางขึ้นอยู่เลย พันธุ์ไม้ที่พบเป็นไม้เนื้ออ่อน เช่น สนสามพันปี (*Dacrydium elatum* (Roxb.) Wall. ex Hook.) ไม้ชั้นรองที่พบ ได้แก่ เก็ดส้าน (*Olea brachiata* (Lour.) Merr.) ส้มแปะ (*Vaccinium sprengelii* (G.Don) Sleumer.) เป็นต้น พืชชั้นล่าง ได้แก่ โคลงเคลง (*Melastoma normale* D.Don) มะม่วงน้อย (*Euodia glomerata* Craib.) และกล้วยไม้ดินบางชนิด

ป่าสะวันนา (savanna) ป่าชนิดนี้เกิดจากการทำไร่เลื่อนลอยในอดีตก่อนการจัดตั้งป่าเขาใหญ่เป็นอุทยานแห่งชาติ มีราษฎรอาศัยอยู่ และได้แผ้วถางป่าเพื่อทำไร่ เมื่อมีการอพยพราษฎรลงไปสู่ที่ราบ ทำให้บริเวณไร่ดังกล่าวถูกปล่อยทิ้ง ต่อมามีสภาพเป็นทุ่งหญ้าคาเสียส่วนใหญ่ ปัจจุบันพื้นที่ทุ่งหญ้าบางแห่งได้กลับคืนสภาพเป็นป่าละเมาะบ้างแล้ว พืชที่พบได้แก่ หญ้าคา (*Imperata cylindrica* Beauv.) พง (*Saccharum spontaneum* L.) โชนใหญ่ (*Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn var. wightianum (J. Agardh) Tryon) กูดกวาง (*Tectaria variolosa* (Wall. ex Hook.) C. Chr.) กูดงอดแงด (*Lygodium flexuosum* (L.) Sw.) เป็นต้น พันธุ์ไม้เบิกนำที่พบได้แก่ ปอสอยดาว

(*Mallotus paniculatus* (LMK) Muell Arg.) กระทุ่ม (*Anthocephalus chinensis* (Lamk.) A. Rich. ex Walp.) เลี่ยน (*Melia azedarach* L.) เป็นต้น

Ī Ķ ń ı ĵ Ņ Ě Ķ Ľ ń Ĩ Í Ɋ Į ƙ Ņ

สัตว์ป่าที่พบในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่ามีสัตว์ป่าแบ่งตามประเภทดังนี้ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2554)

1. สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (mammals) ที่สามารถพบเห็นได้บ่อย และเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ช้างป่า (*Elephas maximus*) กวางป่า (*Cervus unicolor*) เก้งธรรมดา (*Muntiacus muntjak*) ลิงกัง (*Macaca nemestrina*) และพญากระรอกดำใหญ่ (*Ratufa bicolor*) เป็นต้น นอกจากนี้ยังสำรวจพบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีความสำคัญ และหายากอีกหลายชนิด ได้แก่ เสือโคร่ง (*Panthera tigris*) เสือลายเมฆ (*Pardofelis nebulosa*) กระทิง (*Bos gaurus*) เลียงผา (*Naemorhedus sumatraensis*) หมีควาย (*Ursus thibetanus*) ชะนีมือขาว (*Hylobates lar*) ชะนีมงกุฎ (*Hylobates pileatus*) หมาไม้ (*Martes flavigula*) เป็นต้น

2. นก (birds) จากการสำรวจชนิดนกในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบนกชนิดต่าง ๆ จำนวนไม่น้อยกว่า 340 ชนิด (กรมป่าไม้, 2544) ซึ่งประกอบด้วยนกประจำถิ่น และนกที่อพยพเข้ามาในช่วงฤดูหนาวอีกหลายชนิด นกที่น่าสนใจ และพบเห็นได้บ่อย ได้แก่ นกในวงศ์นกเงือก (Bucerotidae) เช่น นกกก (*Buceros bicornis*) นกเงือกสีน้ำตาล (*Anorrhinus tickelli*) นกแก๊ก (*Anthracoceros albirostris*) ฯลฯ นกขุนทอง (*Gracula religiosa*) นกโกโรโกโส (*Carpococcyx renauldi*) นกพญาปากกว้างหางยาว (*Psarisomus dalhousiae*) นกสาลิกาเขียว (*Cissa chinensis*) นกพญาไฟใหญ่ (*Pericrocotus flammeus*) นกแซงแซวสีเทา (*Dicrurus leucophaeus*) นกเดินดงหัวสีส้ม (*Zoothera citrina*) นกจับแมลงคอแดง (*Ficedula parva* Pallas) นกเขนน้อยไซบีเรีย (*Luscinia cyane*) นกกางเขนดง (*Copsychus malabaricus*) ตลอดจนนกกินแมลงชนิดต่าง ๆ นับว่าเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ชอบดูนกได้เป็นอย่างดี

3. สัตว์เลื้อยคลาน (reptiles) สำรวจพบถึง 35 ชนิด สัตว์เลื้อยคลานที่สามารถพบเห็นได้บ่อยส่วนใหญ่ได้แก่ จิ้งเหลนหลากลาย (*Mabuya macularia*) กิ้งก่าสวน (*Calotes versicolor*) เหี้ย (*Varanus salvator*) เป็นต้น

4. สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก (amphibians) สำรวจพบกว่า 18 ชนิด ได้แก่ กบนา (*Rana tigerina*) กบหนอง (*Rana limnocharis*) เขียดอ่อง (*Rana nigrovittata*) อึ่งขาดำ (*Microhyla pulchra*) อึ่งน้ำเต้า (*Microhyla ornata*) อึ่งอ่างบ้าน (*Kaloula pulchra*) เป็นต้น

5. แมลง (insects) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีความหลายหลายของประเภทสังคมพืช และสภาพพื้นที่ถิ่นอาศัย จึงมีความเหมาะสมแก่การเป็นที่อาศัยของแมลงต่าง ๆ มากมายหลายชนิด โดยเฉพาะผีเสื้อสำรวจพบกว่า 206 ชนิด ได้แก่ ผีเสื้อช่างร่อน (*Parthenos sylvia*) ผีเสื้อหางติ่งปารีส(*Papilio paris*) ผีเสื้อหางติ่งสะพายเขียว (*Papilio palinurus*) ผีเสื้อหนอนกาฝากจุดแดง (*Delias descombesi*) ผีเสื้อถุงทองป่าสูง (*Troides helena cerberus*). ผีเสื้อหางติ่งนางละเวง (*Papilio memnon*) ผีเสื้อหางมังกรเขียว (*Lamproptera meges*) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพวกแมลงปอ แมลงปีกแข็ง และอีกมากมาย โดยส่วนใหญ่จะพบเห็นบริเวณตามริมลำธาร ตามทางเดินป่าหรือทุ่งหญ้า

Ī Ķ ń ı ĵ Ņ Ě Ķ Ĭ ń Ĭ Ī Ĭ Ņ Ě Ņ Ķ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นับว่าเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรที่หลากหลาย มีผู้มาเยือนเป็นจำนวนมาก และสามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทุกฤดูกาล การประกอบกิจกรรมมีหลายรูปแบบ ซึ่งจำนวนแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งประกอบกิจกรรมนันทนาการในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีดังนี้ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2554)

1. น้ำตกนางรอง และน้ำตกสาริกา น้ำตกทั้งสองแห่งเป็นน้ำตกขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครนายก มีชื่อเสียงมาช้านานก่อนการจัดตั้งอุทยานฯ การเดินทางไปยังน้ำตกทั้งสองแห่งนี้ทำได้โดยสะดวกเพราะมีถนนลาดยางแยกจากถนนสุวรรณศรเข้าไปประมาณ 20 กิโลเมตร

2. น้ำตกกองแก้ว เป็นน้ำตกที่เกิดจากลำห้วยลำตะคอง ในฤดูฝนจะดูสวยงามมากเหมาะสำหรับเล่นน้ำ เป็นแนวแบ่งเขต 2 จังหวัด คือ จังหวัดนครนายก และจังหวัดนครราชสีมา น้ำตกแห่งนี้อยู่ห่างจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประมาณ 100 เมตร

3. น้ำตกเหวสุวัต เป็นน้ำตกที่มีชื่อเสียงมาก เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป น้ำตกแห่งนี้มีลักษณะเป็นสายน้ำตกลงมาจากหน้าผาสูงประมาณ 20 เมตร บริเวณด้านล่างของน้ำตกเป็นแอ่งน้ำและลำธาร เหมาะที่จะลงเล่นน้ำ แต่สำหรับช่วงฤดูฝนปริมาณน้ำจะมาก ไหลแรง

และน้ำค่อนข้างเย็นจัด

4. น้ำตกเหวนรก เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ และสูงที่สุด อยู่ทางทิศใต้ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีทั้งหมด 3 ชั้น ชั้นแรกสูงประมาณ 60 เมตร เมื่อน้ำไหลผ่านหน้าผาชันนี้ จะพุ่งไหลลงสู่หน้าผาชั้นที่ 2 และ 3 ที่อยู่ถัดไปใกล้ ๆ กันในลักษณะการไหลตก 90 องศา รวมความสูงไม่ต่ำกว่า 150 เมตร เป็นสายน้ำที่ไหลทะลักไปสู่หุบเหวเบื้องล่าง ในฤดูฝนน้ำจะไหลแรงมากจนดูน่ากลัว

นอกจากนี้ยังมีการจัดรูปแบบกิจกรรมนันทนาการประเภทต่าง ๆ เช่น กิจกรรมส่องสัตว์ตอนกลางคืน กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ แคมป์ปิ้ง กิจกรรมศึกษาพันธุ์ไม้ กิจกรรมดูนก ดูผีเสื้อ เที่ยวน้ำตก ล่องแก่ง ฯลฯ ซึ่งทางอุทยานแห่งชาติได้จัดทำเส้นทางเดินป่าขึ้นหลายเส้นทางด้วยกัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เลือกปฏิบัติตามความสนใจ เช่น เส้นทางเดินป่าดงติ้ว-มอสิงโต เส้นทางเดินป่าน้ำตกผากล้วยไม้-น้ำตกเหวสุวัต เส้นทางเดินป่าเหวสุวัต-เขาแหลม เป็นต้น

Ľ Ĵ Ĵ Ĩ Ň ģ Ņ Ĭ Ě Ņ Ķ Í Ň ě ń ĵ

1. ผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศมีพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการในอุทยานแห่งชาติแตกต่างกัน

2. ผู้มาเยือนชาวไทยและต่างประเทศมีบรรทัดฐานเกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการในอุทยานแห่งชาติแตกต่างกัน

3. เชื้อชาติ การศึกษา รายได้ ขนาดกลุ่ม จำนวนกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติ

Ι· ŋ Į Ě Ķ ĦƠ Ő κ Ń Í Ň ī ň Ě Ņ Ķ

Ι· ŋ Į Ě Ķ ĦƠ

1. อุปกรณ์เครื่องเขียน เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ สมุดบันทึก เป็นต้น

2. แบบสอบถามสำหรับผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศ

3. กล้องถ่ายภาพ

4. คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ทางสถิติ

Í Ň ī ň Ě Ņ Ķ

Ě Ņ Ķ ŏ Ě Ŗ ĭ Ķ Í ĭ Ķ Í Ĵ ě Θ Ι· Ĵ Ō κ Ī ŋ Ĩ Ň ĵ ij Ō Ĵ Ň

ในการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ สิ่งตีพิมพ์ต่างๆ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ที่สนใจศึกษา ได้แก่ บรรทัดฐานของผู้มาเยือน พฤติกรรมนันทนาการ แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ศึกษาและสถิติผู้มาเยือน เพื่อกำหนดตัวแปรในการศึกษาวิจัยและสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลปฐมภูมิและกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในลำดับต่อไป

Ě Ņ Ķ ŏ Ě Ŗ ĭ Ķ Í ĭ Ķ Í Ĵ ě Θ Ι· Ĵ Ō κ Į ģ Ĵ ij Ō Ĵ Ň

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิของงานวิจัยครั้งนี้สามารถ อธิบายได้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การคัดเลือกพื้นที่ศึกษา

ทำการคัดเลือกพื้นที่ศึกษาโดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลสถิติจำนวนผู้มาเยือนจากอุทยานแห่งชาติทั่วประเทศ โดยใช้ข้อมูลสถิติจำนวนผู้มาเยือนย้อนหลัง 10 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2544-2553 อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีผู้มาเยือนเฉลี่ยสูงถึงปีละ 724,039 คน (กรมอุทยานแห่งชาติ

สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, 2554) นับว่าเป็นพื้นที่ที่มีสถิติผู้มาเยือนที่สูงมากเป็นลำดับต้นของประเทศ และมีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นพื้นที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการในเชิงเปรียบเทียบระหว่างผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศในครั้งนี้ซึ่งยังไม่เคยมีการศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้มาก่อน ซึ่งทางผู้วิจัยได้คัดเลือกแหล่งประกอบกิจกรรมนันทนาการของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในการเก็บตัวอย่างจำนวน 6 แหล่ง ได้แก่ 1) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว 2) ลานกางเต็นท์ลำตะคอง 3) ลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้ 4) น้ำตกเหวสุวัต 5) น้ำตกเหวนรก 6) หอดูสัตว์หนองผักชี เนื่องจากพื้นที่ทั้ง 6 แหล่งนี้ เป็นตัวแทนของพื้นที่ที่มีการประกอบกิจกรรมที่แตกต่างกันบนพื้นฐานของฐานทรัพยากรที่มีลักษณะโดดเด่นแตกต่างกันจึงเอื้อต่อรูปแบบของการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่แตกต่างกันไปด้วย ผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ดังกล่าวเพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลาย ที่ตั้งของแหล่งนันทนาการที่ทำการเก็บข้อมูลแสดงไว้ในภาพที่ 4

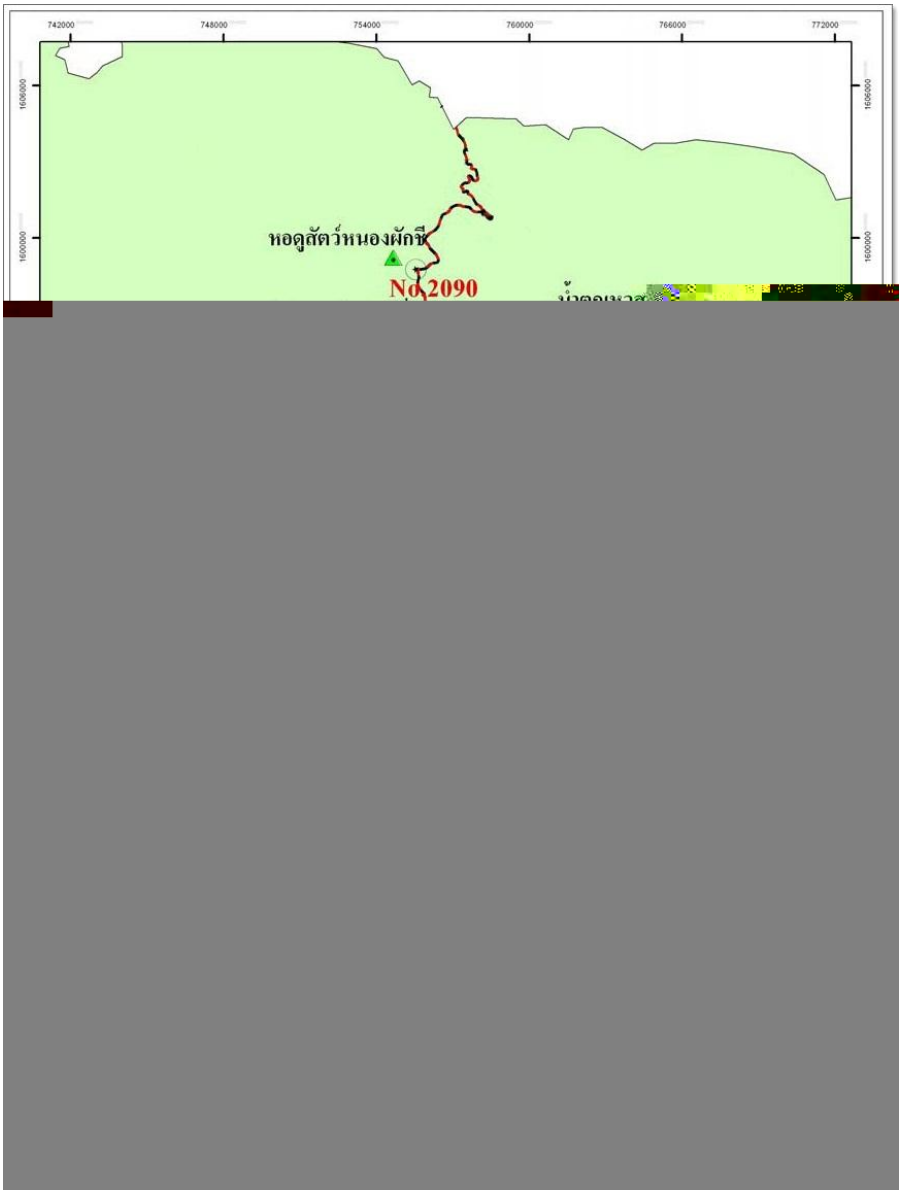

ij Ņ4ı เส้นทางและจุดที่ทำการเก็บข้อมูลภายในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

Ī ภัดดุเปลี่ยนจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2554)

2. การกำหนดประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั้งชายหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาเยือนพื้นที่ศึกษาและประกอบกิจกรรมนันทนาการ เป็นประชากรเป้าหมาย โดยหน่วยในการวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ คือ ปัจเจกบุคคล (individual)

3. การกำหนดขนาดตัวอย่าง

ทำการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สถิติผู้มาเยือนย้อนหลัง 3 ปี ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม เป็นพื้นฐานในการกำหนดโดยตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551-2553 มีผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ รวมทั้งสิ้น 936,813 คน เป็นฐานในการคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) กำหนดให้ค่าระดับความเชื่อมั่นอยู่ที่ 95% ดังนี้

$$n = \frac{N}{\left[1 + N(e)^2\right]}$$

โดย n = ขนาดตัวอย่าง
N = จำนวนประชากรทั้งหมด
e = ค่าความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการสุ่มตัวอย่างซึ่งกำหนดไว้ที่ 0.05

$$\text{ขนาดตัวอย่าง(n)} = \frac{936{,}813}{[1+936{,}813(0.05)^2]}$$

$$= 399.82 \approx 400 \text{ คน}$$

จากการคำนวณตามสูตรดังกล่าว ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ 400 คน และเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่คลอบคลุมและสามารถทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศ จึงกำหนดสัดส่วนของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเป็นกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือนชาวไทย 200 คน และผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ 200 คน เมื่อเก็บข้อมูลจริงในพื้นที่ผู้วิจัยได้เก็บกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมเพื่อป้องกันการผิดพลาด และเมื่อนำข้อมูลมาตรวจสอบ

ข้อมูลมีความสมบูรณ์ผู้วิจัยจึงได้กลุ่มขนาดตัวอย่างของผู้มาเยือนชาวไทย 210 คน และผู้มาเยือนต่างประเทศ 210 คน ในสัดส่วนเท่ากันเพื่อเปรียบเทียบให้ชัดเจน

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามผู้มาเยือนที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจเอกสาร ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานในการสร้างประเด็นคำถามที่ครอบคลุมตัวแปรทุกตัวที่ต้องการวัดซึ่งกำหนดไว้ตามกรอบแนวคิด ได้แก่ เชื้อชาติ ระดับการศึกษา รายได้ ขนาดกลุ่ม จำนวนกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น

5. การทดสอบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำโครงร่างแบบสอบถามไปเสนอขอคำปรึกษาจากคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของคำถามและขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย จากนั้นจึงทำการทดสอบกับผู้มาเยือนที่ไปเยือนและประกอบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่จริง (pre-test) จำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำผลการทดสอบมาปรับปรุงข้อความในแบบสอบถามเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจและวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) ของเครื่องมือโดยใช้วิธีการวัดความสอดคล้องภายในโดยใช้วิธีการทดสอบของคูเดอร์–ริชาร์ดสัน (Kuder–Richardson) สูตร KR-20 (พวงรัตน์, 2540) และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามทั้งหมดให้ถูกต้องสมบูรณ์ (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก) รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการตอบแบบสอบถาม แล้วจึงนำไปใช้จริงในการเก็บข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่ศึกษา ซึ่งสูตรดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

$$r_{tt} = \left(\frac{n}{n-1}\right)\left(1-\frac{\sum pq}{s_t^{\,2}}\right)$$

เมื่อ n หมายถึง จำนวนข้อ

p หมายถึง สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ

q หมายถึง สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ = 1-p

s_t^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

จากสูตรสามารถคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในของตัวแปรในส่วนบรรทัดฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือน 15 ตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน เท่ากับ 0.960 สำหรับบรรทัดฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่น 15 ตัวแปร สัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน เท่ากับ 0.857 และบรรทัดฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่ยอมรับไม่ได้ 14 ตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน เท่ากับ 0.822

6. การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง ในพื้นที่ศึกษาระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 ถึงเดือนมกราคม 2555 รวมทั้งสิ้น 3 เดือน ครอบคลุมทั้งในช่วงวันหยุดและวันธรรมดา โดยในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยพยายามกระจายกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ หากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก คือ ขนาดกลุ่ม 1-5 คน ผู้วิจัยจะเลือกกลุ่มตัวอย่าง 1 คน หากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดกลุ่มระหว่าง 6-10 คน จะทำการศึกษา 2 คน และถ้าเป็นกลุ่มขนาดใหญ่กว่า 10 คน จะทำการศึกษา 3 คน โดยจะสุ่มกลุ่มเว้นกลุ่มเพื่อเป็นการกระจายขนาดกลุ่มตัวอย่าง

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 การให้ค่าคะแนนตัวแปรและการจัดกระทำกับข้อมูล

1) เชื้อชาติ ทำการกำหนดตัวแปรเชื้อชาติของผู้มาเยือน ตามความเป็นจริง โดยแยกออกเป็น 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ไทย	ให้ค่าคะแนนเป็น	0
ต่างประเทศ	ให้ค่าคะแนนเป็น	1

2) การศึกษา ทำการกำหนดตัวแปรการศึกษาของผู้มาเยือน ให้ผู้มาเยือนเลือกตอบระดับการศึกษาสูงสุดที่ผู้มาเยือนศึกษาตามจริง โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ประถมศึกษา	ให้ค่าคะแนนเป็น	0
มัธยมศึกษาตอนต้น	ให้ค่าคะแนนเป็น	1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	ให้ค่าคะแนนเป็น	2

อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า	ให้ค่าคะแนนเป็น	3
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	ให้ค่าคะแนนเป็น	4
ปริญญาตรี	ให้ค่าคะแนนเป็น	5
สูงกว่าปริญญาตรี	ให้ค่าคะแนนเป็น	6

3) รายได้ ใช้จำนวนจริงจากรายได้ของการทำงานเป็นรายเดือนของผู้มาเยือน เยือนหน่วยเป็นบาท

4) ขนาดกลุ่ม ใช้จำนวนจริงจากจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่ร่วมเดินทางไปเยือนแหล่งนันทนาการหน่วยเป็นคน

5) จำนวนกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบในการมาเยือนพื้นที่ จากตัวแปรกิจกรรมทั้งหมด 12 กิจกรรม ทำการกำหนดค่าคะแนนเป็น 2 ค่า คือ

ไม่กระทำ	ให้ค่าคะแนนเป็น	0
กระทำ	ให้ค่าคะแนนเป็น	1

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ ทั้ง 12 ตัวแปรมารวมกัน (compute) เป็นตัวแปรใหม่ที่มีระดับการวัดเป็นระดับช่วง (interval)

6) ประสบการณ์ในการมาเยือน ใช้จำนวนจริงที่ผู้มาเยือนเคยมาเยือนแหล่งนันทนาการหน่วยเป็นครั้ง

7) บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ จากตัวแปรพฤติกรรมที่ผู้มาเยือนพบเห็นพฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นกระทำแล้วยอมรับไม่ได้ จำนวนทั้งหมด 14 ตัวแปร โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ยอมรับไม่ได้	ให้ค่าคะแนนเป็น	0
ยอมรับได้	ให้ค่าคะแนนเป็น	1

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ ทั้ง 14 ตัวแปรมารวมกัน (compute) เป็นตัวแปรใหม่ที่มีระดับการวัดเป็นระดับช่วง (interval)

8) บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการใช้ค่าคะแนนจริงตามที่ผู้มาเยือนระบุโดยให้ค่าคะแนนตามระดับความคาดหวังต่อจำนวนผู้มาเยือนที่พบเห็นในพื้นที่ ในลักษณะของการให้ความสำคัญมากที่สุดไปสู่ไม่มีความสำคัญในแต่ละข้อ โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ไม่ได้คาดหวัง	ให้ค่าคะแนนเป็น	0
น้อยกว่าที่คาดหวัง	ให้ค่าคะแนนเป็น	1
ตรงกับที่คาดหวัง	ให้ค่าคะแนนเป็น	2
มากกว่าที่คาดหวัง	ให้ค่าคะแนนเป็น	3

9) พฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น กำหนดตัวแปรพฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็นพฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นกระทำเมื่ออยู่ในพื้นที่ จำนวน 15 ตัวแปร โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ไม่พบเห็น	ให้ค่าคะแนนเป็น	0
พบเห็น	ให้ค่าคะแนนเป็น	1

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ ทั้ง 15 ตัวแปรมารวมกัน (compute) เป็นตัวแปรใหม่ที่มีระดับการวัดเป็นระดับช่วง (interval)

10) พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการ กำหนดตัวแปรพฤติกรรมของผู้มาเยือนกระทำเมื่ออยู่ในพื้นที่ จำนวน 15 ตัวแปร โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ไม่กระทำ	ให้ค่าคะแนนเป็น	0
กระทำ	ให้ค่าคะแนนเป็น	1

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ ทั้ง 15 ตัวแปรมารวมกัน (compute) เป็นตัวแปรใหม่ที่มีระดับการวัดเป็นระดับช่วง (interval)

7.2 การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายตัวแปรต่างๆ โดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) การทดสอบสมมติฐานการวิจัย สถิติที่ใช้ประกอบด้วย การทดสอบที (t - test) การวิเคราะห์การทดสอบไคสแคว (chi-square test) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression analysis) โดยกำหนดให้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และแต่ละวิธีการวิเคราะห์มีหลักการดำเนินการโดยสรุปได้ ดังนี้

2.1) การทดสอบที (t - test) เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอิสระต่อกัน 2 กลุ่มซึ่งในที่นี้ คือ กลุ่มผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

2.2) การวิเคราะห์การทดสอบไคสแคว (chi-square test) เป็นวิธีการทดสอบความเป็นอิสระระหว่างตัวแปรระดับกลุ่ม (norminal) 2 ตัว หรือวิธีการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบตัวแปรที่อยู่ในรูปความถี่ ในที่นี้ผู้วิจัยทำการศึกษาเปรียบเทียบตัวแปร เชื้อชาติกับพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการเป็นรายคู่

2.3) การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression) คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป โดยที่ตัวแปรอิสระมากกว่า 2 ตัวเป็นได้ทั้งตัวแปรเชิงกลุ่มหรือเชิงปริมาณ และมีตัวแปรตาม 1 ตัวที่เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ ในที่นี้นำมาใช้พยากรณ์ความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกัน ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรอิสระ คือ เชื้อชาติ การศึกษา รายได้ ขนาดกลุ่ม จำนวนกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบ ประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น มีอิทธิพลต่อ ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือน

อุทยานแห่งชาติหรือไม่ นำมาทดสอบว่าด้วยวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้น (linear regression) โดยผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิค enter .ในการวิเคราะห์ ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ในการอธิบายข้อมูลมีดังต่อไปนี้

2.4.1) R^2 (R Square) หมายถึง สัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ เป็นค่าเปอร์เซ็นต์ที่ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตามได้ ส่วนที่เหลือเกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา

2.4.2) R หมายถึง สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุ เป็นค่าที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระทั้งหมด

2.4.3) F หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม

2.4.4) P-value หมายถึง ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ในการทดสอบสมมติฐานว่าควรใช้ตัวแปรอิสระและค่าคงที่ในสมการหรือไม่ ถ้าค่าที่คำนวณได้มีระดับนัยสำคัญน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05 สามารถนำเอาตัวแปรอิสระและค่าคงที่ไปใช้ในสมการ

2.4.5) Beta หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัวในรูปคะแนนมาตรฐาน ค่า Beta สามารถบอกได้ว่าตัวแปรอิสระตัวใดมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากหรือน้อยกว่ากันถ้า Beta ของตัวแปรอิสระใดมีค่ามากกว่า (โดยไม่คิดเครื่องหมาย) แสดงว่า ตัวแปรอิสระตัวนั้นมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมาก

2.4.6) Sig. (Significant) หมายถึง ค่านัยสำคัญของสถิติที่ทดสอบโดยทั่วไปกำหนดที่ระดับ 0.05 และทำการปฏิเสธ H_0 เมื่อผลการทดสอบมีค่าไม่เกิน 0.05 ซึ่งหมายถึงเป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานไว้

2.4.7) t และ Sig. เป็นค่าสถิติทีและค่าความน่าจะเป็น Sig. ของการทดสอบ t สำหรับทดสอบว่าตัวแปรอิสระตัวใดควรนำไปใช้ในสมการพยากรณ์ได้บ้าง ถ้าค่า t มีค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญ (หรือค่า Sig. มีค่าน้อยหรือเท่ากับระดับนัยสำคัญที่กำหนด) แสดงว่าสามารถนำไปใช้ในสมการพยากรณ์ได้

¡ к Ő к Ń Í Ň ě Ņ Ķ Ħ Ɋ

การศึกษาพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการตามบรรทัดฐานของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติชาวไทยและชาวต่างประเทศ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การศึกษา โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจริงจากผู้มาเยือนที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติ จำนวนทั้งสิ้น 420 ชุด ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร

ตอนที่ 2 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ วัตถุประสงค์ในการมาเยือนและสาเหตุที่ผู้มาเยือนเลือกมาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และการประกอบกิจกรรมนันทนาการตามที่ตั้งใจไว้

ตอนที่ 3 พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ตอนที่ 4 บรรทัดฐานเกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือน

Ĩ ł Ĭ Ī ň ŗ Ȯ / Ȯ Ȯ κ ń Ě Ļ Ħ Ń ı Ŋ Ř Ĭ ǵ Ņ Ĭ Ī Ņ Ě Ľ ń Ě ė J

ผลการศึกษาสามารถเก็บข้อมูลที่สมบูรณ์ได้ทั้งสิ้น 420 ชุดแบบสอบถาม เป็นผู้มาเยือนชาวไทย 210 คน ผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ 210 คน หรือร้อยละ 50 เท่ากัน พบว่า ทั้งผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศมีสัดส่วนของเพศชายสูงกว่าเพศหญิง ผู้มาเยือนชาวไทยเป็นชายร้อยละ 56.70 หญิงร้อยละ 43.30 ชาวต่างประเทศเป็นชายร้อยละ 58.10 หญิงร้อยละ 41.90 ชาวไทยมีอายุเฉลี่ย 30.81 ปี (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.44) ชาวต่างประเทศมีอายุเฉลี่ย 35.69 ปี (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12.43) ชาวไทยส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 54.30 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.90 เช่นเดียวกับชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 46.20 รองลงมา ร้อยละ 32.90 คือ สูงกว่าปริญญาตรี ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศสำเร็จการศึกษาในระดับเดียวกัน ส่วนใหญ่ของชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 34.80 เป็นพนักงานบริษัทเอกชน เช่นเดียวกับชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 34.30

จากการศึกษาลักษณะพื้นฐานของสังคมประชากรของผู้มาเยือนโดยภาพรวมจะเห็นได้ว่า จำนวนผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมีเพศชายมากกว่าเพศหญิงในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ซึ่งผู้มาเยือนที่เดินทางมาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศนั้นมีอายุอยู่ในช่วง 21-30 คิดเป็นร้อยละ 34.30 และคิดเป็นร้อยละ 43.80 อีกทั้งระดับการศึกษาของผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศส่วนใหญ่จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 54.30 และคิดเป็นร้อยละ 46.20 ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูง ภูมิลำเนาชาวไทยส่วนใหญ่เป็นผู้มาเยือนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเดียวกับที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (นครราชสีมา,สระบุรี, ปราจีน, นครนายก) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.67) เนื่องจากมีเส้นทางเชื่อมต่อกันได้หลายจังหวัดสามารถเดินทางสะดวกสบาย ชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เดินทางมาจากทวีปยุโรป คิดเป็นร้อยละ 59.00 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.01 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.81) เนื่องจากการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการท่องเที่ยวของบริษัททัวร์ อีกทั้งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีชื่อเสียงเป็นมรดกโลกแห่งหนึ่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ในด้านทรัพยากรของประเทศไทยจึงถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดผู้มาเยือน รายละเอียดลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากรของผู้มาเยือนที่ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยว รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร

ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร	ชาวไทย (n = 210)		ชาวต่างประเทศ (n = 210)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
<u>เพศ</u>				
ชาย	119	56.70	122	58.10
หญิง	91	43.30	88	41.90
<u>อายุ</u>				
ต่ำกว่า 20 ปี	22	10.50	16	7.60
21-30 ปี	92	43.80	72	34.30
31-40 ปี	72	34.30	51	24.30
41-50 ปี	16	7.60	40	19.00
มากกว่า 50 ปี	8	3.80	31	14.80
ชาวไทย $\overline{X}$=30.81 คน; SD = 9.44				
ชาวต่างประเทศ $\overline{X}$=35.69 คน; SD = 12.43				
<u>การศึกษาสูงสุด</u>				
ประถมศึกษา	5	2.40	1	0.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	10	4.80	10	4.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย	24	11.40	21	10.00
อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า	12	5.70	5	2.40
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	20	9.50	7	3.30
ปริญญาตรี	114	54.30	97	46.20
สูงกว่าปริญญาตรี	25	11.90	69	32.90
<u>อาชีพ</u>				
รับราชการ	21	10.00	20	9.50
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	6	2.90	7	3.30
พนักงานบริษัทเอกชน	73	34.80	72	34.30

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร	ชาวไทย (n = 210)		ชาวต่างประเทศ (n = 210)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
<u>อาชีพ</u>				
รับจ้างทั่วไป	22	10.50	39	18.60
กิจการส่วนตัว/พ่อค้า/นักธุรกิจ	40	19.00	25	11.90
เกษตรกร	-	-	3	1.40
นักเรียน/นักศึกษา	41	19.50	35	16.70
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	7	3.30	5	2.40
เกษียณ	-	-	4	1.90
<u>ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน(ประเทศไทย/ต่างประเทศ)</u>				
จังหวัดเดียวกับที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่				
(นครราชสีมา,สระบุรี,ปราจีน,นครนายก)	41	19.50	-	-
กรุงเทพฯ	87	41.40	-	-
ภาคกลาง	39	18.60	-	-
ภาคตะวันออก	20	9.50	-	-
ภาคตะวันตก	1	0.50	-	-
ภาคใต้	3	1.40	-	-
ภาคอีสาน	19	9.00	-	-
ทวีปเอเชีย	-	-	49	23.30
ทวีปยุโรป	-	-	124	59.00
ทวีปอเมริกาเหนือ	-	-	28	13.30
ทวีปอเมริกาใต้	-	-	4	1.90
ทวีปออสเตรเลีย	-	-	5	2.40

Ĩ ı·2Ĭ ķ₥ Ḛ Ǫ Ħ Ń Ī ń ŗ Í œ ļ ŏ Ě ň ŗ ĵ Í Ě ń ĭ ļ Ķ Ń Ľ ĭ Ě Ṅ
Ȯ Ő Ȯ Ń Ľ Ņ ŏ ľ Ĩ ŋ Ī ň ŗ ¡ Ō Θ Ĵ Ņ ŏ ĵ Ŋ ı· Ĭ ŏ ĸ Ŋ ı· Ě J
Ȯ Ď Ȯ Ď Ī Ĭ Ņ Ě Ņ Ķ Ĩ Ņ Ĵ Ī ň ŗ Ĩ ń Ř Ě Œ ě œ Í Θ

1. ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่

ผลการศึกษาพบว่าผู้มาเยือนชาวไทยส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เลย คิดเป็นร้อยละ 35.70 รองลงมาคือ ผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ส่วนใหญ่เคยมาเยือน 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.20 มาเยือนมากกว่า 4 ครั้ง และ เคยมาเยือน 3-4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.80 และ 15.20 ตามลำดับ มีประสบการณ์ในการมาเยือนเฉลี่ย 2.27 ครั้ง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.18) สำหรับประเภทกลุ่มในการเดินทางมาเยือนมากที่สุด คือ เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 42.90 รองลงมาคือ เดินทางมากับกลุ่มครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 31.40 ซึ่งจำนวนสมาชิกในการเดินทางส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80 รองลงมาคือ สมาชิกในการเดินทางมากกว่า 9 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 โดยจำนวนสมาชิกในการเดินทางเฉลี่ย 2.35 คน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.23) และร้อยละ 37.10 ไม่ได้พักค้างภายในอุทยานแห่งชาติ รองลงมาคือ พักค้างภายในอุทยานแห่งชาติ 1 คืน คิดเป็นร้อยละ 35.20 โดยระยะเวลาการพักค้างภายในอุทยานแห่งชาติเฉลี่ย 1.95 คืน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.89) ตามลำดับ

สำหรับผลการศึกษาประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ของผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ พบว่า ผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เลย คิดเป็นร้อยละ 88.10 รองลงมาคือ เคยมาเยือนอุทยานแห่งชาติ 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.20 และร้อยละ 3.30 และ 2.40 คือ มาเยือนอุทยานแห่งชาติ 3-4 ครั้ง และ เคยมาเยือนมากกว่า 4 ครั้ง มีประสบการณ์ในการมาเยือนเฉลี่ย 1.20 ครั้ง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.61) สำหรับประเภทกลุ่มในการเดินทางมาเยือนมากที่สุด คือ เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 30.50 รองลงมาคือ กลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 28.60 ซึ่งจำนวนสมาชิกในการเดินทางส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 รองลงมาคือ สมาชิกในการเดินทาง 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 31.90 โดยจำนวนสมาชิกในการเดินทางเฉลี่ย 1.89 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.91) และร้อยละ 40.50 ไม่พักค้างภายในอุทยานแห่งชาติ รองลงมาคือ พักค้างภายในอุทยานแห่งชาติ 1 คืน คิดเป็นร้อยละ 29.50 โดยระยะเวลาการพักค้างเฉลี่ย 1.95 คืน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.93) ตามลำดับ

จากผลการศึกษาในส่วนลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ และรูปแบบการประกอบกิจกรรมของผู้มาเยือน พบว่า ผู้มาเยือนชาวไทยส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการมาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มาก่อน เช่นเดียวกับชาวต่างประเทศ ชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน ในขณะที่ชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เดินทางมากับบริษัททัวร์ ผู้มาเยือนชาวไทยไม่พักค้างภายในอุทยานแห่งชาติเช่นเดียวกับผู้มาเยือนชาวต่างประเทศอาจเป็นเพราะอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก และระยะทางไม่ห่างจากกรุงเทพฯ มากนักจึงสามารถเดินทางไปกลับได้ภายในวันเดียวจึงไม่จำเป็นต้องพักค้างภายในอุทยานแห่งชาติและอีกทั้งโดยรอบอุทยานแห่งชาติมีที่พักสำหรับอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยือนจำนวนมาก และทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมีจำนวนสมาชิกในการเดินทางระหว่าง 1-3 คน ในการเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติ ดังรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้มาเยือนจำแนกตามประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่และลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง

ประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ และลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง	ชาวไทย (n = 210)		ชาวต่างประเทศ (n = 210)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
<u>ประสบการณ์ในการมาเยือน</u>				
ไม่เคยมาเยือน	75	35.70	185	88.10
เคย 1 – 2 ครั้ง	53	25.20	13	6.20
เคย 3 – 4 ครั้ง	32	15.20	7	3.30
เคยมากกว่า 4 ครั้ง	50	23.80	5	2.40
ผู้มาเยือนชาวไทย $\overline{X}$ = 2.27 คน; SD = 1.18				
ผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ $\overline{X}$ = 1.20 คน; SD = 0.61				
<u>ประเภทกลุ่มในการเดินทาง</u>				
เดินทางมาเองคนเดียว	3	1.40	13	6.20
กลุ่มครอบครัว	63	31.40	54	25.70
กลุ่มเพื่อน	99	42.90	60	28.60
เดินทางมากับบริษัททัวร์	17	6.20	64	30.50
กลุ่มผสมระหว่างเพื่อนและครอบครัว	28	13.30	19	9.00
เดินทางมากับโรงเรียน	4	1.90	-	-

ตารางที่ 4.1 แสดงการเปรียบเทียบร้อยละของผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศตามพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการ

พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการ	ชาวไทย (n=210)				ชาวต่างประเทศ (n = 210)				ค่า Pearson	
	กระทำ		ไม่กระทำ		กระทำ		ไม่กระทำ		Chi-Square	P-value
ล้างอุปกรณ์ประกอบอาหาร/ภาชนะในแหล่งน้ำธรรมชาติ	87.10	(183)	12.90	(27)	55.20	(116)	44.80	(94)	52.113	0.000
หักเด็ดกิ่งไม้ ใบไม้ หรือดอกไม้ตามทางเดินหรือที่ต่าง ๆ ใน พื้นที่อุทยานแห่งชาติ	91.90	(193)	8.10	(17)	52.40	(110)	47.60	(100)	81.616	0.000
พยายามเข้าใกล้สัตว์ป่า	81.90	(172)	18.10	(38)	34.80	(73)	65.20	(137)	96.010	0.000
สระผมหรืออาบน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ	92.40	(194)	7.60	(16)	58.60	(123)	41.40	(87)	64.844	0.000
ซักผ้าในแหล่งน้ำธรรมชาติ	94.80	(199)	5.20	(11)	60.50	(127)	39.50	(83)	71.051	0.000
ล้อมวงเล่นดนตรี/ร้องเพลงกับกลุ่มเพื่อน	78.60	(165)	21.40	(45)	53.30	(112)	46.70	(98)	29.784	0.000
เก็บสิ่งของในอุทยานแห่งชาติติดตัวกลับออกมา	87.60	(184)	12.40	(26)	59.00	(124)	41.00	(86)	43.831	0.000
เข้าพื้นที่หวงห้ามของอุทยานแห่งชาติ	88.10	(185)	11.901	(25)	57.60	(121)	42.40	(89)	49.315	0.000
ให้อาหารสัตว์ป่า	88.60	(186)	11.40	(24)	58.10	(122)	41.90	(88)	49.870	0.000
ส่งเสียงดังระหว่างอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	86.70	(182)	13.30	(28)	58.60	(123)	41.40	(87)	41.683	0.000
นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ	63.80	(134)	36.20	(76)	55.70	(117)	44.30	(93)	2.861	0.056
ขีดเขียนข้อความหรือสัญลักษณ์ลงบนโขดหินหรือต้นไม้	96.70	(203)	3.30	(7)	60.00	(126)	40.00	(84)	83.175	0.000
นำสัตว์เลี้ยงเข้ามาในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	98.10	(206)	1.90	(4)	58.60	(123)	41.40	(87)	96.643	0.000
ถ่ายภาพสัตว์ป่าในระยะใกล้	68.10	(143)	31.90	(67)	32.40	(68)	67.60	(142)	53.573	0.000
สัมผัสสัตว์ป่า	88.60	(186)	11.40	(24)	53.30	(112)	46.70	(98)	63.261	0.000

Ĩ l·4Ĭ ĭ ĪĶňĶŗ ĪȮń ħ ǵ Ņ Ĭ ŏ Ĕ ň ŗ ĵ Í Ĕ ńĕ ĭl·ĔĔŅį ĶŌ ĮƏĶĴŃŅĔŏ l·ĵ ĭĴĔl·
ŐŐ κ Ń ĝ Ņ Í Ĩ η Ņ Ĕ Į Ķ Ń ŏ Ī Ļ

1. การรับรู้ถึงจำนวนผู้มาเยือน

ผลการศึกษาการรับรู้ของผู้มาเยือนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ผู้มาเยือนชาวไทยไม่ได้คาดหวังต่อจำนวนผู้มาเยือน คิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมาคือ จำนวนผู้มาเยือนตรงกับที่คาดหวัง คิดเป็นร้อยละ 17.10 ร้อยละ 16.70 คือ จำนวนผู้มาเยือนน้อยกว่าที่คาดหวังและจำนวนผู้มาเยือนมากกว่าที่คาดหวัง ในบริเวณที่ประกอบกิจกรรมบริเวณเดียวกับผู้มาเยือนจะมีผู้มาเยือนกี่คนก็ได้ไม่เป็นปัญหา คิดเป็นร้อยละ 69.50 รองลงมาคือ ยอมให้มีผู้มาเยือนมีในบริเวณเดียวกันได้ระหว่าง 1-25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40 จำนวนผู้มาเยือนในแหล่งนันทนาการไม่ได้ส่งผลต่อประสบการณ์นันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 59.50 รองลงมา ร้อยละ 20.00 จำนวนผู้มาเยือนส่งผลต่อประสบการณ์นันทนาการในระดับปานกลาง ผู้มาเยือนชาวไทยส่วนใหญ่ไม่รู้สึกว่าพฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็นนั้นขัดแย้งหรือสร้างความรำคาญ คิดเป็นร้อยละ 75.70 รองลงมาคือ ผู้มาเยือนรู้สึกว่าผู้มาเยือนที่พบเห็นขัดแย้งในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.00 เมื่อพฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นที่ผู้มาเยือนรู้สึกขัดแย้งระหว่างประกอบกิจกรรมนั้นมีผลต่อการได้รับประสบการณ์นันทนาการในระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 6.20 ผู้มาเยือนรู้สึกขัดแย้งระหว่างประกอบกิจกรรมนั้นมีผลต่อการได้รับประสบการณ์นันทนาการ รองลงมาคือ ไม่ส่งผลเลย คิดเป็นร้อยละ 5.70 อีกทั้งผู้มาเยือนไม่ได้รับรู้ถึงพฤติกรรมด้านลบของผู้มาเยือนกลุ่มอื่นในบริเวณเดียวเลย คิดเป็นร้อยละ 57.60 โดยพฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นที่ผู้มาเยือนพบเห็นไม่ส่งผลต่อการย้ายแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนเลย คิดเป็นร้อยละ 72.90

ผลการศึกษาการรับรู้ของผู้มาเยือนต่างประเทศ พบว่า ผู้มาเยือนชาวต่างประเทศไม่ได้คาดหวังต่อจำนวนผู้มาเยือน คิดเป็นร้อยละ 47.10 รองลงมาคือ จำนวนของผู้มาเยือนตรงกับที่คาดหวังเอาไว้ คิดเป็นร้อยละ 22.40 คิดเป็นร้อยละ 21.40 และร้อยละ 9.00 คือ จำนวนของผู้มาเยือนน้อยกว่าที่คาดหวังและ จำนวนของผู้มาเยือนมากกว่าที่คาดหวังเอาไว้ ตามลำดับ ส่วนใหญ่คิดว่าในบริเวณที่ประกอบกิจกรรมจะยอมให้มีผู้มาเยือนกี่คนก็ได้ไม่ได้เป็นปัญหา ร้อยละ 64.30 รองลงมาคือ ยอมให้มีผู้มาเยือนอยู่ในบริเวณเดียวกันระหว่าง 1-25 คน คิดเป็นร้อยละ 32.90 โดยผู้มาเยือนไม่ยอมให้มีผู้มาเยือนได้มากกว่า 100 คนขึ้นไป จำนวนผู้มาเยือนในแหล่งไม่ได้ส่งผลต่อประสบการณ์นันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 79.50 รองลงมา ร้อยละ 9.50 คือ จำนวนผู้มาเยือนในแหล่งส่งผลต่อประสบการณ์นันทนาการในระดับปานกลาง ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ไม่รู้สึกว่าพฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นที่

พบเห็นนั้นขัดแย้งหรือสร้างความรำคาญ คิดเป็นร้อยละ 82.90 รองลงมาผู้มาเยือนรู้สึกว่าผู้มาเยือนที่พบเห็นขัดแย้งในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 10.50 เมื่อพฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นที่ผู้มาเยือนรู้สึกขัดแย้งระหว่างประกอบกิจกรรมนั้นไม่ส่งผลต่อการได้รับประสบการณ์นันทนาการ อีกทั้งผู้มาเยือนไม่ได้รับรู้ถึงพฤติกรรมด้านลบของผู้มาเยือนกลุ่มอื่นในบริเวณเดียวเลย คิดเป็นร้อยละ 88.10 โดยพฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นที่ผู้มาเยือนพบเห็นไม่ส่งผลต่อการย้ายแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนเลย คิดเป็นร้อยละ 90.00

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนชาวไทยส่วนใหญ่ไม่ได้คาดหวังต่อจำนวนผู้มาเยือนในบริเวณที่ประกอบกิจกรรมบริเวณเดียวกันผู้มาเยือนจะมีจำนวนผู้มาเยือนกี่คนก็ได้ไม่เป็นปัญหา และจำนวนผู้มาเยือนในแหล่งนันทนาการไม่ได้ส่งผลต่อประสบการณ์นันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทย ผู้มาเยือนชาวไทยส่วนใหญ่ไม่รู้สึกว่าพฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็นนั้นขัดแย้งหรือสร้างความรำคาญ อีกทั้งผู้มาเยือนไม่ได้รับรู้ถึงพฤติกรรมด้านลบของผู้มาเยือนกลุ่มอื่นในบริเวณเดียวเลย โดยพฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นที่ผู้มาเยือนพบเห็นไม่ส่งผลต่อการย้ายแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนเลย เช่นเดียวกับผู้มาเยือนต่างประเทศ เนื่องจากผู้มาเยือนไม่ได้คาดหวังต่อจำนวนผู้มาเยือนจึงทำให้เมื่อมาอยู่ในพื้นที่จึงรู้สึกว่าจำนวนผู้มาเยือนไม่ได้เป็นปัญหา และจากการศึกษายังพบว่าหากพื้นที่ประกอบกิจกรรมมีจำนวนผู้มาเยือนที่อยู่ในบริเวณเดียวกันมีจำนวนน้อยหรือไม่มีผู้มาเยือนเลย ผู้มาเยือนชาวไทยจะรู้สึกว่า ไม่สนุกสนานหรือเงียบเกินไป และต้องการย้ายเข้าไปกระกอบกิจกรรมในพื้นที่ที่มีจำนวนผู้มาเยือนมาก จึงจะรู้สึกสนุกสนาน สำหรับผู้มาเยือนชาวต่างประเทศที่ไม่รู้สึกถึงจำนวนผู้มาเยือนในพื้นที่นั้น อาจเป็นเพราะช่วงเวลาที่ผู้มาเยือนชาวต่างประเทศเข้ามาในพื้นที่มักจะหลีกเลี่ยงช่วงเวลาที่จะมีจำนวนผู้มาเยือนจำนวนมากอยู่แล้ว ผู้มาเยือนชาวต่างประเทศมักจะเดินทางมาในวันธรรมดามากกว่าวันหยุด ส่งผลต่อการพบเห็นผู้มาเยือนอื่นในพื้นที่ที่ไม่มากจนเกินไป รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การรับรู้ถึงจำนวนผู้มาเยือน

รูปแบบการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	ชาวไทย (n = 210)		ชาวต่างประเทศ (n = 210)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความคาดหวังต่อจำนวนของผู้มาเยือน				
ไม่ได้คาดหวัง	104	49.50	99	47.10
น้อยกว่าที่คาดหวัง	35	16.70	45	21.40
ตรงกับที่คาดหวัง	36	17.10	47	22.40
มากกว่าที่คาดหวัง	35	16.70	19	9.00
จำนวนผู้มาเยือนที่ยอมรับได้				
กี่คนก็ได้	146	69.50	135	64.30
1-25 คน	26	12.40	69	32.90
26-50 คน	9	4.30	4	1.90
51-75 คน	-	-	1	0.50
76-100 คน	14	6.70	1	0.50
มากกว่า 100 คนขึ้นไป	15	7.10	-	-
จำนวนผู้มาเยือนในแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อประสบการณ์นันทนาการ				
ไม่ส่งผลเลย	125	59.50	167	79.50
น้อยที่สุด	3	1.40	2	1.00
น้อย	12	5.70	13	6.20
ปานกลาง	42	20.00	20	9.50
มาก	19	9.00	7	3.30
มากที่สุด	9	4.30	1	0.50
พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่ท่านพบเห็น ขัดแย้งกับการประกอบกิจกรรมหรือสร้างความรำคาญ				
ไม่ขัดแย้ง	159	75.70	174	82.90
น้อยที่สุด	1	0.50	2	1.00
น้อย	15	7.10	11	5.20
ปานกลาง	23	11.00	18	8.60
มาก	11	5.20	4	1.90
มากที่สุด	1	0.50	1	0.50

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รูปแบบการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	ชาวไทย (n = 210)		ชาวต่างประเทศ (n = 210)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
<u>พฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นที่ท่านรู้สึกขัดแย้งระหว่างประกอบกิจกรรมนั้นมีผลต่อการได้รับประสบการณ์นันทนาการ</u>				
ไม่ส่งผลเลย	12	5.70	89	42.40
น้อยที่สุด	1	0.50	1	0.50
น้อย	13	6.20	6	2.90
ปานกลาง	13	6.20	13	6.20
มาก	13	6.20	5	2.40
มากที่สุด	1	0.50	1	0.50
<u>การประกอบกิจกรรมครั้งนี้ท่านรับรู้ถึงพฤติกรรมด้านลบของผู้มาเยือนกลุ่มอื่นในบริเวณเดียว</u>				
ไม่รู้สึกเลย	121	57.60	185	88.10
น้อยที่สุด	8	3.80	3	1.40
น้อย	30	14.30	10	4.80
ปานกลาง	31	14.80	11	5.20
มาก	18	8.60	1	0.50
มากที่สุด	2	1.00	-	-
<u>พฤติกรรมผู้มาเยือนอื่นที่ท่านพบเห็นมีผลต่อการย้ายแหล่งนันทนาการ</u>				
ไม่ส่งผลเลย	153	72.90	189	90.00
น้อยที่สุด	7	3.30	2	1.00
น้อย	12	5.70	5	2.40
ปานกลาง	18	8.60	8	3.80
มาก	13	6.20	4	1.90
มากที่สุด	7	3.30	2	1.00

2. พฤติกรรมของผู้มาเยือนที่ยอมรับไม่ได้ในอุทยานแห่งชาติ

พฤติกรรมของผู้มาเยือนที่ยอมรับไม่ได้ในอุทยานแห่งชาติ พบว่า สำหรับผู้มาเยือนชาวไทยพฤติกรรมที่ผู้มาเยือนยอมรับให้เกิดขึ้นในพื้นที่ไม่ได้มากที่สุด คือ ล้อมวงเล่นดนตรี ร้องเพลงกับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 48.10 รองลงมาคือ นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 43.30 ให้อาหารสัตว์ป่า คิดเป็นร้อยละ 22.90 พยายามเข้าใกล้สัตว์ป่า คิดเป็นร้อยละ 21.00 ทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลนอกพื้นที่รองรับ คิดเป็นร้อยละ 19.50 นำสัตว์เลี้ยงเข้าพื้นที่อุทยานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 18.60 ส่งเสียงดังระหว่างอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 15.20 สระผมหรืออาบน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 14.80 หักเด็ดกิ่งไม้ ใบไม้หรือดอกไม้ตามทางเดินหรือที่ต่างๆในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 13.80 ล้างอุปกรณ์ประกอบอาหาร/ภาชนะในแหล่งน้ำธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 11.50 เก็บสิ่งของในอุทยานแห่งชาติติดตัวกลับออกมา คิดเป็นร้อยละ 11.00 ซักผ้าในแหล่งน้ำธรรมชาติและเข้าพื้นที่หวงห้ามของอุทยานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 8.60 และขีดเขียนข้อความหรือสัญลักษณ์ลงบนโขดหินหรือต้นไม้ คิดเป็นร้อยละ 5.20

พฤติกรรมที่ผู้มาเยือนต่างประเทศที่ยอมรับไม่ได้ให้เกิดขึ้นในพื้นที่มากที่สุด คือ ล้อมวงเล่นดนตรี ร้องเพลงกับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 41.00 รองลงมาคือ นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 37.10 นอกจากนั้นยังมีการพยายามเข้าใกล้สัตว์ป่า คิดเป็นร้อยละ 30.00 นำสัตว์เลี้ยงเข้าพื้นที่อุทยานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 23.30 ล้างอุปกรณ์ประกอบอาหาร/ภาชนะในแหล่งน้ำธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 13.30 เข้าพื้นที่หวงห้ามของอุทยานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 10.50 ซักผ้าในแหล่งน้ำธรรมชาติและหักเด็ดกิ่งไม้ ใบไม้ หรือดอกไม้ตามทางเดิน หรือที่ต่างๆ ในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 9.00 ให้อาหารสัตว์ป่า คิดเป็นร้อยละ 8.60 เก็บสิ่งของในอุทยานแห่งชาติติดตัวกลับออกมาคิดเป็นร้อยละ 7.10 ทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลนอกพื้นที่รองรับ/สระผมหรืออาบน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ และขีดเขียนข้อความหรือสัญลักษณ์ลงบนโขดหินหรือต้นไม้ คิดเป็นร้อยละ 4.80 และส่งเสียงดังระหว่างอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 3.80 แสดงรายละเอียดดังตาราง

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนชาวไทยที่ยอมรับให้เกิดขึ้นในพื้นที่ไม่ได้มากที่สุด คือ พฤติกรรมล้อมวงเล่นดนตรี ร้องเพลงกับกลุ่มเพื่อน รองลงมาคือ นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ เช่นเดียวกับผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ เนื่องจากจะสร้างความรำคาญในขณะที่ผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศประกอบกิจกรรมในพื้นที่ โดยเฉพาะบริเวณลานกางเต็นท์ จะถูกรบกวนได้ง่ายเนื่องจากระยะห่างระหว่างเต็นท์มีไม่มาก อีกทั้งเวลาเย็นบริเวณดังกล่าวจะเงียบหากมี

การส่งเสียงดังจะได้ยินชัดเจนและสาเหตุส่วนใหญ่ที่ก่อให้เกิดการส่งเสียงดัง คือ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งสิ้น ดังรายละเอียดพฤติกรรมของผู้มาเยือนที่ยอมรับไม่ได้ปรากฏในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 สัดส่วนและร้อยละของผู้มาเยือนจำแนกตามพฤติกรรมของผู้มาเยือนที่ยอมรับไม่ได้ในอุทยานแห่งชาติ

รูปแบบของพฤติกรรม	ร้อยละของผู้กระทำพฤติกรรม(จำนวน)			
	ชาวไทย (n = 210)		ชาวต่างประเทศ (n = 210)	
1.ทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลนอกพื้นที่รองรับ	19.50	(41)	4.80	(10)
2.ล้างอุปกรณ์ประกอบอาหาร/ภาชนะ ในแหล่งน้ำธรรมชาติ	11.50	(25)	13.30	(28)
3.นำสัตว์เลี้ยงเข้าพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	18.60	(39)	23.30	(49)
4.นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ	43.30	(91)	37.10	(78)
5.สระผมหรืออาบน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ	14.80	(31)	4.80	(10)
6.ซักผ้าในแหล่งน้ำธรรมชาติ	8.60	(18)	9.00	(19)
7.ล้อมวงเล่นดนตรี ร้องเพลงกับกลุ่มเพื่อน	48.10	(101)	41.00	(86)
8.เก็บสิ่งของในอุทยานแห่งชาติติดตัวกลับออกมา	11.00	(23)	7.10	(15)
9.เข้าพื้นที่หวงห้ามของอุทยานแห่งชาติ	8.60	(18)	10.50	(22)
10.หักเด็ดกิ่งไม้ ใบไม้ หรือดอกไม้ตามทางเดิน หรือที่ต่างๆ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	13.80	(29)	9.00	(19)
11.ให้อาหารสัตว์ป่า	22.90	(48)	8.60	(18)
12.พยายามเข้าใกล้สัตว์ป่า	21.00	(44)	30.00	(63)
13.ส่งเสียงดังระหว่างอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	15.20	(32)	3.80	(8)
14.ขีดเขียนข้อความหรือสัญลักษณ์ลงบนโขดหินหรือต้นไม้	5.20	(11)	4.80	(10)

3. ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับบรรทัดฐานเกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศ

[illegible]

ผลการเปรียบเทียบบรรทัดฐานเกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมซึ่งในงานวิจัยนี้ศึกษาแยกเป็น 2 ตัวแปร คือ 1) บรรทัดฐานเกี่ยวกับการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจำนวน 14 พฤติกรรม ตามที่ระบุในตารางที่ 8 (ยกเว้นพฤติกรรมการสัมผัสสัตว์ป่า) 2) บรรทัดฐานเกี่ยวกับจำนวนผู้มาเยือนที่ยอมรับได้ หรือต้องการให้มีในพื้นที่ขณะที่ประกอบกิจกรรม ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบรรทัดฐานทั้ง 2 ส่วนระหว่างผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้มาเยือนชาวไทยยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้มากกว่าผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ ($t = 4.864$; P-value = 0.000) และยอมรับให้มีผู้มาเยือนอื่นในจำนวนที่สูงกว่าผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ ($t = 4.361$; P-value = 0.000) ดังรายละเอียดในตารางที่ 14

[illegible]14 ผลการเปรียบเทียบบรรทัดฐานเกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศ

บรรทัดฐานเกี่ยวกับการประกอบกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)				t	P-value
	ชาวไทย (n = 210)		ชาวต่างประเทศ (n = 210)			
พฤติกรรมที่ยอมรับได้ในแหล่งนันทนาการ	2.63	(2.94)	1.37	(2.28)	4.864	0.000
จำนวนผู้มาเยือนที่ยอมรับได้ / ต้องการให้มีในบริเวณแหล่งนันทนาการที่ประกอบกิจกรรม	28.33	(78.03)	4.62	(10.99)	4.361	0.000

Ĩ ł· 5ĎĮ ĪPňěŗěĖń ĵ Ī ň ŗ Ĵ ň ł· Ň Ī ī Ň ı κ Ĩ η ł· ı ķ Ĩ Ň Ě Ķ Ķ

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผู้วิจัยตั้งเป็นสมมติฐานข้อที่ 3 ไว้ว่า ŒŴŏ ĝ ŊŘ ł· ĝ Ņ Ĩ Ň Ò Ě Ņ Ķ Ļ ľ
ě Ĭ Ņ ħ Ě κ ŋ η Ĵ Ò ě Ŝ Ņ Ĭ Í Ĭ Ě Ň ě Ě Ķ Ķ Ĵ ĭ Ĭ Ķ ń Ķ Ĭ Ī Ī ń Ĭ ħ Ņ ģ Ě Ņ
Ľ η Í Ĭ ĭ ŋ ė ė κ ŏ Ě ň ŗ ĵ Í Ě ń ĭ ı ķ Ĩ Ň Ě Ķ Ķ Ĵ Ī ň ŗ œ Ĵ
ě Ŝ Ņ Ĭ Í Ĭ ¡ Ō Θ Ļ Ķ Ń Ě ł· ĭ Ě Ň ě Ě Ķ Ķ Ĵ Œ Ĭ Ő ľ κ η Ě Ĭ ń
ı ķ Ĩ Ň Ě Ķ Ķ Ĵ Œ Ĭ Ő ľ κ η Ě Ĭ ŵ Ĭ Ī Ĭ Ņ Ě Ņ Ķ ě ł· Ě ¡ Ō Θ Ĵ

ผู้วิจัยทดสอบตัวแปรโดยแยกผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทย

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยกเว้น เชื้อชาติ ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานดังกล่าว พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (F = 9.152; P-value = 0.000) โดยตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันก่อให้เกิดความแปรผันในตัวแปรตามประมาณร้อยละ 27 (R^2 = 0.267) และเมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทย พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัว คือ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ และพฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็นที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทย ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทย

ตัวแปรอิสระ	ค่าคงที่	Beta	t	P-value
ค่าคงที่	11.860			
1. การศึกษา		0.079	1.259	0.210
2. รายได้		0.034	0.544	0.587
3. ขนาดกลุ่ม		0.048	0.786	0.433
4. จำนวนกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่		-0.062	-0.992	0.322
5.บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ		-0.401	-6.460	0.000
6.บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ		0.012	0.193	0.847
7.พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น		0.216	3.428	0.001
F = 9.152; P-value = 0.000; R^2 = 0.267				

ผลการศึกษาจากตารางจะพบว่าจากปัจจัยทั้งหมดที่นำมาทดสอบสมมติฐาน คือ การศึกษา รายได้ ขนาดกลุ่ม จำนวนกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผู้มาเยือนชาวไทย คือ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ และพฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็นสอดคล้องกับผลการศึกษาของคมเชษฐา (2545) และงานวิจัยอีกหลายเรื่องในต่างประเทศ เช่น Manning *et al* (2004)

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยกเว้น เชื้อชาติ ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานดังกล่าว พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (F = 19.591; P-value = 0.000) โดยตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันก่อให้เกิดความแปรผันในตัวแปรตามประมาณร้อยละ 44 (R^2 = 0.438) และเมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ พบว่า

มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ และพฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น ที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวไทย ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ

ตัวแปรอิสระ	ค่าคงที่	Beta	t	P-value
ค่าคงที่	20.156			
1. การศึกษา		-0.028	-0.517	0.606
2. รายได้		-0.084	-1.559	0.120
3. ขนาดกลุ่ม		0.047	0.856	0.393
4. จำนวนกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบ ประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่		-0.013	-0.235	0.815
5.บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ		0.013	0.235	0.814
6.บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ		0.262	4.784	0.000
7.พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น		-0.539	-9.505	0.000
F = 19.591; P-value = 0.000; R^2 = 0.438				

จากผลการศึกษาพบว่า มีตัวแปร 2 ตัวแปร คือ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ และพฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น เนื่องจากช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเข้าไปทำการเก็บข้อมูลนั้นรวมช่วงปลายปีและช่วงปีใหม่ส่งผลให้มีจำนวนผู้มาเยือนในพื้นที่จำนวนมากกว่าช่วงอื่นเพราะผู้มาเยือนต้องการมาสัมผัสกับธรรมชาติ ส่งผลให้จำนวนผู้มาเยือนมากตามไปด้วยตามบริเวณแหล่งประกอบกิจกรรมนันทนาการ และพบเห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมากตามไปด้วย จึงส่งผลให้ตัวแปรดังกล่าวมีอิทธิพลต่อชาวต่างประเทศ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน ตามที่ได้ตั้งไว้ คือ เชื้อชาติ การศึกษา รายได้ ขนาดกลุ่ม จำนวนกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบ ประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่

บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติ ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานดังกล่าว พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (F = 22.684; P-value = 0.000) โดยตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันก่อให้เกิดความแปรผันในตัวแปรตามประมาณร้อยละ 33 (R^2 = 0.332) และเมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติ พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 4 ตัวแปร ที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปยังตัวแปรที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ

1. เชื้อชาติ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ -0.336 (t = -7.210; P-value = 0.000)

2. พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ -0.316 (t = -7.251; P-value = 0.000)

3. บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ 0.151 (t = 3.535; P-value = 0.000) และ

4. บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ -0.120 (t = -2.895; P-value = 0.004) ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนโดยภาพรวม

ตัวแปรอิสระ	ค่าคงที่	Beta	t	P-value
ค่าคงที่	21.968			
1. เชื้อชาติ		-0.336	-7.210	0.000
2. การศึกษา		-0.025	-0.602	0.548
3. รายได้		-0.044	-1.030	0.304
4. ขนาดกลุ่ม		-0.032	-0.773	0.440
5. จำนวนกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่		0.021	0.495	0.621
6.บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ		-0.120	-2.895	0.004
7.บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ		0.151	3.535	0.000
8.พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น		-0.316	-7.251	0.000
F = 20.435; P-value = 0.000; R^2 = 0.333				

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ผู้มาเยือนชาวไทยจะมีพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการในทางลบมากกว่าผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชาวต่างประเทศถูกปลูกฝังในเรื่องของพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ธรรมชาติ และมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการแสดงพฤติกรรมในพื้นที่อุทยานแห่งชาติมากกว่าชาวไทยที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนที่เหมาะสม มีเพียงตัวแปรการนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติเท่านั้น ที่ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความต้องการผ่อนคลายความตึงเครียดและสังสรรค์พูดคุยแลกเปลี่ยนทัศนะกับผู้ร่วมเดินทางไม่แตกต่างกัน อีกทั้งมัคคุเทศก์นำเที่ยวบางบริษัทเป็นผู้นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปเพื่อรับรองผู้มาเยือนชาวต่างประเทศเองด้วย จึงทำให้จำนวนผู้กระทำพฤติกรรมเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศไม่แตกต่างกันมากนัก สำหรับในส่วนของบรรทัดฐานเกี่ยวกับจำนวนผู้มาเยือนที่ยอมรับได้หรือต้องการให้มีในบริเวณแหล่งนันทนาการขณะที่ประกอบกิจกรรมที่ผู้มาเยือนชาวไทยยอมรับได้ในจำนวนที่สูงกว่าผู้มาเยือนชาวต่างประเทศก็พบว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิมพ์ลภัส (2545) และ แสงจันทร์ (2548) ที่พบว่า ผู้มาเยือนในพื้นที่ธรรมชาติเห็นว่าจำนวนผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมในพื้นที่ไม่เป็นปัญหาสำหรับตนเอง และยอมรับให้มีผู้มาเยือนอื่นในพื้นที่ในจำนวนที่ค่อนข้างสูง

สำหรับผลการศึกษาที่พบว่า เชื้อชาติ พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็นและบรรทัดฐานส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติ ก็สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Pizam and Sussmann (1995) และ Manning (1999) ที่พบว่า เชื้อชาติ ลักษณะเฉพาะบุคคลหรือบรรทัดฐานส่วนบุคคล และพฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบ มีผลต่อประสบการณ์นันทนาการและพฤติกรรมผู้มาเยือน

Ľ Ķ ŋ Į Ő ĸ Ń ě Θ Ι· ŏ Ľ Ĭ Ι· Ő Ĭ Ń

สรุป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการตามบรรทัดฐานของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติชาวไทยและชาวต่างประเทศ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผู้วิจัยศึกษาถึงความแตกต่างของพฤติกรรมนันทนาการของชาวไทยและชาวต่างประเทศ ว่าบรรทัดฐานที่แตกต่างกันระหว่างชาวไทยกับชาวต่างประเทศมีผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรม รวมไปถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือน โดยเก็บข้อมูลจากผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 420 คน ด้วยแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

จากการศึกษาลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากรของผู้มาเยือนโดยภาพรวมจะเห็นได้ว่า จำนวนผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมีเพศชายมากกว่าเพศหญิงในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ซึ่งผู้มาเยือนที่เดินทางมาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศนั้นมีอายุอยู่ในช่วงอายุ 21-30 อีกทั้งระดับการศึกษาของผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศส่วนใหญ่จบปริญญาตรี ภูมิลำเนาชาวไทยส่วนใหญ่เป็นผู้มาเยือนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเดียวกับที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (นครราชสีมา สระบุรี ปราจีน นครนายก) ชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เดินทางมาจากทวีปยุโรป ในส่วนลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ และรูปแบบการประกอบกิจกรรมของผู้มาเยือน พบว่า ผู้มาเยือนชาวไทยส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการมาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มากก่อน เช่นเดียวกับชาวต่างประเทศ ผู้มาเยือนชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน ในขณะที่ชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เดินทางมากับบริษัททัวร์ ทั้งผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศไม่พักค้างภายในอุทยานแห่งชาติและมีจำนวนสมาชิกในการเดินทางระหว่าง 1-3 คน ในการเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติ

จากการศึกษารูปแบบการประกอบกิจกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนโดยภาพรวม พบว่า กิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนชาวไทยส่วนใหญ่เลือกประกอบในลำดับสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ กิจกรรมชมวิว/ชมทิวทัศน์ที่สวยงาม กิจกรรมถ่ายภาพ และกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ในขณะที่ผู้มาเยือนชาวต่างประเทศประกอบกิจกรรมดูสัตว์ป่า/ส่องสัตว์ เดินชมทัศนียภาพ และ ปิกนิก วัตถุประสงค์ในการมาเยือนและสาเหตุที่ผู้มาเยือนเลือกมาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่โดยภาพรวม พบว่า วัตถุประสงค์ในการมาเยือนของชาวไทยส่วนใหญ่เพื่อการพักผ่อน รองลงมา คือ เพื่อสัมผัส

ธรรมชาติ และสาเหตุหลักที่ผู้มาเยือนชาวไทยเลือกเดินทางมาเยือน คือ สภาพธรรมชาติที่สวยงาม รองลงมา คือ การคมนาคมสะดวก ในขณะที่ผู้มาเยือนชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ผู้มาเยือนมีวัตถุประสงค์เพื่อสัมผัสธรรมชาติ รองลงมาคือ หาประสบการณ์ใหม่ๆ และสาเหตุหลักที่เลือกเดินทางมาเยือน คือ สภาพธรรมชาติที่สวยงาม รองลองมาคือ อยู่ใกล้ที่พักอาศัย

พฤติกรรมของผู้มาเยือนในอุทยานแห่งชาติ พบว่า ผู้มาเยือนชาวไทยกระทำมากที่สุดใน 3 ลำดับแรก คือ เข้าใกล้สัตว์ป่า รองลงมาคือ ถ่ายภาพสัตว์ป่าในระยะใกล้ และ หักเด็ดกิ่งไม้ใบไม้ตามทางเดิน ตามลำดับ ส่วนผู้มาเยือนชาวต่างประเทศนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ล้อมวงเล่นดนตรี/ร้องเพลงกับกลุ่มเพื่อน และส่งเสียงดังระหว่างอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ มากที่สุดตามลำดับ พฤติกรรมการของผู้มาเยือนอื่นในพื้นที่ชาวไทยพบเห็นผู้มาเยือนอื่นในพื้นที่นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติมากที่สุด รองลงมาคือ ถ่ายภาพสัตว์ป่าในระยะใกล้ ในขณะที่ผู้มาเยือนชาวต่างประเทศพบเห็นพฤติกรรมการถ่ายภาพสัตว์ป่าในระยะใกล้พบมากที่สุด รองลงมาคือ พยายามเข้าใกล้สัตว์ป่า พฤติกรรมที่ผู้มาเยือนที่ยอมรับไม่ได้ที่จะยอมให้เกิดในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ผู้มาเยือนชาวไทยที่ยอมรับให้เกิดขึ้นในพื้นที่ไม่ได้มากที่สุด คือ พฤติกรรมล้อมวงเล่นดนตรี ร้องเพลงกับกลุ่มเพื่อน รองลงมา คือ นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ เช่นเดียวกับผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ

ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติชาวไทยกับชาวต่างประเทศ กรณีของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีความแตกต่างกัน โดยผู้มาเยือนชาวไทยกระทำพฤติกรรมทางลบสูงกว่าผู้มาเยือนชาวต่างประเทศใน 14 พฤติกรรมจากจำนวนพฤติกรรมที่ศึกษา 15 พฤติกรรม ผู้มาเยือนชาวไทยยอมรับพฤติกรรมทางลบในแหล่งนันทนาการสูงกว่าผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังยอมรับหรือต้องการให้มีผู้มาเยือนอื่นในแหล่งนันทนาการที่ประกอบกิจกรรมสูงกว่าผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ และแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทำการทดสอบความมีอิทธิพลของตัวแปรอิสระ 9 ตัว กับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติด้วย วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ พบว่า ตัวแปรอิสระ4 ตัวแปร มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติโดยก่อให้เกิดความแปรผันในตัวแปรตามร้อยละ 33 ตัวแปร 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เชื้อชาติ พฤติกรรมของผู้มาเยือนอื่นที่พบเห็น บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ และ บรรทัดฐานส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในแหล่งนันทนาการ

ě Θ ł· ŏ Ľ Ǐ ł· Ő Ǐ Ń

ěł·Œŏ Ľ Ǐ ł· Ő Ǐ Ń Ľ Ŝ Ņ ľ Ķ ń ǐ Ě Ņ Ķ ě ń ħ Ě Ņ Ķ ł· ŋ Ī ĵ Ņ Ǐ

1. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ควรเพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎระเบียบสำหรับผู้กระทำการฝ่าฝืน และควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งจุดบริการในช่วงเทศกาลเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเมื่ออยู่ภายในอุทยานแห่งชาติ รวมถึงเพื่อป้องปรามการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบ

2. เนื่องจากผู้มาเยือนหลายกลุ่มไม่ได้มีการติดต่อศูนย์บริการนักท่องเที่ยวก่อนเข้าพื้นที่ ดังนั้นป้ายสัญลักษณ์ต่างๆมีความสำคัญอย่างมากในการสื่อความหมาย อุทยานแห่งชาติจึงควรจัดทำป้ายดังกล่าวให้ชัดเจน เนื่องจากบางจุดป้ายมีสภาพที่ชำรุด อาจสร้างความสับสนหรือไม่เข้าใจแก่ผู้มาเยือนได้

3. จากการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนจำนวนมากที่พบเห็นมีพฤติกรรมนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเพื่อสังสรรค์กับกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง อีกทั้งสามารถหาซื้อเครื่องดื่มดังกล่าวได้โดยรอบเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ทางอุทยานแห่งชาติจึงควรมีมาตรการป้องกันการนำแอลกอฮอล์เข้าไปพื้นที่อย่างเข้มงวด รวมถึงควรขอความร่วมมือร้านค้าบริเวณโดยรอบอุทยานแห่งชาติให้ลดการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลง

4. ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศไม่มีความแตกต่างกันมากนัก เนื่องจากไกด์นำเที่ยวมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ดังนั้นทางอุทยานแห่งชาติควรมีความเข้มงวดกับไกด์ในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เพราะไกด์มีความสำคัญมากในการสร้างความเข้าใจการแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องของผู้มาเยือนชาวต่างประเทศโดยตรง หากตัวไกด์เองยังแนะนำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับผู้มาเยือนอาจสร้างความเข้าใจผิดๆ สร้างความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติ

ě Θ ı· ŏ Ľ Ǐ ı· Ő Ǐ Ń Ľ Ŝ Ņ ľ Ķ ń ǐ Ě Ņ Ķ Í Ň ě ń ĵ Œ Ǐ ė Ķ ń Ř

1. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของปัจจัยอื่นๆที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเพื่อความละเอียดและชัดเจนในการเสนอแนะแนวทางจัดการพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

2. ควรทำการสังเกตพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของผู้มาเยือนที่ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคลในขณะที่ประกอบกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกประกอบการตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม

ǒ ǀ Ě Ľ Ņ Ķ Ő κ Ń Ľ Ň ŗ Ě ǀ Θ Ņ Ě ǀ Ǹ

กรมป่าไม้. 2544. ė Ō η Ĵ Ɱ ǀ ħ Ō Ǐ Ě Œ Ǐ ŋ Ī Ĵ Ņ Ǐ Ő ǀ η Ě ĝ Ņ Ĩ Ň ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

กองอุทยานแห่งชาติ.สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. 2529. Ő ¡ Ǐ Ě Ņ Ķ ě ń ħ Ě Ņ Ķ ǀ ŋ Ī ĵ Ņ Ǐ 0 3-01 3.กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

_____. 2551. ė Ō η Ĵ Ɱ ǀ Ě Ņ Ķ ě ń ħ Ě Ņ Ķ ǀ ŋ Ī ĵ Ņ Ǐ Ő ǀ η Ě ĝ กรุงเทพฯ.

_____. 2553. Ľ ĩ Ň Ĩ Ň Ǐ ń Ě Ī η ǀ Ě ŏ Ī ň ŗ ĵ Í แหล่งที่มา: http://www.dnp.go.th/nprd/develop/stat_tourist.php, 14 มีนาคม 2554.

_____. 2554. ě Θ ǀ Ĵ Ō κ Ī ń ŗ Í œ ļ ě Ǐ แหล่งที่มา: http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=1001, 11 สิงหาคม 2554.

_____. 2555. ı ķ Ĩ Ň Ě Ķ Ķ Ĵ Ī ň ŗ ŏ ľ Ĵ Ņ Ń Ľ Ĵ Œ Ǐ Ő ľ κ η Ě Ǐ แหล่งที่มา: http://www.dnp.go.th/MainNation/nature/_private/role.htm, 20 พฤศจิกายน 2555

คณะวนศาสตร์. 2530. Ķ Ņ ĵ Ě Ņ Ǐ Ě Ņ Ķ ļ Ķ Ń ŏ Ĵ Ň Ǐ Ľ ĩ Ņ Ǐ ij Ņ ı ǀ ı Ɱ Ř Ǐ Ī ň ŗ ė η Θ Ĵ ė Ķ ǀ Ě ǀ Ŋ ŗ Ǐ Ò ŕ Ò Œ Ǐ ļ Ķ Ń ŏ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

คมเชษฐา จรุงพันธ์. 2545. ı ķ Ĩ Ň Ě Ķ Ķ Ĵ Ě Ņ Ķ œ Ĵ η ļ Ģ Ň ĭ ń Ĩ Ň Ĩ Ņ Ő ľ η Ě ĝ Ņ Ĩ Ň Ō 8 Ō Ņ Ě Ő ħ ή Ě ĝ Ĕ ĩ Ň Ō ǀ Ķ Ņ Í ń ħ Ò โท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา

โครงการบูรณาการหมวดศึกษาทั่วไป. 2542. Ò Ĵ Ò Ǐ η ļ . ĵ Ģ Ǐ Ě ń ĭ Ľ ń Ě ė Ĵ สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา. 2542. ɪ ķ Ĩ Ñ Ě Ķ Ķ Ĵ Ĵ Ĭ ŋ ļ ĵ Ơ ǀ Ě ń Ě Ņ Ķ ń ŕ ĥ. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. Ĭ

จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์, เฉลียว ฤกษ์รุจิพิมล, ประพีร์ วิริยะสมบูรณ์, เสาวคนธ์ สุดสวาท, สุดา ภิรมย์แก้ว และ สุรพันธ์ เพชราภา. 2552. Ľ ń Ě ė Ĵ ń Ñ Ī ĵ Ņ. สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ณรงค์ สินสวัสดิ์. 2519. ě Ñ Ĩ Í Ñ Ī ĵ Ņ Ě Ņ Ķ ď Ĵ Ɒ ł. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. Ě

ดรรชนี เอมพันธุ์. 2551. ŏ ł· Ě Ľ Ņ Ķ ļ Ķ Ń Ě ł· ĭ Ě Ņ Ķ Ľ ł· Ĭ Í Ñ ĝ Ņ ľ ĸ Ī Ķ Ķ Ĵ ĝ Ņ Ĩ Ñ. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)

ดรรชนี เอมพันธุ์ และ สุรเชษฎ์ เชษฐมาส. 2539. Ȯ· ŋ Ī ĵ Ņ Ĭ Ő ľ ŋ Ě ĝ Ņ Ĩ Ñ Ě ń ĭ ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

เติมศักดิ์ สุวรรณประเทศ. 2521. Ľ ń Ě ė Ĵ Í Ñ Ī ĵ Ņ ŏ ĭ Ɒ Ř ł· Ě Ĩ Ɵ Ĭ กรุงเทพฯ.

ทรงพล ภูมิพัฒน์. 2538. ě Ñ Ĩ Í Ñ Ī ĵ Ņ ť ń Ě ė Ĵ. มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

ทัศนีย์ ทองสว่าง. 2549. Ȯ Ľ ń Ě ė Ĵ Í Ñ Ī ĵ Ņ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

นงค์เยาว์ วิริยานนท์. 2548. ɪ ķ Ĩ Ñ Ě Ķ Ķ Ő Ĵ ĸ Ě Ń ė Ķ Í Ī Ņ ŋ Ĵ ł· ė Ě Ň ŏ ħ Ī ŏ ħ ľ ŗ Ŗ ĵ Ĭ Í ě ł· Ő Í ħ ĸ Ɵ ł· Ĵ ħ Ɵ Ņ Ĭ Ĭ ń· ŋ Ī Ī ĵ Ņ Ń Ē Ņ Ő Ķ ľ ħ ę Ķ Ě Ņ ĝ Ņ Í Ī ħ Ň ŏ Ħ ė S ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นวม สงวนทรัพย์. 2535. Ľ Ņ Ķ ń Ĩ ĩ. ė Ň Ñ พิมพ์โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ. ń Ě ė Ĵ

นภวรรณ ฐานะกาญจน์. 2550. ŏ ł· Ě Ľ Ņ Ķ ļ Ķ Ń Ě ł· ĭ Ě Ņ Ķ Ľ ł· Ĭ Í Ñ ĝ Ņ ɪ Ɒ Ř Ĭ Ī ń ŗ Ĭ ń Ī Ĭ Ņ Ě Ņ Ķ. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)

_____. 2551. [illegible] กาศวิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

_____. 2552. [illegible] ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นิภารัตน์ สายประเสริฐ. 2547. [illegible] วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปราณี รามสูต. 2542. [illegible], สถาบันราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.

ปราณี ไพบูลย์สมบัติ. 2546. [illegible] วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประพันธ์ศิริ ไชยชนะใหญ่ และ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. 2527. [illegible] มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช, นนทบุรี.

ประเสริฐ แก้วประดับ. 2548. [illegible] วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปหาณี ฐิติวัฒนา. 2523. [illegible] สำนักพิมพ์มหาวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.

ปารดา ลภัสรดาบุณย์. 2550. [illegible] วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. Í Ñ ī ň Ě Ņ Ķ Í Ñ ě ń ĵ Ī Ņ Ě ł ķ Ī Ñ Ě Ķ Ķ Ĵ Ļ พิมพ์ครั้งที่ 7. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.

พัชนี วรกวิน. 2526. ě Ñ Ī Í . Ñ ľ ĵ Ņ Ļ ń Ě ę Ĵ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พิมพ์ลภัส ขันหลวง. 2545. į ĸ Ě Ķ Ń Ī ĭ Ī Ņ Ě ě Ñ Ī Í Ñ Ī ĵ Ņ Ő ĸ Ń Ě Ņ Ķ ł Ě Ķ ń ĭ Ī Ņ Ě ě Ñ Ī Í Ñ Ī . ĵ Ņ Ņ ě ľ Ě Ő ľ ĸ η Ě Ĭ ń Ĭ วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์, วิศิษฐ์ศักดิ์ ไทยทอง, พรพิมล วราวุฒิพุทธพงศ์ และ แสงสุรี สำอางค์กูล. 2528. ě Ñ Ī Í Ñ Ī ĵ Ņ Ķ η Í ĵ Ī ľ Ĵ ń ĵ โครงการตำราสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สำนักพิมพ์สยามศึกษา จำกัด, เชียงใหม่.

มนตรี กำเนิดหล่ม. 2545. Į Ꝑ ě ě ń ĵ Ī ň ŗ Ĵ ň į ĸ Ĭ η ł Ě Ņ Ķ Œ ĝ Θ Į Ķ Ņ Į Ģ Ķ ĭ Ķ Ň ŏ Í Ħ Į ķ Ņ ĭ η η Ě ę ł ń Ě Ņ ľ Ī Ń ń Ĵ Ń Ő Ĵ Í ľ Ñ Ņ Ľ วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยุพินพรรณ ศิริวัธนนุกูล. 2541. ı ķ Ĭ Ñ Ě Ķ Ķ Ĵ Ő Ke Na Vi ŕ á n e l S c i a l Ņ Ě Ľ ń Concept. ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ, มหาวิทยาสงขลานครินทร์.

ราณี อิสิชัยกุล. 2545. กิจกรรมนันทนาการและการจัดการนันทนาการ, น. 51 – 99. *ใน* ŏ ł Ě Ľ Ņ Ķ Ě Ņ Ķ Ľ ł Ĭ ĝ η ħ Í Ñ ĝ Ņ Ě Ņ Ķ ě ń ħ . Ě Ņ Ķ Ĭ ń Ĭ Ī Ĭ Ņ วิทยาการจัดการ.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ลักขณา สริวัฒน์. 2549. ě Ñ Ī Í Ñ Ī ĵ . Ņ Ģ Ĕ Ĭ ĝ ň Í Ň Ī Ļ Ķ Ń ě Ŝ Ņ Í ń Ĭ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ไวรัช เจียมบรรจง. 2523. ě Ñ Ī Í Ň Ī ĵ Ņ Ľ ń Ě ę Ĵ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา. 2554. [illegible] มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. แหล่งที่มา: http://www.pm.ac.th/korat_lesson/2-2/3-1.html, 12 สิงหาคม 2554

วิภาพร มาพบสุข. 2543. [illegible]. บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่นจำกัด, กรุงเทพฯ.

สมพล เสมสวัสดิ์. 2548. [illegible] วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมเกียรติ อยู่รอด. 2545. [illegible]. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุพล จิตร์วิจักษ์. 2546. [illegible] วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุพัตรา สุภาพ ,2540 , [illegible] สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.

สุรเชษฎ์ เชษฐมาส และ ศิริลักษณ์ ปิ่นเกษร. 2535. นันทนาการกับการป่าไม้ชุมชน, น. 627-707 *ใน* [illegible] สาขาวิชาส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี

ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2551. [illegible] กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, กรุงเทพฯ.

สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2547. [illegible]. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, กรุงเทพฯ.

_____. 2549. [illegible] กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพ ฯ.

_____. 2551. [illegible] กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช [illegible] กรุงเทพฯ.

เสรี นันตา. 2525. [illegible] วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

แสงจันทร์ วายทุกข์. 2548. [illegible] วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โสภา ชูพิกุลชัย. 2521. [illegible] สำนักพิมพ์เทยาฒนาพาณิช, กรุงเทพฯ.

หทัยรัตน์ จันโทวาท. 2553. [illegible] วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อร่ามศรี สุวัตถิกุล. 2548. [illegible] วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อานนท์ อาภาภิรม. 2525. [illegible] สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

อุทัย หิรัญโต. 2522. [illegible] สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

อภิญญา นาคศิริ. 2543. [illegible] วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Ajzen, I. and M. Fishbein. 2007. Attitudinal and normative variables as predictors of specific behavior. Available Source: http://www.sciencedirect.com/science, December 3, 2010.

Anderson, L.E., R.E. Manning, W.A. Valliere and J.C. Hallo. 2009. Normative Standards for Wildlife Viewing in Park and Protected Areas. Available Source: http://www.sciencedirect.com/science, December 4, 2010.

Budruk M. and R. Manning. 2002. Crowding related norms in outdoor recreation: U.S. versus international visitors. Available Source: http://www.nrs.fs.fed.us/pubs/gtr/gtr_ne302/gtr_ne302_216.pdf, December 15, 2010.

Cialdini, R.B. 2003. Crafting Normative Messages to Protect the Environment. Available Source: http://www.sciencedirect.com/science, December 23, 2010.

IUCN. 1990. United Nation List of Nationnal Park and Protected Areas. International Union for Conservation of Nature and Natural Resources, Gland, Switzerland.

Manning, R.E. 1999. Studies in Outdoor Recreation: Search and Research for Satisfaction. Oregon State University Press. Corvallis, OR

_____.1999. Crowding and Carrying Capacity in Outdorr Recreation: From Normative Standards to Standards of Quality. Available Source: http://www.uvm.edu/parkstudieslaboratory/publications/Crowding_and_Carrying_Capacity.pdf, October 26, 2012

_____. and W. A. Freimud . 2004. Use of visual research methods to measure standards of quality for parks and outdoor recreation. Available Source: http://www.uvm.edu/parkstudieslaboratory/publications/use_of_visual_research.pdf

_____. J. Morrissey and S. Lawson. 2005. What's Behind the Numbers? Qualitative Insights into Normative Research in Outdoor. Recrea. Available Source: http://www.uvm.edu/parkstudieslaboratory/publications/What's_Behind_Numbers.pdf

Mcfarlane, B.L., P.C. Boxall and D.O. Watson. 1998. Past experience and behavioral choice among wilderness users. Available Source: http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3702/is_n2_v30/ai_n28706296/, December 3, 2010.

Pizam, A. and S. Sussmann. 1995. Does Nationality Affect Tourist Behavior? Annals of Tourism Research. Available Source: http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/0160738395000235, December 4, 2010.

The World Conservation Union [IUCN]. 1994. Guidelines for Protected Area Management Categories. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, United of Kingdom.

ij Ņ ė į Ť Í Ě

ij Ņ è Ę Ĭ Í Ě

แบบสอบถามผู้มาเยือน

หมายเลขแบบสอบถาม

Ě Ņ Ķ Ļ ʼn Ě Į Ņ Í Ň ě ń ĵ
ı ķ Ĩ Ň Ě Ķ Ķ Ĵ Œ Ĭ Ő ľ κ η Ě Ĭ ń Ĭ Ī Ĭ Ņ Ě Ņ Ķ Ĩ Ņ Ĵ ĭ
ĝ Ņ Í œ Ī ĵ Ő κ Ń ĝ Ņ Í Ĩ η Ņ Ě Į Ķ Ń ŏ Ī Ļ 8 Ȯ Ě Ķ f

คำชี้แจง

การเก็บข้อมูลครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยว กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวประกอบ ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการไปเยือนแหล่งนันทนาการ และการรับรู้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นในแหล่งนันทนาการ การศึกษาวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทของนิสิตสาขาอุทยาน นันทนาการและการท่องเที่ยว คณะวนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านตอบคำถามทุกข้อในแบบสอบถามนี้ ė Ŝ Ņ Ĩ Ɩ· ĭ ě Ɩ· Ě Ī ผู้วิจัยขอรับรองว่า Ĵ ě ŋ Ɵ Ĵ Ɩ·ň Ĵ ĭ Ō Ō κ Ě Ĩ ľ ŋ Ķ Ņ Ɔ Ě Ɩ· Ȯ į ñ
Ő ĭ ĭ Ľ Ɩ· ĭ ĩ Ņ Ī Ĵ ĭ Ȯ ľ ě Ķ Ń ɒ e Ɩ· Ĵ Ě ŋ η Ĵ Ɩ·ň Œ ę ľ κ Ɵ Ě ơ Ķ Ě Ń Ň ħ ė Í Ņ Ĵ ŏ Ľ ň

แบบสอบถามชุดนี้ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1: ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางและการประกอบกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2: บรรทัดฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมนันทนาการและประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3: ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ❒ หรือเติมลงในช่องว่างที่เว้นไว้ (.....) ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี พร้อมทั้งขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย : นางสาวอภิชญา พูลสวัสดิ์
นิสิตปริญญาโทสาขาอุทยาน นันทนาการและการท่องเที่ยว
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Ĩ ł·1ǐ ĸĪ ńñĔŗ ļ Ħ Ń Ī ń ŗ Í œ ļ ŏ Ě ň ŗ ĵ Í Ě ń ĭ Ě Ņ Ķ ŏ ħ Ň Ĭ

ő ļ Ķ ħ Ī Ŝ ŋ Ņ ĸ ŏ Ě Œ Ķ Ĭ Ĩ Ĵ Ķ ŋ Ĵ ł·ł·Ě ŏ l' Ĩ Ĵ Ñ Ņ Ĵ ě ċ Œ ŏ Ī ł·ň ė ŗ Í ơ Ņ Í Ĵ Ə ĸ Ĭ Ě œ Ε Í Ĭ Ə ĝ ŋ

1. ท่านเคยเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มาก่อนหรือไม่

❒ เคย จำนวน.....ครั้ง (ไม่รวมครั้งนี้)

❒ ไม่เคย ครั้งนี้เป็นครั้งแรก

2. ลักษณะกลุ่มเดินทางของท่านในครั้งนี้ (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

❒ เดินทางมาเองคนเดียว ❒ กลุ่มครอบครัว

❒ กลุ่มเพื่อน ❒ เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว

❒ กลุ่มผสมระหว่างเพื่อนและครอบครัว ❒ อื่น ๆ(โปรดระบุ).....

3. จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทางครั้งนี้ (รวมตัวท่านด้วย) จำนวน.....คน

4. การเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ครั้งนี้ ท่านได้พักแรมในอุทยานแห่งชาติหรือไม่

❒ ไม่พักค้าง ❒ พักค้าง จำนวน.....คืน

5. การมาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ท่านมีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

❒ หาประสบการณ์ใหม่ๆ ❒ เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ

❒ หาประสบการณ์ที่ตื่นเต้นท้าทาย ❒ พบปะผู้คนหาเพื่อนใหม่

❒ ต้องการรู้สึกอิสระ ❒ ใช้เวลาร่วมกับเพื่อน ครอบครัว

❒ แสวงหาความสงบ ❒ หลีกหนีจากสภาพแวดล้อมที่อึดอัด อึกทึก

❒ พักผ่อน ❒ อยู่กับตัวเอง ทบทวนความคิดความรู้สึกของตนเอง

❒ สัมผัสธรรมชาติ ❒ พัฒนาความสามารถและศักยภาพในการประกอบกิจกรรม

6. การมาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ครั้งนี้ ท่านได้ประกอบกิจกรรมอะไรบ้าง (เลือกทุกข้อที่กระทำจริง)

- ❒ เดินป่าศึกษาธรรมชาติ
- ❒ ถ่ายภาพ
- ❒ ปั่นจักรยาน
- ❒ เดินชมทัศนียภาพ
- ❒ ดูนก
- ❒ เล่นน้ำตก
- ❒ ตั้งแค้มป์พักแรม
- ❒ ปิกนิก
- ❒ ส่องสัตว์
- ❒ ชมวิว/ชมทิวทัศน์ที่สวยงาม
- ❒ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ
- ❒ อื่น ๆ(โปรดระบุ).....

7. ท่านได้ประกอบกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่

- ❒ เป็นไปตามที่ตั้งใจ
- ❒ ไม่เป็นไปตามที่ตั้งใจ เพราะ.....

8. ท่านเลือกมาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ครั้งนี้เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ❒ อยู่ใกล้ที่พักอาศัย
- ❒ การคมนาคมสะดวก
- ❒ ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกดี
- ❒ ค่าใช้จ่ายถูก
- ❒ สภาพธรรมชาติที่สวยงาม
- ❒ อื่น ๆ (ระบุ).....

Ĩ l·2ĭ ĭĪ ĶňĶŗ Ī ń ħ ġ Ņ Ĭ ŏ Ĕ ň ŗ ĵ Í Ĕ ń ĭ ı ķ Ĩ Ň Ĕ Ķ Ķ Ĵ Ĭ ń

9. ในการมาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ครั้งนี้ท่านได้ปฏิบัติ และ/หรือ พบเห็นนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ต่อไปนี้หรือไม่ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อความ	ตัวท่าน		นักท่องเที่ยวอื่น	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	พบเห็น	ไม่พบเห็น
1. ล้างอุปกรณ์ประกอบอาหาร/ภาชนะ ในแหล่งน้ำธรรมชาติ				
2. หักเด็ดกิ่งไม้ ใบไม้ หรือดอกไม้ตามทางเดิน หรือที่ต่างๆ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ				
3. พยายามเข้าใกล้สัตว์ป่า				
4. สระผมหรืออาบน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ				

ข้อความ	ตัวท่าน		นักท่องเที่ยวอื่น	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	พบเห็น	ไม่พบเห็น
5. ซักผ้าในแหล่งน้ำธรรมชาติ				
6. ล้อมวงเล่นดนตรี ร้องเพลงกับกลุ่มเพื่อน				
7. เก็บสิ่งของในอุทยานแห่งชาติติดตัวกลับออกมา				
8. เข้าพื้นที่หวงห้ามของอุทยานแห่งชาติ				
9. ให้อาหารสัตว์ป่า				
10. ส่งเสียงดังระหว่างอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ				
11. นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ				
12. ขีดเขียนข้อความหรือสัญลักษณ์ลงบนโขดหินหรือต้นไม้				
13. นำสัตว์เลี้ยงเข้ามาในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ				
14. ถ่ายภาพสัตว์ป่าในระยะใกล้				
15. สัมผัสสัตว์ป่า				

10. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวข้อใดต่อไปนี้ที่ท่านยอมรับไม่ได้ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหน้าข้อความระบุพฤติกรรม

ข้อความ	ยอมให้เกิดขึ้นได้	ยอมให้เกิดขึ้นไม่ได้
1. ทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลนอกพื้นที่รองรับ		
2. ล้างอุปกรณ์ประกอบอาหาร/ภาชนะ ในแหล่งน้ำธรรมชาติ		
3. นำสัตว์เลี้ยงเข้าพื้นที่อุทยานแห่งชาติ		
4. นำเครื่องดื่มแอกอฮอล์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ		
5. สระผมหรืออาบน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ		
6. ซักผ้าในแหล่งน้ำธรรมชาติ		
7. ล้อมวงเล่นดนตรี ร้องเพลงกับกลุ่มเพื่อน		
8. เก็บสิ่งของในอุทยานแห่งชาติติดตัวกลับออกมา		
9. เข้าพื้นที่หวงห้ามของอุทยานแห่งชาติ		
10. หักเด็ดกิ่งไม้ ใบไม้ หรือดอกไม้ตามทางเดิน หรือที่ต่างๆ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ		

ข้อความ	ยอมให้เกิดขึ้นได้	ยอมให้เกิดขึ้นไม่ได้
11. ให้อาหารสัตว์ป่า		
12. พยายามเข้าใกล้สัตว์ป่า		
13. ส่งเสียงดังระหว่างอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ		
14. ขีดเขียนข้อความหรือสัญลักษณ์ลงบนโขดหินหรือต้นไม้		

11. ขณะที่ท่านประกอบกิจกรรมนันทนาการ จำนวนนักท่องเที่ยวที่ท่านพบเห็นมีจำนวนมากหรือน้อยกว่าที่คาดหวังก่อนการเดินทางมาเยือน

❒ ไม่ได้คาดหวัง ❒ น้อยกว่าที่คาดหวัง

❒ ตรงกับที่คาดหวัง ❒ มากกว่าที่คาดหวัง

12. จำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อประสบการณ์นันทนาการของท่านหรือไม่

❒ ไม่ส่งผลเลย

❒ ส่งผล (โปรดระบุระดับ โดยกากบาท (×) กับตัวเลขที่สอดคล้องกับความรู้สึกของท่าน)

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	2	3	4	5

13. จำนวนนักท่องเที่ยวที่ท่านยอมรับได้ หรือต้องการให้มีในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขณะที่ท่านประกอบกิจกรรม โดยไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการของท่าน

❒ ต้องการให้มีนักท่องเที่ยวไม่เกิน.....คน

❒ กี่คนก็ได้ ไม่เป็นปัญหาในการประกอบกิจกรรม

14. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นที่ท่านพบเห็น ขัดแย้งกับการประกอบกิจกรรมหรือสร้างความรำคาญต่อท่านหรือไม่ (หากตอบว่า ไม่ขัดแย้ง กรุณาข้ามไปตอบข้อ 16)

❒ ไม่ขัดแย้ง

❒ ขัดแย้ง (โปรดระบุระดับ โดยกากบาท (×) กับตัวเลขที่สอดคล้องกับความรู้สึกของท่าน)

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	2	3	4	5

15. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวอื่นที่ท่านรู้สึกขัดแย้งระหว่างประกอบกิจกรรมนั้นมีผลต่อการได้รับประสบการณ์นันทนาการของท่านหรือไม่

❒ ไม่ส่งผลเลย

❒ ส่งผล (โปรดระบุระดับ โดยกากบาท (×) ตรงกับตัวเลขที่สอดคล้องกับความรู้สึกของท่าน)

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	2	3	4	5

16. การประกอบกิจกรรมครั้งนี้ท่านรับรู้ถึงพฤติกรรมด้านลบของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นในบริเวณเดียวกับท่านมาก - น้อยพียงใด

❒ ไม่รู้สึกเลย

❒ รู้สึก (โปรดระบุระดับ โดยกากบาท (×) ตรงกับตัวเลขที่สอดคล้องกับความรู้สึกของท่าน

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	2	3	4	5

17. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวอื่นที่ท่านพบเห็นมีผลต่อการย้ายแหล่งนันทนาการของท่านหรือไม่

❒ ไม่มีผลเลย

❒ มีผล (โปรดระบุระดับ โดยกากบาท (×) ตรงกับตัวเลขที่สอดคล้องกับความรู้สึกของท่าน)

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	2	3	4	5

Ĩ l· 3ĭ ijĪ Ōň Ĵŗ Ň ľ κ ń Ě Ĭ ń Ě Ī η l· Ě ŏ Ī ň ŗ ĵ Í

18. เพศ

❒ ชาย ❒ หญิง

19. อายุ..... ปี

20. ระดับการศึกษาสูงสุด

❒ ประถมศึกษา
❒ มัธยมศึกษาตอนต้น
❒ มัธยมศึกษาตอนปลาย
❒ อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า
❒ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
❒ ปริญญาตรี
❒ สูงกว่าปริญญาตรี

21. อาชีพ

❒ รับราชการ
❒ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
❒ พนักงานบริษัทเอกชน
❒ รับจ้างทั่วไป
❒ กิจการส่วนตัว/พ่อค้า/นักธุรกิจ
❒ เกษตรกร
❒ นักเรียน/นักศึกษา
❒ แม่บ้าน/พ่อบ้าน
❒ เกษียณ
❒ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

22. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประมาณ..... บาท

23. ที่อยู่ปัจจุบัน จังหวัด.....

ID Number

Visitor Survey
Normative Behaviors in Recreation Settings of Thai and Foreign Vi
National Park: A Case Study of KhaoYai National Park

Direction

The purposes of this survey are to study the behaviors of visitors in nature-based recreation areas and to analyze factors influencing the behaviors. The survey includes the questions about general information of the visitors, recreation activities of the visitors, recreation experiences which the visitors receive from recreation place, and also visitors' behaviors. This research is studied in partial fulfillment of master thesis in Park, Recreation, and Tourism, Faculty of Forestry, Kasetsart University. The researcher would like you to complete the entire survey questionnaire. Your answers will not be correct or incorrect and any information you provided will not affect to any person or yourself.

This questionnaire consists of 3 parts;

Part I : Travel information and recreation participation pattern.

Part II : Norm of recreation behavior and recreation experience of visitors.

Part III: Background of the visitors.

Please mark ✓ into ❒ or specify your answer in (.....) The researcher hope to get your kind corporation and thank you very much for your most valuable participation.

Researcher: Ms. Apichaya Poolsawat
Master student, Park, Recreation, and Tourism Program
Faculty of Forestry, Kasetsart University

Part I: Travel information and recreation participation pattern.

1. Have you ever visit to Khao Yai National Park before?

❒ No. (this is my first visit)

❒ Yes, I have visited here for .....time(s) (not including this time)

2. Are you visiting Khao Yai National Park alone or with a group?

❒ Visiting alone ❒ With group

If part of a group, please select one of the choices below:

❒ Friends ❒ Family

❒ Friends + Family ❒ Tour group

❒ Other, please specify .....

3. How many people in your group (including yourself)? .....person(s)

4. Will you stay overnight for this visit?

❒ No ❒ Yes, I will stay overnight here for.....night(s)

5. What are your purposes for visiting Khao Yai National Park?

(Please check all that apply)

❒ Experiencing new different things ❒ Learn more about nature

❒ Experiencing excitement ❒ Meeting new and interesting people

❒ To be care free ❒ Enhancing family and friend affinity

❒ Experiencing tranquility ❒ Being away from the crowds and noise

❒ Relaxation ❒ Introspection

❒ Return to nature ❒ Developing skills and abilities

6. During this trip, what activities did you engage in (please check all activities that apply)?

❒ Hiking	❒ Relaxing	❒ Riding bicycle
❒ Walking for pleasure	❒ Bird watching	❒ Sightseeing
❒ Camping	❒ Photographing	❒ Wildlife viewing/spoting
❒ Playing at waterfall	❒ Picnicking	❒ Other, please specify.....

7. Did all recreational activities you engaged in at this tourism site meet with your intention?

❒ Yes

❒ No because.....

8. Why did you choose Khao Yai National Park for this visit?

❒ Near to my place/residence	❒ Convenient transportation.
❒ Convenient accommodation and facilities	❒ Cost is cheap.
❒ peaceful atmosphere	❒ Other, please specify.....

Part II : Norm of recreation behavior and recreation experience of visitors.

9. According to these following actions, which actions did you behave during this trip? Did you find other visitors behave these actions?

Statements	Yourself		Other tourists	
	Do	Don't	Found	Not found
1. Clean cooking equipments / containers in natural water resources				
2. Break or destroy twigs, leaves or flowers along the trail				

Statements	Yourself		Other tourists	
	Do	Don't	Found	Not found
3. Try to get close to wild animals				
4. Shampoo or bath in natural water resources				
5. Wash clothes in natural water resources				
6. Sing / play music				
7. Take some natural property out of national park				
8. Enter to prohibited area				
9. Feed wildlife				
10. Make the loud noise in the park				
11. Take alcoholic beverages into national park				
12. Mark on rocks and tree				
13. Bring your pet into the national park				
14. Take a photo closely to wildlife				
15. Touch wildlife				

10. Which behaviors of other visitors that you cannot accept in Khao Yai National Park. Please check ✓into the box.

Statements	acceptable	unacceptable
1. Discharge rubbish or things at the place not provided for such purpose		
2. Clean cooking equipments / containers in inappropriate place natural water resources		
3. Bring your pet into the national park		
4. Take alcoholic beverages into national park area		
5. Shampoo or bath in natural water resources		
6. Wash clothes in natural water resources		
7. Sing / play music		

Statements	acceptable	unacceptable
8. Take some natural property out of national park		
9. Enter to prohibited area		
10. Break or destroy twigs, leaves or flowers along the trail		
11. Feed wildlife		
12. Try to get close to wild animals		
13. Make the loud noise in the park		
14. Mark on rocks and tree		

11. How did the number of people you actually see at this tourism site compare to the number of people you expected to see?

❒ Fewer than I expected ❒ As same as I expected

❒ More than I expectation ❒ I did not expect

12. Did the number of visitors you see in this tourism site impact your experience?

❒ Not at all

❒ There are some impacts (Please specify the level by marking X on the number the matched to your opinion)

Very low	Low	Medium	High	Very high
1	2	3	4	5

13. What is an acceptable number of other visitors to be within eyesight while you are in this tourism site?

❒ .....person(s)

❒ It doesn't matter to me.

14. Did the behavior of other visitors in the tourism site annoy you? (if you check "no" pass to 16.)

❒ No.

❒ Yes. (Please specify the level by marking X on the number that matched to your opinion)

Very low	Low	Medium	High	Very high
1	2	3	4	5

15. Did the behavior of other visitor in the tourism site affect your recreation experience.?

❒ No.

❒ Yes. (Please specify the level by marking X on the number that matched to your opinion)

Very low	Low	Medium	High	Very high
1	2	3	4	5

16. During engaging in recreation activity, did you perceive any negative behavior of other visitors in the same area?

❒ No.

❒ Yes. (Please specify the level by marking X on the number that matched to your opinion)

Very low	Low	Medium	High	Very high
1	2	3	4	5

17. Did the behavior of other visitors in the tourism site affect your decision in selecting Khao Yai National Park for the next trip?

❒ No.

❒ Yes. (Please specify the level by marking X on the number that matched to your opinion)

Very low	Low	Medium	High	Very high
1	2	3	4	5

Part III: Background of the visitors.

18. Gender

❒ Male ❒ Female

19. Age.....years old

20. Highest Education

❒ Primary School ❒ Secondary School

❒ High School ❒ Vocational Certificate

❒ High Vocational Certificate ❒ Bachelors Degree

❒ Post Graduate

21. Occupation

❒ Government officer ❒ Government enterprise

❒ Private employee ❒ Employee

❒ Entrepreneur ❒ Agriculturist

❒ Student ❒ Housewife

❒ Retired ❒ Other, please specify.....

22. Income per month about.....

23. Country of residence.....

ij Ņ ė į Ǐ Í Ě Ȯ ě

ภาพพฤติกรรมในแหล่งนันทนาการของนักท่องเที่ยว

ij Ṇ ı ị 1 ĬĬ ĺ Ĕ ĩ ň ŗ Ǒ ĕ ผู้มาเยือนทิ้งขยะนอกพื้นที่รองรับ

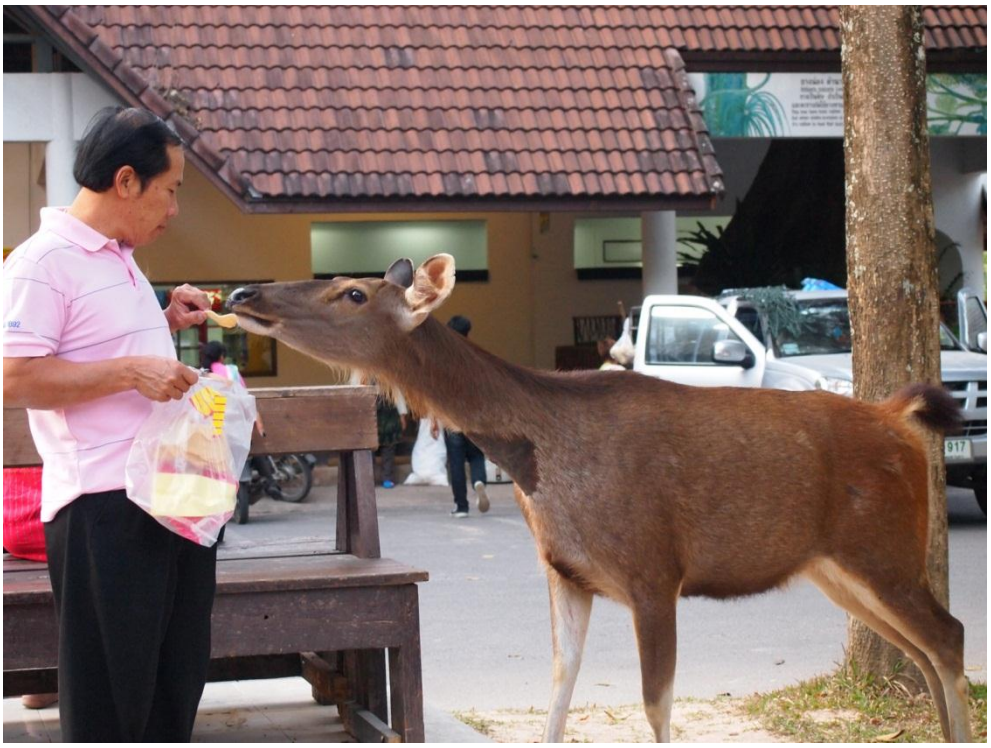

ij Ṇ ı ị 2 ĬĬ ĺ Ĕ ĩ ň ŗ Ǒ ĕ ผู้มาเยือนให้อาหารสัตว์ป่า

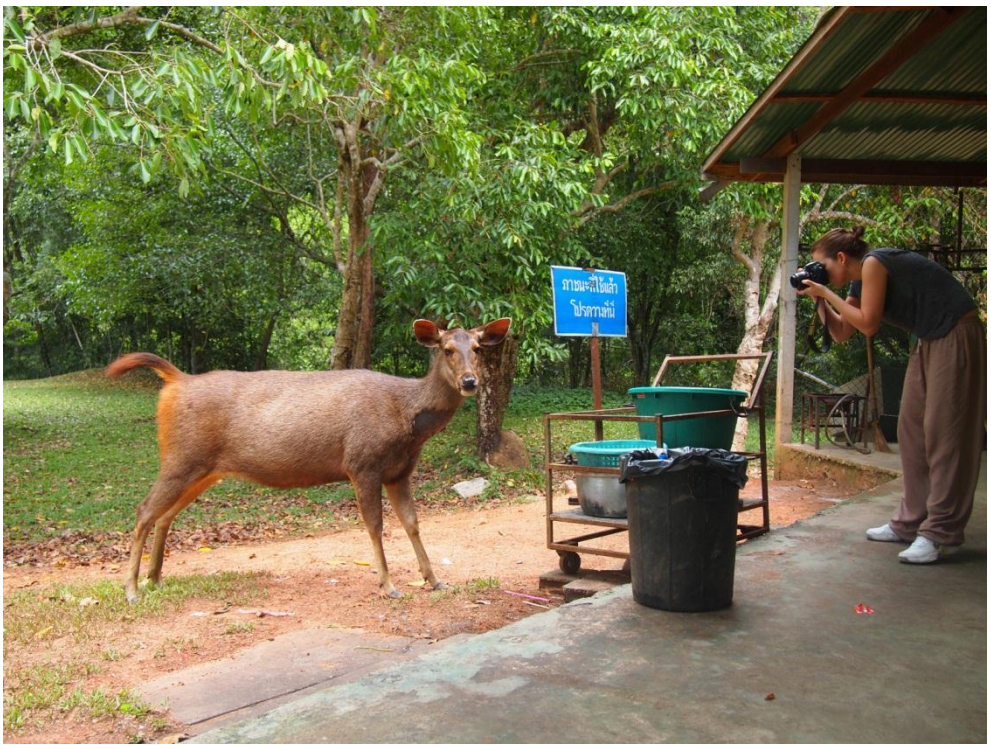

ij Ņ ı ĵ 3 ผู้มาเยือนพยายามเข้าใกล้สัตว์ป่าเพื่อถ่ายรูป

ij Ņ ı ĵ 4 ไกด์และผู้มาเยือนนำแอลกอฮอล์เข้ามาในพื้นที่

ij Ņ ı ¡ 5ผู้มาเยือนนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวอภิชญา พูลสวัสดิ์ Miss Apichaya Poolsawat
วัน เดือน ปี ที่เกิด	23 สิงหาคม 2527
ประวัติการศึกษา	
ระดับประถมศึกษา	โรงเรียนกลาโหมอุทิศ จ.นนทบุรี
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม จ.นนทบุรี
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม จ.นนทบุรี
ระดับปริญญาตรี	สาขาการจัดการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปัจจุบัน	ศึกษาระดับปริญญาโท สาขาอุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์